

รายงานสถานการณ์

อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม

ประจำปี พ.ศ. 2558

WHITE PAPER ON CRIME & JUSTICE 2015

สำนักงานกิจการยุติธรรม
OFFICE OF JUSTICE AFFAIRS

คำนำ

สถานการณ์อาชญากรรมของประเทศไทยมีความหลากหลาย มีทิศทางและแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วและทันสมัย ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมทั้งที่มีมาดั้งเดิมและที่รับมาจากภายนอกประเทศ ดังนั้นสิ่งที่ประชาชนต่างปรารถนาท่ามกลางสภาพการเปลี่ยนแปลงนั้น คือ ความมั่นคง ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านชีวิต หรือทรัพย์สิน ที่เกิดจากภัยอาชญากรรมต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะแก้ปัญหา และหาแนวทางรับมือกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการหาแนวทางลดจำนวนการเกิดเหตุอาชญากรรม บำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างชัดเจน

ในการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของไทย ประจำปี พ.ศ. 2558 ฉบับนี้ ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลคดีอาชญากรรม ข้อมูลผู้กระทำความผิด ข้อมูลการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่เกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม และสภาพปัญหาอาชญากรรมของประเทศไทยที่เกิดในภาพรวม สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนานโยบายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หาแนวทางในการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน และใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ อ้างอิง สำหรับการจัดทำรายงานทางด้านวิชาการต่างๆ

ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของไทย ประจำปี พ.ศ. 2558 ฉบับนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยต่อไป และขอขอบคุณหน่วยงานดังต่อไปนี้ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำรายงานครั้งนี้

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการรวบรวมและวิเคราะห์สถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เพื่อบ่งชี้แนวโน้มทิศทางการเกิดอาชญากรรม และสถานการณ์สำคัญที่กำลังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยในรายงานฉบับนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมจากข้อมูลกระบวนการยุติธรรมที่กระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ตั้งแต่ข้อมูลอาชญากรรมที่มีการรับแจ้งในชั้นตำรวจ สถิติการจับกุมคดี สถิติการดำเนินการของหน่วยงานอัยการและศาล ตลอดจนสถิติที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษและบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมกระทำผิด เพื่อให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

จากการประมวลสถานการณ์อาชญากรรมและวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเกิดอาชญากรรมดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ภาพรวมสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ

จากการรวบรวมและวิเคราะห์สถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ. 2558 มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยมีการรับแจ้งคดีลดลงเหลือ 770,847 คดี จาก 847,644 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงถึง (ร้อยละ 9.1) ในส่วนคดีที่มีการจับกุมผู้ต้องหาลดลงเหลือ 65,6413 คดี จาก 725,806 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงถึง (ร้อยละ 9.6) ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ที่มีการรับแจ้งคดีถึง 905,775 คดี มีการจับกุมผู้ต้องหา 748,722 คดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในช่วงสองปีที่ผ่านมา มีการรับแจ้งคดีและจับกุมผู้ต้องหาลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยในส่วนคดีที่ลดลงจะเป็นส่วนของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาโดยเฉพาะคดียาเสพติด ในส่วนของคดีครอบครองยาเสพติดหรือเสพยาเสพติดที่มีการรับแจ้งในคดีลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยในส่วนของคดีตามประมวลกฎหมายอาญากลับมีปริมาณการรับแจ้งแต่ละปีไม่ต่างกันมากนัก

คดีในชั้นอัยการและชั้นศาลก็มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันแต่ยังมีแนวโน้มลดลงในอัตราที่ไม่สูงมาก โดยในส่วนคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการที่มีผู้ต้องหาส่งตัวมาลดลงเหลือ 608,544 คดี จาก 625,905 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงเพียง (ร้อยละ 2.8) ซึ่งสอดคล้องกับคดีที่รับใหม่เข้าสู่การพิจารณาจำนวน 646,422 คดี จาก 665,924 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลง (ร้อยละ 2.9) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนคดีที่สามารถนำส่งฟ้องศาลต่อคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่เป็นที่น่าสนใจว่าคดีมีตัวผู้ต้องหาที่ส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาคดี (608,544 คดี) กลับมีน้อยกว่าคดีที่พนักงานอัยการส่งฟ้องในรอบปี (667,346 คดี) จำนวนมาก ซึ่งคดีที่พนักงานอัยการส่งฟ้องในปี พ.ศ. 2558 นั้นน่าจะมีคดีที่ได้รับแจ้งค้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 อยู่จำนวนมาก จึงทำให้ตัวเลขการส่งฟ้องสูงกว่าคดีที่รับมาพิจารณาดังกล่าว

ถึงแม้ว่าคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลงแต่กลับมีจำนวนผู้ที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและได้รับการลงโทษเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ. 2557 มีจำเลยที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและได้รับการลงโทษ 664,473 คน เพิ่มขึ้นเป็น 692,164 คนในปี พ.ศ. 2558 หรือเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 4.2) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มแม้จะมีการจับกุมผู้ต้องหาที่น้อยลงแต่กลับมีอัตราการส่งฟ้องและสามารถลงโทษผู้กระทำผิดเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมที่ดีขึ้น โดยในส่วนนี้จำนวนผู้ที่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดและตัดสินลงโทษที่เพิ่มขึ้นเป็นส่วนของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากในศาลเยาวชนและครอบครัวมีการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนน้อยลงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาจากผู้ต้องขังในเรือนจำในปี พ.ศ. 2558 แม้จะมีจำนวนนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำเพิ่มสูงขึ้น แต่ในภาพรวมกลับมีผู้ต้องขังในเรือนจำลดน้อยลงจากจำนวนผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากจำนวน 71,409 คนในปี พ.ศ. 2557 ลดเหลือ 59,863 คนในปี พ.ศ. 2558 หรือลดลง (ร้อยละ 16.2) ซึ่งช่วยทำให้จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำในภาพรวมลดลงได้ถึง (ร้อยละ 4.6) อันแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการใช้มาตรการเชิงรุกในการช่วยเหลือและใช้กองทุนยุติธรรม ในการช่วยเหลือเป็นหลักประกันตัวผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี

ในส่วนผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนกลับมีจำนวนลดลงเล็กน้อยโดยในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 มีจำนวนเด็กในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่ต่างกันมากนัก แต่เริ่มมีแนวโน้มที่เป็นที่สังเกตได้ว่ามีเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเริ่มมีแนวโน้มลดน้อยลง ในขณะที่ผู้ถูกคุมประพฤติมีจำนวนลดน้อยลงมากถึง (ร้อยละ 11.1) ซึ่งส่วนใหญ่จะลดลงจากผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกจับกุมน้อยลงมากในรอบปีที่ผ่านมา

2. สถานการณ์อาชญากรรม

ในรายงานฉบับนี้เป็นความพยายามในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์อาชญากรรมโดยได้ทำการวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรมย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2558) โดยวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรมทั้งในภาพรวมของประเทศและสถานการณ์อาชญากรรมแยกเป็นรายพื้นที่ในระดับจังหวัด

จากการรวบรวมสถิติคดีอาญาที่ได้รับแจ้งทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วคดีที่รับแจ้งจะเป็นคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาหรือคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดโทษต่อการละเมิดข้อกำหนด หรือมาตรการภาครัฐที่ต้องการให้ประชาชนปฏิบัติ โดยมีคดีตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดพื้นฐานเพียง 112,141 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 14.5) ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด โดยความผิดหลักๆ ที่มีการรับแจ้งจำนวนมาก ได้แก่ คดียาเสพติดให้โทษฯ คดีจราจร คดีการพนัน การค้าประเวณี คนเข้าเมือง อาวุธปืน คนต่างด้าว ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็ค การเกณฑ์ทหาร และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในส่วนของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา คดีที่มีการรับแจ้งสูงสุด คือ คดีลักทรัพย์จำนวน 39,371 คดี (ร้อยละ 35.1 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด) และคดีความผิดต่อชีวิตร่างกาย

20,014 คดี (ร้อยละ 17.8 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด) จากการวิเคราะห์สัดส่วนคดีที่รับแจ้งมากที่สุดมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ประเทศไทยมีคดียักยอกและฉ้อโกงในอัตราที่ค่อนข้างสูงโดยเป็นคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดในอันดับสามและห้าของคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาตามลำดับ ซึ่งหากรวมกันแล้วจะมีการรับแจ้งถึง 16,520 คดี (ร้อยละ 14.7 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด)

จากการวิเคราะห์แนวโน้มคดีตามประมวลกฎหมายอาญาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า คดีความผิดลหุโทษเป็นคดีที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องจากเดิมในปี พ.ศ. 2549 มีการรับแจ้งเพียง 3,630 คดี โดยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องเป็น 8,144 คดีในปี พ.ศ. 2558 โดยคดีลหุโทษดังกล่าวส่วนใหญ่คดีที่เพิ่มขึ้นจะเป็นคดีทำร้ายร่างกายไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจและข้อหาดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ซึ่งคดีลหุโทษเป็นคดีที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ แต่คดีที่รับแจ้งเข้าสู่ระบบคดีจะเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นคดีที่ผู้เสียหายไม่ยอมให้ทำการเปรียบเทียบปรับ จากสภาพการณ์ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าคดีทะเลาะวิวาทหรือกรณีพิพาทเล็กน้อยเป็นกลุ่มคดีที่มีแนวโน้มเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระบบงานยุติธรรมทางเลือกที่จะช่วยระงับไม่ให้คดีที่ไม่จำเป็นเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ระบบงานไกล่เกลี่ย หรือระบบงานยุติธรรมชุมชนที่จะให้ชุมชนจัดการปัญหาของประชาชนในชุมชนแทนเจ้าพนักงานภาครัฐที่มีบทบาทสูงขึ้นในอนาคต

ในส่วนคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา พบว่า คดียาเสพติดให้โทษมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดซึ่งเป็นสาเหตุให้คดีอาชญากรรมในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง โดยในรอบปี พ.ศ. 2558 คดีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ได้แก่ คดีค้าประเวณี คดีคนต่างด้าวและการทำงานของคนต่างด้าว คดีสุราและการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญานั้นเป็นคดีรัฐเป็นผู้เสียหายซึ่งแนวโน้มของปริมาณคดีและการจับกุมนั้นมักจะขึ้นกับนโยบายภาครัฐเป็นสำคัญ

ในรายงานฉบับนี้ยังได้วิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมในระดับพื้นที่จังหวัดตามความผิดประเภทต่างๆ ซึ่งพบแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในส่วนของการกระจายตัวของอาชญากรรมที่พื้นที่ภาคอีสาน โดยเฉพาะในเมืองหลักของภูมิภาค เช่น จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดข้างเคียงมีแนวโน้มการเกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นและเริ่มติดกลุ่มอันดับที่มีคดีมากที่สุดจากเดิมที่การกระจายตัวของอาชญากรรมมักจะเกิดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคใต้ และพื้นที่ภาคกลางในเขตอุตสาหกรรม

3. สถานการณ์ยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2558 ได้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการรับแจ้งและจับกุมคดียาเสพติดที่ลดน้อยลงอย่างชัดเจนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา โดยคดีที่ลดลงดังกล่าวเป็นส่วนของการจับกุมผู้เสพกับผู้ครอบครองรายย่อยในขณะที่คดีจำหน่ายยาเสพติดยังมีแนวโน้มไม่ต่างจากเดิมนัก โดยในส่วนคดีที่ลดลงดังกล่าวส่งผลให้คดีในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกันเนื่องจากคดียาเสพติดเป็นคดีที่มีการรับแจ้งและจับกุมมากที่สุด

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การจำหน่ายและผลิตยาเสพติดในประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่แล้ว แหล่งผลิตจะอยู่ในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งยากแก่การเข้าไปปราบปราม และมีการเปลี่ยนเส้นทางการลำเลียงและลักลอบนำยาเสพติดไปในเส้นทางต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบขนยาเสพติดในปริมาณไม่มากนักในพื้นที่ภาคอีสาน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจที่ควรนำไปเป็นประเด็นในการพิจารณากำหนดมาตรการในการควบคุมป้องกันยาเสพติดให้โทษ ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์การผลิตเป็นการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ เริ่มพบว่ามีผู้ต้องหาลาว และพม่าจำนวนมากที่ลักลอบขนยาบ้ามาพร้อมยาไอซ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือของประเทศในปัจจุบันมีขีดความสามารถในการผลิตยาไอซ์ และแสดงให้เห็นถึงความต้องการยาไอซ์ ในท้องตลาด (Demand) ที่เพิ่มสูงขึ้น การจับกุมการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่ทำอาภาศยานสุวรรณภูมิจำนวนลดลง แต่เริ่มมีการจับกุมการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในทำอาภาศยานนานาชาติอื่นในต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น และประเด็นสำคัญในการเฝ้าระวังคือเริ่มพบการตรวจจับยาเสพติดในบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์ทั้งในประเทศ และขนส่งระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าสนใจและควรเพิ่มมาตรการในการตรวจตรา ป้องกันการขนยาเสพติดทั้งทางไปรษณีย์ภัณฑ์และบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์เอกชนต่อไป

4. สถานการณ์การดำเนินคดีอาญา

เมื่อพิจารณาจากคดีที่พนักงานอัยการส่งฟ้องและคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว พบว่า ในประเทศไทย คดีที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องมีเกินกว่า (ร้อยละ 95) โดยเป็นคดีที่ศาลตัดสินให้จำคุกหรือตัดสินว่า จำเลยผิดตามฟ้องประมาณ (ร้อยละ 90) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาเชิงลึก ในคดีที่ศาลพิพากษายกฟ้องว่าสืบเนื่องมาจากสาเหตุใด เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 มีแนวโน้มที่สำคัญคือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เริ่มมีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลต่อคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งในชั้นพนักงานอัยการและ ในชั้นพิจารณาคดีของศาลลดน้อยลงตามไปด้วย

ในส่วนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลจะแยกเป็นคดีสามกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคดียาเสพติดให้โทษ กลุ่มคดีจราจร รถยนต์ และขนส่ง และกลุ่มคดีพื้นฐานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะในสองกลุ่มแรก ในส่วนคดียาเสพติดและคดีที่เกี่ยวข้องกับการจราจรนั้น หากมีการวิเคราะห์นโยบายในการแก้ปัญหาที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้นแทนการบังคับโทษทางคดีอาญาก็น่าจะช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรมได้มาก

นอกจากคดีพื้นฐานสามประเภทดังกล่าวแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีในชั้นศาลจะเป็นความผิดต่อรัฐ โดยคดีสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นศาลโดยพิจารณาจากปริมาณคดี ได้แก่ คดีการพนัน อาวุธปืน คนเข้าเมืองและการทำงานของคนต่างด้าว ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค รับราชการทหาร คดีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเป็นที่น่าสนใจตามองว่าในช่วง 2-3 ปี ให้หลังมีการจับกุมคดีเกี่ยวกับ คนต่างด้าวและการทำงานของคนต่างด้าวเพิ่มสูงมากขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง

5. สถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

จากข้อมูลการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในหน่วยงานด้านการพัฒนาพหุตินิสัย ไม่ว่าจะเป็นกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้แสดงให้เห็นการจับกุมคดียาเสพติดที่ลดน้อยลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 และลดน้อยลงอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2558 ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้กระทำผิดในความดูแลของแต่ละหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำที่เริ่มมีแนวโน้มลดลงจากที่เคยเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาโดยตลอด ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่มีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างมากในช่วง 2 ปี ดังกล่าว รวมถึงเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจฯ ที่มีแนวโน้มลดน้อยลงเช่นเดียวกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 สัดส่วนของผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาในเรือนจำมีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายเชิงรุกผลักดันการใช้กองทุนยุติธรรมในการช่วยเหลือในการประกันตัวผู้ต้องขัง โดยตัวเลขผู้ต้องขังดังกล่าวน่าจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายในเบื้องต้น และเริ่มมีความตื่นตัวของศาลยุติธรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องขังที่ความเสี่ยงน้อยโดยไม่มีหลักประกัน ซึ่งหากนโยบายการคุมขังผู้ต้องหาเท่าที่จำเป็นมีการปฏิบัติในวงกว้างก็น่าจะช่วยลดความแออัดในเรือนจำได้อีกมาก

สัดส่วนผู้กระทำผิดในความดูแลของหน่วยงานพัฒนาพหุตินิสัยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคดียาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นนักโทษในเรือนจำ ผู้ถูกคุมประพฤติ และเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดสูงสุด

สารบัญ

บทที่ 1 ภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ	1
ส่วนที่ 1 การรับแจ้ง จับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้	1
ส่วนที่ 2 การฟ้อง การพิจารณาและพิพากษาคดี	3
ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด	8
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ	9
บทที่ 2 สถานการณ์อาชญากรรม	12
ส่วนที่ 1 คดีตามประมวลกฎหมายอาญา	13
ส่วนที่ 2 คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา	31
ส่วนที่ 3 อาชญากรรมเชิงพื้นที่ (พื้นที่เกิดเหตุ พื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรม ภูมิศาสตร์อาชญากรรม)	38
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ	52
บทที่ 3 สถานการณ์ยาเสพติดให้โทษ	55
ส่วนที่ 1 การรับแจ้งและจับกุมยาเสพติดให้โทษ	56
ส่วนที่ 2 การจับกุมผู้ค้ารายสำคัญและการทำลายแหล่งผลิต	63
ส่วนที่ 3 พื้นที่แพร่ระบาด	69
ส่วนที่ 4 ผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่	73
ส่วนที่ 5 การจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างประเทศ	74
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ	76
บทที่ 4 สถานการณ์การดำเนินคดีอาญา	77
ส่วนที่ 1 การพิจารณาและการฟ้องคดีของอัยการ	77
ส่วนที่ 2 คดีในศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร	82
ส่วนที่ 3 แนวโน้มคดีข้อหาสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณา	96
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ	97
บทที่ 5 สถานการณ์การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด	98
ส่วนที่ 1 สถานการณ์นักโทษในเรือนจำ	99
ส่วนที่ 2 ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน	109
ส่วนที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดให้โทษ	126
แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ	138
บทที่ 6 บทวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมกับกระบวนการยุติธรรมไทย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	จำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ปี พ.ศ. 2558	1
ตารางที่ 1.2	จำนวนคดีอาญารับใหม่ และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภท สำนวน ประจำปี พ.ศ. 2558	3
ตารางที่ 1.3	คดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร และศาลเยาวชนและครอบครัว ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	4
ตารางที่ 1.4	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาล ชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	5
ตารางที่ 1.5	จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาล เยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	6
ตารางที่ 1.6	สถิติผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน อันได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ประจำปี พ.ศ. 2558	8
ตารางที่ 2.1	จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2558	14
ตารางที่ 2.2	กลุ่มข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558	15
ตารางที่ 2.3	จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558	17
ตารางที่ 2.4	กลุ่มข้อหาที่สามารถจับกุมได้สูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558	21
ตารางที่ 2.5	จำนวนคดีที่สามารถดำเนินการจับกุมได้แบ่งตามข้อหา ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558	23
ตารางที่ 2.6	ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558	26
ตารางที่ 2.7	เปรียบเทียบจำนวนผู้กระทำความผิดที่สามารถดำเนินการจับกุมได้แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558	27
ตารางที่ 2.8	จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2558	31
ตารางที่ 2.9	จำนวนคดีที่ได้รับรายงาน ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558	33
ตารางที่ 2.10	จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ พ.ศ.2549 - 2558	35
ตารางที่ 2.11	จำนวนคดีและจำนวนคดีที่จับกุมได้ ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษ ทางอาญา 20 อันดับแรก	36
ตารางที่ 2.12	จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา 10 อันดับแรก	38
ตารางที่ 2.13	จังหวัดที่มีความผิดลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	40
ตารางที่ 2.14	จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	42
ตารางที่ 2.15	จังหวัดที่มีความผิดลหุโทษเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	44

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.16	จังหวัดที่มีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	46
ตารางที่ 2.17	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	48
ตารางที่ 2.18	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	50
ตารางที่ 3.1	จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558	56
ตารางที่ 3.2	จำนวนและร้อยละของคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2558	57
ตารางที่ 3.3	จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาทั่วประเทศ แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2558	60
ตารางที่ 3.4	จำนวนคดียาเสพติดและน้ำหนักของกลาง แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปี พ.ศ. 2558	61
ตารางที่ 3.5	เปรียบเทียบจำนวนการจับกุมและจำนวนของกลางคดียาเสพติดทั่วประเทศ แบ่งตามตัวยาเสพติดที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2557 - 2558	62
ตารางที่ 3.6	จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดรายสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2558	63
ตารางที่ 3.7	จำนวนการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญ แบ่งตามยาเสพติดชนิดสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2558	64
ตารางที่ 3.8	ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่น ปี พ.ศ. 2557/2558	65
ตารางที่ 3.9	เปรียบเทียบผลการตัดฟันทำลายไร่ฝิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536/2537 ถึง 2557/2558	67
ตารางที่ 3.10	จังหวัดที่มีผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้เสพและครอบครองยาเสพติดเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	69
ตารางที่ 3.11	จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก	71
ตารางที่ 3.12	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายใหม่ เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องหา คดียาเสพติดทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 - 2558	73
ตารางที่ 3.13	จำนวนการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดทั่วประเทศ 10 อันดับแรกจำแนกตามสัญชาติและเพศ ปี พ.ศ. 2558	74
ตารางที่ 3.14	การจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดที่ถูกจับกุมมากที่สุดในแต่ละชนิดของยาเสพติด ปี พ.ศ. 2558	75
ตารางที่ 4.1	จำนวนคดีอาญารับใหม่ และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภท สำนวนประจำปี พ.ศ. 2558	77
ตารางที่ 4.2	จำนวนเรื่องเสร็จไปในบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 - 2558	79
ตารางที่ 4.3	จำนวนคดี (เรื่อง) ที่พนักงานอัยการฟ้องขึ้นสู่ศาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2558	80
ตารางที่ 4.4	จำนวนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558	82
ตารางที่ 4.5	จำนวนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณา จำนวนคดีเสร็จไป และร้อยละคดีเสร็จไป ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558	83
ตารางที่ 4.6	สัดส่วนคำพิพากษาคดีในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรระหว่างปี	84

สารบัญตาราง

	พ.ศ. 2554 - 2558	
ตารางที่ 4.7	จำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณา จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558	85
ตารางที่ 4.8	จำนวนจำเลย ที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558	89
ตารางที่ 4.9	จำนวนจำเลย ที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษ อายุ เพศ และสัญชาติ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558	90
ตารางที่ 4.10	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนขึ้นสู่การพิจารณา	92
ตารางที่ 4.11	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ศาลพิจารณาเสร็จไป ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 - 2558	93
ตารางที่ 4.12	จำนวนจำเลย จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวนคนที่ศาลปล่อย และจำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาของคดีอาญาเสร็จไปจำแนกตามอายุ ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	94
ตารางที่ 4.13	จำนวนคดีสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	96
ตารางที่ 5.1	การเปรียบเทียบจำนวนนักโทษที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศแบ่งตามประเภทของนักโทษ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	99
ตารางที่ 5.2	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	101
ตารางที่ 5.3	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	103
ตารางที่ 5.4	จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	104
ตารางที่ 5.5	จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	105
ตารางที่ 5.6	จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	106
ตารางที่ 5.7	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 - 2558	107
ตารางที่ 5.8	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ปี พ.ศ. 2558	111
ตารางที่ 5.9	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามอายุขณะกระทำผิด ปี พ.ศ. 2558	112
ตารางที่ 5.10	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2558	113
ตารางที่ 5.11	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ	114

สารบัญตาราง

	ทั่วประเทศจำแนกตามอาชีพ ปี พ.ศ. 2558	
ตารางที่ 5.12	จำนวนคดีและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ปี พ.ศ. 2558	116
ตารางที่ 5.13	จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด ปี พ.ศ. 2558	117
ตารางที่ 5.14	ปริมาณงานกรมคุมประพฤติในภาพรวม ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2558	119
ตารางที่ 5.15	จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามเพศและภารกิจ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558	122
ตารางที่ 5.16	จำนวนคดีควบคุมและสอดส่องแบ่งตามช่วงอายุและภารกิจ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2558	123
ตารางที่ 5.17	จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิด และภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558	125
ตารางที่ 5.18	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	126
ตารางที่ 5.19	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	128
ตารางที่ 5.20	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	129
ตารางที่ 5.21	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	130
ตารางที่ 5.22	จำนวนคดีฟื้นฟูฯ แบ่งตามผลวินิจฉัยคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	132
ตารางที่ 5.23	จำนวนคดีฟื้นฟูฯ แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	133
ตารางที่ 5.24	จำนวนคดีฟื้นฟูฯ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	134
ตารางที่ 5.25	จำนวนคดีฟื้นฟูฯ แบ่งตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	135
ตารางที่ 5.26	จำนวนคดีฟื้นฟูฯ แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	137

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1	จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหา ปี พ.ศ. 2549 – 2558	14
แผนภาพที่ 2.2	จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาตามคดีพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558	32
แผนภาพที่ 2.3	พื้นที่เกิดความผิดคดีอาชญากรรมรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	39
แผนภาพที่ 2.4	พื้นที่เกิดความผิดคดีลักทรัพย์รายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	41
แผนภาพที่ 2.5	พื้นที่เกิดความผิดต่อร่างกายรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	43
แผนภาพที่ 2.6	พื้นที่เกิดความผิดลหุโทษรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	45
แผนภาพที่ 2.7	พื้นที่เกิดความผิดต่อชีวิตรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	47
แผนภาพที่ 2.8	พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับเพศรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	49
แผนภาพที่ 2.9	พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	51
แผนภาพที่ 3.1	แนวโน้มคดียาเสพติด จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2558	58
แผนภาพที่ 3.2	แนวโน้มคดียาเสพติดแยกตามคดีผู้ค้าเสพติด และคดีเสพและครอบครองยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558	59
แผนภาพที่ 3.3	เปรียบเทียบพื้นที่ปลูก พื้นที่ตัดทำลายและพื้นที่คงเหลือของไร่ฝิ่น ในห้วงปี พ.ศ. 2527/2528 ถึง 2557/2558	68
แผนภาพที่ 3.4	การกระจายตัวของคดีผู้เสพและครอบครองยาเสพติดรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	70
แผนภาพที่ 3.5	การกระจายตัวของคดีค้ายาเสพติดรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558	72
แผนภาพที่ 4.1	สัดส่วนคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้องในคดีสำคัญ ในปี พ.ศ. 2558	81
แผนภาพที่ 4.2	เปรียบเทียบจำนวนคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558	82
แผนภาพที่ 4.3	คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล ประจำปี พ.ศ. 2558	88
แผนภาพที่ 5.1	จำนวนนักโทษที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ตั้งแต่ ปังบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2558	100
แผนภาพที่ 5.2	จำนวนนักโทษเด็ดขาดเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ตั้งแต่ ปังบประมาณ พ.ศ. 2551 – 2558	102
แผนภาพที่ 5.3	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2558	108
แผนภาพที่ 5.4	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558	110
แผนภาพที่ 5.5	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามอายุขณะกระทำความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558	112

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 5.6	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามอาชีพ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 – 2558	115
แผนภาพที่ 5.7	ปริมาณงานกรมคุมประพฤติในภาพรวม ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2558	120
แผนภาพที่ 5.8	จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 - 2558	121
แผนภาพที่ 5.9	จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามช่วงอายุและภารกิจ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558	124
แผนภาพที่ 5.10	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558	127
แผนภาพที่ 5.11	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558	129
แผนภาพที่ 5.12	จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558	131
แผนภาพที่ 5.13	จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามชนิดยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	133
แผนภาพที่ 5.14	จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	134
แผนภาพที่ 5.15	จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558	136

บทที่ 1

ภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทั่วประเทศ

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม (White Paper on Crime and Criminal Justice) ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมและวิเคราะห์สถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เพื่อบ่งชี้แนวโน้มทิศทางความรุนแรงของอาชญากรรม และสถานการณ์สำคัญที่กำลังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยในรายงานฉบับนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมจากข้อมูลกระบวนการยุติธรรมที่กระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ตั้งแต่ข้อมูลอาชญากรรมที่มีการรับแจ้งในชั้นตำรวจ สถิติการจับกุมคดี สถิติการดำเนินการของหน่วยงานอัยการและศาล ตลอดจนสถิติที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษและบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมการณ์การกระทำผิด เพื่อให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

ส่วนที่ 1 การรับแจ้ง จับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้

ตารางที่ 1.1

จำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ปี พ.ศ. 2558

	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
ประมวลกฎหมายอาญา				
จำนวนคดีที่รับแจ้ง (คดี)	112,588	112,141	(-447)	(-0.4%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	67,149 (59.6%)	65,411 (58.3%)	(-1,738)	(-2.6%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	86,651	83,117	(-3,534)	(-4.1%)
พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา				
จำนวนคดีที่รับแจ้ง (คดี)	735,056	658,706	(-76,350)	(-10.4%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	658,657 (89.6%)	561,002 (85.1%)	(-97,655)	(-14.8%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	785,661	722,981	(-62,680)	(-7.8%)
คดียาเสพติด				
จำนวนคดี (คดี)	357,663	259,940	(-97,723)	(-27.3%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้ (คดี)	338,960 (94.7%)	248,044 (95.4%)	(-90,916)	(-26.8%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ (คน)	360,076	266,722	(-93,354)	(-25.9%)

หมายเหตุ : คดียาเสพติดประกอบด้วย คดีตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 , พ.ร.บ. ความผิดว่าด้วยการออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

พ.ศ. 2518 และ พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ที่มา : สถิติคดีจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตำรวจ

จากการรวบรวมข้อมูลอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจำนวนทั้งสิ้น 770,847 คดี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แบ่งกลุ่มประเภทคดี ออกเป็น 2 ประเภทคดี ได้แก่ 1) คดีตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งหมายถึงคดีอาชญากรรมพื้นฐานทั่วไปที่กำหนดโทษและฐานความผิดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และ 2) คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาซึ่งหมายถึงคดีความผิดที่รัฐออกกฎหมายและกำหนดโทษเป็นพระราชบัญญัติเพื่อมาบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม โดยในปี พ.ศ. 2558 มีการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 112,141 คดี และคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จำนวน 658,706 คดี

ในส่วนของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาสามารถจับกุมได้ 65,411 คดี ได้ตัวผู้ต้องหาจำนวน 83,117 คน หรือคิดเป็น (ร้อยละ 21.3) ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับแจ้งทั้งหมด ในส่วนของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาสามารถดำเนินการจับกุมได้ 561,002 คดี ได้ตัวผู้ต้องหาจำนวน 722,981 คน หรือคิดเป็น (ร้อยละ 22.4) ของคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ได้รับแจ้งทั้งหมด

กลุ่มคดีที่ได้รับแจ้งมากที่สุดคือคดียาเสพติด โดยข้อมูลอาชญากรรมแสดงให้เห็นว่ามีคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 , พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 จำนวน 259,887 คดี หรือคิดเป็น (ร้อยละ 33.7) ของคดีอาญาที่ได้รับแจ้งในสารบบทั้งหมด โดยสามารถดำเนินการจับกุมได้ 247,998 คดี ได้ตัวผู้ต้องหาทั้งสิ้น 266,673 คน หรือคิดเป็น (ร้อยละ 95.4) ของคดียาเสพติดที่ได้รับแจ้งทั้งหมด (ตารางที่ 1.1)

ส่วนที่ 2 การฟ้อง การพิจารณาและพิพากษาคดี

ตารางที่ 1.2

จำนวนคดีอาญารับใหม่ และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทสำนวนคดีอาญารับใหม่	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ)	1,851,199	1,725,927	(-125,272)	(-6.8%)
อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาล	682,870	667,346	(-15,524)	(-2.3%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	625,905	608,544	(-17,361)	(-2.8%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)	46,325	45,426	(-899)	(-1.9%)
ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	25,946	28,438	(+2,492)	(+9.6%)
รวม	3,232,245	3,075,681	(-156,564)	(-4.8%)

ที่มา : รายงานประจำปี สำนักงานอัยการสูงสุด

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ พบว่า ข้อมูลคดีที่เข้าสู่การพิจารณาฟ้องคดีในชั้นพนักงานอัยการ อ้างอิงจากรายงานข้อมูลการฟ้องคดีที่รวบรวมโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีสำนวนความอาญาไม่ปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ) จำนวน 1,725,927 เรื่อง (เป็นกรณีพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับในชั้นตำรวจไม่ได้ส่งตัวให้พนักงานอัยการ) มีจำนวนคดีที่พนักงานอัยการพิจารณาคดีแล้วมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาลทั่วประเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 667,346 เรื่อง มีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา 608,544 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาโดยสามารถจับกุมตัวและนำผู้ต้องหา มาส่งตัวให้พนักงานอัยการพิจารณามีความเห็นทางคดี) มีสำนวนความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) จำนวน 45,426 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมาโดยไม่ได้ส่งตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากยังไม่ได้แจ้งข้อหาหรือยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ซึ่งไม่นับรวมกรณีไม่ได้ส่งตัวผู้ต้องหาเนื่องจากได้เปรียบเทียบปรับในชั้นพนักงานสอบสวนและคดีสิ้นสุดแล้ว) และมีคดีความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด 28,438 คดี (เป็นคดีที่สอบสวนแล้วไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด) (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.3

คดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร และศาลเยาวชนฯ ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
สถิติคดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร				
คดีที่เข้าสู่การพิจารณา	665,924	646,422	(-19,502)	(-2.9%)
คดีที่พิจารณาเสร็จไป	620,284	603,218	(-17,066)	(-2.8%)
คดีค้างไป	45,640	43,204	(-2,436)	(-5.3%)
รวม	1,331,844	1,292,844	(-39,000)	(-2.9%)
สถิติคดีอาญาในศาลเยาวชนฯ ทั่วราชอาณาจักร				
คดีที่เข้าสู่การพิจารณา	31,241	28,959	(-2,282)	(-7.3%)
คดีที่พิจารณาเสร็จไป	28,438	26,356	(-2,082)	(-7.3%)
คดีค้างไป	2,776	2,603	(-173)	(-6.2%)
รวม	57,918	62,455	(+4,537)	(+7.8%)

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร

จากรายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2558 แสดงจำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรมีปริมาณคดีรับใหม่เข้าสู่การพิจารณาคดีจำนวนทั้งสิ้น 646,422 คดี โดยมีคดีที่ขึ้นสู่ศาลซึ่งค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 43,204 คดี มีปริมาณคดีที่พิจารณาเสร็จไป จำนวน 603,218 คดี คงเหลือคดีค้างพิจารณาจำนวน 43,204 คดี

สถิติคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร มีคดีเข้าสู่การพิจารณาทั้งสิ้น 28,959 คดี มีคดีขึ้นสู่ศาลซึ่งค้างมาจากปีก่อนหน้าจำนวน 2,603 คดี ศาลได้ทำการพิจารณาเสร็จไปจำนวน 26,356 คดี และค้างไป 2,603 คดี (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.4

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทของการกำหนดโทษ	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
โทษประหาร	153	233	(+80)	(-34.3%)
จำคุก				
- จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	30,074	25,467	(-4,607)	(-15.3%)
- จำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	19,920	17,575	(-2,345)	(-11.7%)
- จำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	22,403	21,290	(-1,113)	(-5.0%)
- จำคุกเกิน 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	16,531	15,361	(-1,170)	(-7.1%)
- จำคุกเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	12,387	11,461	(-926)	(-7.5%)
- จำคุกเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	6,948	6,435	(-513)	(-7.4%)
- จำคุกเกิน 10 ปี ขึ้นไป	4,973	4,525	(-448)	(-9.0%)
- จำคุกตลอดชีวิต	913	1,117	(+204)	(+18.2%)
รวมจำคุก	114,149	103,231	(-10,918)	(-9.6%)
ปรับ				
- ทั้งจำทั้งปรับ	54,892	53,191	(-1,701)	(-3.1%)
- ปรับอย่างเดียว	219,487	244,928	(+25,441)	(+11.6%)
- ปรับและรอกการลงโทษ	3,978	244,928	(-340)	(-9.3%)
รวมปรับ	278,357	301,757	(+23,400)	(+8.4%)
กักขัง	1,609	1,923	(+314)	(+19.5%)
ริบทรัพย์	380	2,583	(+2,203)	(+580.0%)
รอกการลงโทษ				
- คุมประพฤดี	154,004	153,959	(-45)	(-0.03%)
- ไม่คุมประพฤดี	136,367	149,902	(+13,535)	(+9.9%)
รวมรอกการลงโทษ	290,371	303,861	(+13,490)	(+4.6%)
อื่นๆ	5,008	11,018	(+6,010)	(+120.0%)

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

ในส่วนผลของคำพิพากษาซึ่งแสดงให้เห็นประมาณการ ปริมาณผู้กระทำผิดที่เข้าสู่ระบบการลงโทษ และระบบการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้ที่ถูกศาลชั้นต้นทั่วประเทศ พิพากษาลงโทษจำคุกจำนวนทั้งสิ้น 724,606 คน โดยแบ่งออกเป็น โทษประหารชีวิต จำนวน 233 คน

โทษจำคุกจำนวน 103,231 คน โทษปรับจำนวน 301,757 คน โทษกักขังจำนวน 1,923 คน โทษริบทรัพย์ 2,583 คน และรอการลงโทษ 303,861 คน (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.5

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลเยาวชนและครอบครัว
ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทของการกำหนดโทษ	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
จำคุก	403	3	(-400)	(-99.3%)
ปรับ				
- ปรับอย่างเดียว	1,660	1,389	(-271)	(-16.3%)
- ส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมแทนค่าปรับ	316	217	(-99)	(-31.3%)
- ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ		16		
ทั้งจำทั้งปรับ	1,226	973	(-253)	(-20.6%)
ริบทรัพย์สิ้น	0	0		
รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ (ประมวลกฎหมายอาญา ม.56)	10,803	7,310	(-3,493)	(-32.3%)
เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นการส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม (ม.142(1))	5,888	4,768	(-1,120)	(-19.0%)
เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไข (ม.142(2))	761	380	(-381)	(-50.0%)
ให้ส่งตัวไปเรือนจำหลังจากอายุครบ 24 ปี บริบูรณ์ ตาม ม.142 วรรคสอง	40	39	(-1)	(-2.5%)
วิธีการสำหรับเด็ก ตามประมวลกฎหมายอาญา ม.74				
- ว่ากล่าวตักเตือน	670	646	(-24)	(-3.6%)
- วางข้อกำหนดบิดามารดา	879	407	(-472)	(-53.7%)
- มอบเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง โดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติ	2,441	1,696	(-745)	(-30.5%)
- มอบเด็กให้แก่บุคคลหรือองค์กร	49	74	(+25)	(+51.0%)
- ส่งเด็กไปยังโรงเรียน สถานฝึกและอบรม	284	304	(+20)	(+7.0%)
อื่นๆ	3,918	2,527	(-1,391)	(-35.5%)
รวมจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	29,338	20,749	(-8,589)	(-29.3%)

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

ในจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำแนกตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558 แยกเป็นการตัดสินคดีเด็กและเยาวชนในศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศจำนวน 20,749 คน โดยแบ่งออกเป็น ศาลพิพากษาจำคุกในเรือนจำสำหรับผู้ใหญ่ 3 คน ส่งตัวเข้ารับการฝึกอบรมยัง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 4,768 คน และเป็นกรณีที่มีการคุมประพฤติซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ จำนวน 7,690 คน และกรณีถูกส่งตัวไปเรือนจำหลังจากอายุครบ 24 ปี บริบูรณ์ จำนวน 39 คน

ในส่วนองวิธีการสำหรับเด็กที่มีอายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 มีจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวน 3,127 คน คิดเป็น (ร้อยละ 15.07) ของจำนวนจำเลยทั้งหมดที่ศาล เยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศตัดสินลงโทษ แยกเป็นการตัดสินว่ากล่าวตักเตือน จำนวน 646 คน วางข้อกำหนดบิดามารดา จำนวน 407 คน มอบเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง โดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติ จำนวน 1,696 คน มอบเด็กให้แก่บุคคลหรือองค์กร จำนวน 74 คน และส่งเด็กไปยังโรงเรียน สถานฝึกและ อบรม จำนวน 304 คน (ตารางที่ 1.5)

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

ตารางที่ 1.6

สถิติผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ประจำปี พ.ศ. 2558

	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
จำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังในเรือนจำ	315,012	310,399	(-4,613)	(-1.5%)
นักโทษเด็ดขาด	239,889	248,199	(+8,310)	(+3.5%)
ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	37,015	29,451	(-7,564)	(-3.2%)
ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการไต่สวนหรือพิจารณาคดี	13,187	11,524	(-1,663)	(-14.4%)
ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างสอบสวน	21,207	18,888	(-2,319)	(-12.6%)
เยาวชนที่ถูกฝากขัง	217	172	(-45)	(-20.7%)
ผู้ถูกกักกัน	14	12	(-2)	(-14.2%)
ผู้ถูกกักขัง	3,483	2,153	(-1,330)	(-38.2%)
จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชน	6,112	6,234	(+122)	(+1.9%)
จำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติ	230,015	204,411	(-25,604)	(-2.0%)
ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่	170,356	160,171	(-10,185)	(-6.0%)
ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชน	18,009	13,457	(-4,552)	(-25.2%)
การพักการลงโทษ	18,172	13,669	(-4,503)	(-24.7%)
การลดวันต้องโทษ	23,478	17,114	(-6,364)	(-27.1%)

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ

รายงานฉบับนี้ยังได้รวบรวม สถิติผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัยจากสามหน่วยงาน อันได้แก่ กรมราชทัณฑ์ซึ่งรับผิดชอบการดูแลผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งรับผิดชอบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควบคุมอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล และกรมคุมประพฤติซึ่งรับผิดชอบผู้ถูกคุมประพฤติทั้งกรณีผู้ถูกคุมประพฤติเป็นผู้ใหญ่และผู้ถูกคุมประพฤติกรณีเป็นเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลผู้ถูกคุมขังของกรมราชทัณฑ์สำรวจเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 พบว่ามีผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศ 310,399 คน ซึ่งแบ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด 248,199 คน ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์ – ฎีกา

29,451 คน ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการไต่สวนหรือพิจารณาคดี 11,524 คน ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างสอบสวน 18,888 คน เยาวชนที่ถูกฝากขัง จำนวน 172 คน ผู้ถูกกักกัน จำนวน 12 คน ผู้ถูกกักขัง จำนวน 2,153 คน

ในส่วนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า มีเด็กและเยาวชนในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สํารวจเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 33,121 คน

และข้อมูลจากกรมคุมประพฤติรายงานว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติทั่วประเทศ จำนวน 204,411 คน แยกเป็นผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ จำนวน 160,171 คน ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชน จำนวน 13,457 คน ผู้ที่ถูกปล่อยออกไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาศาลภายใต้เงื่อนไขการพักการลงโทษ จำนวน 13,669 คน และผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขลดวันต้องโทษจำคุก จำนวน 17,114 คน (ตารางที่ 1.6)

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ. 2558 มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยมีการรับแจ้งคดีลดลงเหลือ 770,847 คดี จาก 847,644 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงถึง (ร้อยละ 9.1) ในส่วนคดีที่มีการจับกุมผู้ต้องหาลดลงเหลือ 626,413 คดี จาก 725,806 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงถึง (ร้อยละ 13.6) โดยในส่วนคดีที่ลดลงจะเป็นคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาโดยเฉพาะคดียาเสพติด ในส่วนของคดีครอบครองยาเสพติดหรือเสพยาเสพติดที่มีการรับแจ้งในคดีลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยในส่วนของคดีตามประมวลกฎหมายอาญากลับมีปริมาณการรับแจ้งแต่ละปีไม่ต่างกันมากนัก

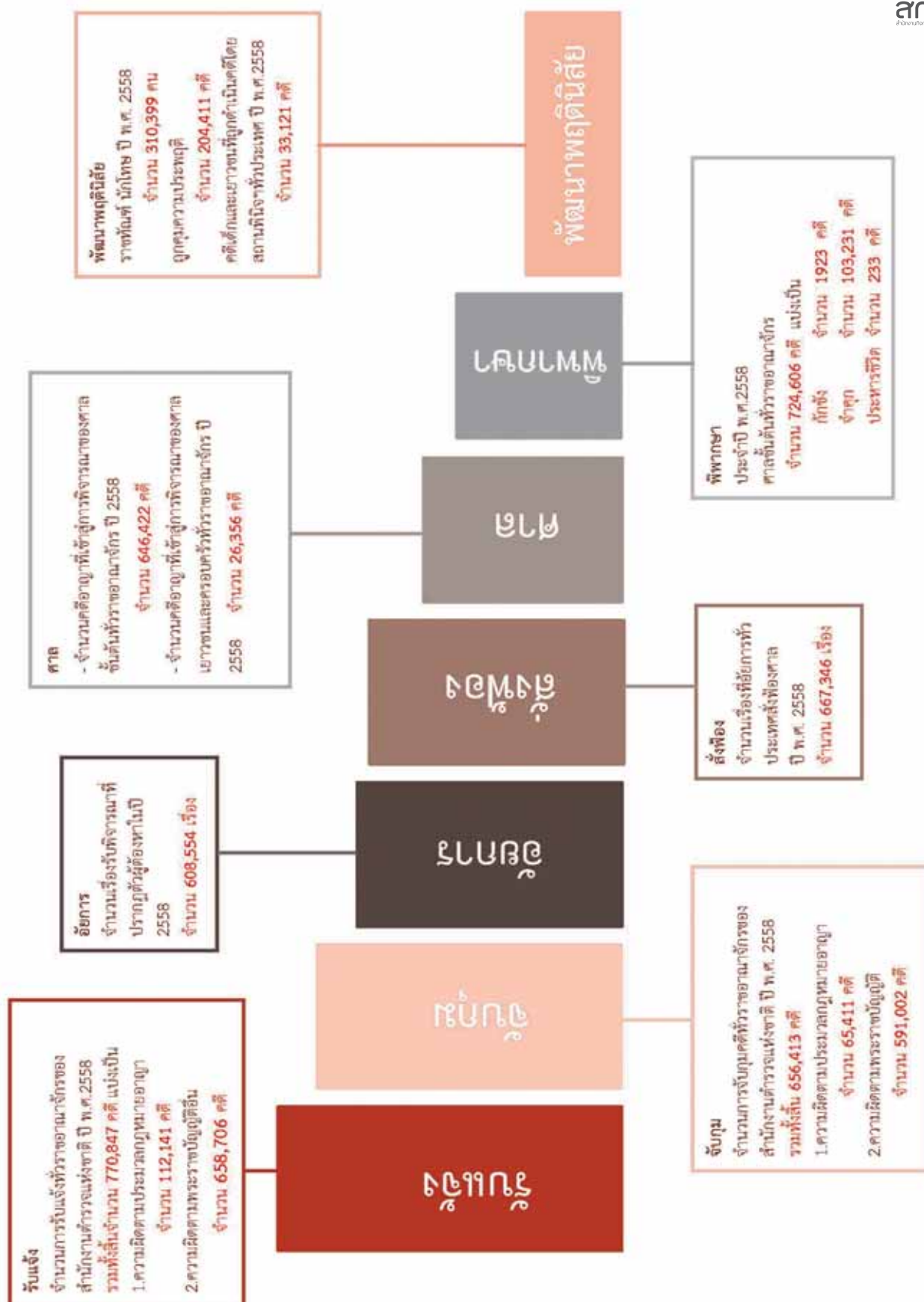
คดีในชั้นอัยการและชั้นศาลก็มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันแต่ยังมีแนวโน้มลดลงในอัตราที่ไม่สูงมาก โดยในส่วนคดีอาญา ในชั้นพนักงานอัยการที่มีผู้ต้องหาส่งตัวมาลดลงเหลือ 608,544 คดี จาก 625,905 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงเพียง (ร้อยละ 2.8) ซึ่งสอดคล้องกับคดีที่รับใหม่เข้าสู่การพิจารณาจำนวน 646,422 คดี จาก 665,924 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลง (ร้อยละ 2.9) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนคดีที่สามารถนำเสนอส่งฟ้องศาลต่อคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมดเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีมีตัวผู้ต้องหาที่ส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาคดี (608,544 คดี) กลับมีน้อยกว่าคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องในรอบปี (667,346 คดี) จำนวนมาก ซึ่งคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2558 นั้นน่าจะมีคดีที่ได้รับแจ้งค้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 อยู่จำนวนมาก จึงทำให้ตัวเลขการสั่งฟ้องสูงกว่าคดีที่รับมาพิจารณาดังกล่าว

ถึงแม้ว่าคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลงแต่กลับมีจำนวนผู้ที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและได้รับการลงโทษเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี พ.ศ. 2557 มีจำเลยที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดและได้รับการลงโทษ 690,027 คน เพิ่มขึ้นเป็น 724,606 คน ในปี พ.ศ. 2558 เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 5.0) ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มว่าแม้จะมีการจับกุมผู้ต้องหาอันน้อยลงแต่กลับมีอัตราการสั่งฟ้องและสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งน่าจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมที่ดีขึ้น โดยในส่วนนี้จำนวนผู้ที่ถูกศาล

พิพากษาว่ามีความผิดและตัดสินลงโทษที่เพิ่มขึ้นเป็นส่วนของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากในศาลเยาวชนและครอบครัวมีการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนน้อยลงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาจากผู้ต้องขังในเรือนจำในปี พ.ศ. 2558 แม้จะมีจำนวนนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำเพิ่มสูงขึ้น แต่ในภาพรวมกลับมีผู้ต้องขังในเรือนจำลดน้อยลงจากจำนวนผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากจำนวน 71,409 คนในปี พ.ศ. 2557 ลดเหลือ 59,863 คนในปี พ.ศ. 2558 หรือลดลง (ร้อยละ 16.2) ซึ่งช่วยให้จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำในภาพรวมลดลงได้ถึง (ร้อยละ 14.6) อันแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการใช้มาตรการเชิงรุกในการช่วยเหลือและใช้กองทุนยุติธรรมในการช่วยเหลือเป็นหลักประกันตัวผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี

ในส่วนผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนกลับมีจำนวนลดลงเล็กน้อยโดยในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 มีจำนวนเด็กในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่ต่างกันมากนัก แต่เริ่มมีแนวโน้มที่สังเกตได้ว่าเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนลดน้อยลง ในขณะที่ผู้ถูกคุมประพฤติมีจำนวนลดน้อยลงมากถึง (ร้อยละ 11.1)

ปัจจุบันสถานการณ์อาชญากรรมในสังคมไทยมีความหลากหลายสลับซับซ้อนมากขึ้นตามสภาพการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานยุติธรรมที่เหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมามีข้อมูลที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดมาตรการและนโยบายในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ

ในรายงานฉบับนี้เป็นความพยายามในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์อาชญากรรม ด้วยการวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรมย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2558) โดยอาศัยสถิติคดีอาชญากรรมจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อทำการวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรม ทั้งในภาพรวมของประเทศและแยกเป็นรายพื้นที่ในระดับจังหวัด

การจัดกลุ่มคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แบ่งกลุ่มคดีประเภทหลักเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดพื้นฐานทั่วไป และคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาหรือคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดพฤติการณ์ที่เป็นความผิดและโทษทางอาญาเพื่อบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตาม ส่วนใหญ่แล้วคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญามักเป็นการกำหนดโทษต่อการละเมิดข้อกำหนดหรือมาตรการภาครัฐและเป็นคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการปราบปราม จับกุม บังคับใช้กฎหมาย โดยรายงานฉบับนี้ได้แยกวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมแบ่งตามสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นสองส่วน ทั้งในส่วนของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาและคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

ส่วนที่ 1 คดีตามประมวลกฎหมายอาญา

ตารางที่ 2.1

จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2558

	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
จำนวนคดีที่รับแจ้ง	112,588	112,141	(-447)	(-0.4%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้	67,149(59.6%)	65,411(58.3%)	(-1738)	(-2.6%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้	86,651	83,117	(-3534)	(-4.1%)

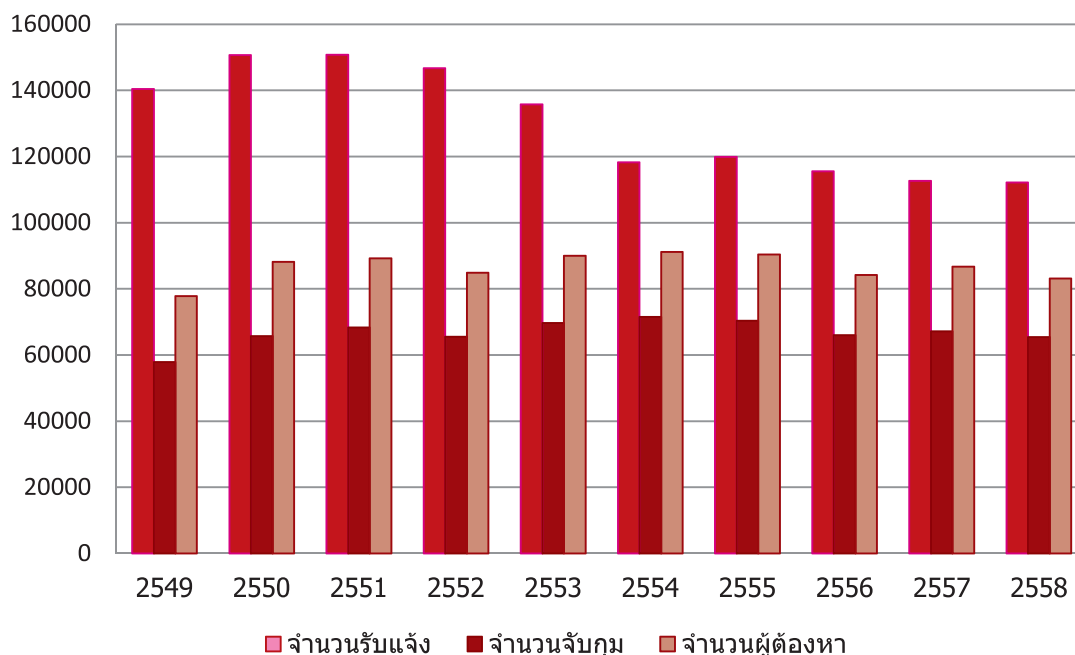
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับแจ้งทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 112,141 คดี ซึ่งเมื่อเทียบกับสถิติปีที่ผ่านมา (112,588 คดี) จะเห็นได้ว่าสถิติคดีตามประมวลกฎหมายอาญาในปี พ.ศ. 2558 แทบจะไม่แตกต่างกับปีที่ผ่านมา โดยมีการรับแจ้งลดลงเพียง 477 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 0.4) เท่านั้น ในส่วนผลการจับกุมสามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ จำนวน 65,411 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 58.3) ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด โดยสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้งสิ้น 83,117 คน ซึ่งถือว่าน้อยกว่าสัดส่วนผลการจับกุมในปีก่อนหน้าซึ่งมีการจับกุมได้ถึง (ร้อยละ 59.6) มีคดีที่จับกุมได้ลดลง 1,738 คดี ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้ลดลง 3,534 คน (แผนภาพที่ 2.1)

การรับแจ้ง

แผนภาพที่ 2.1

จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหา ปี พ.ศ. 2549 – 2558

เมื่อย้อนดูสถิติการรับแจ้งคดีอาญาย้อนหลัง 10 ปี พบว่า จำนวนการรับแจ้งคดีอาญามีแนวโน้มลดลงจากในปี พ.ศ. 2549 ที่มีการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญา 140,396 คดี ได้ลดลงเหลือ 112,141 คดีในปี พ.ศ. 2558 หรือลดลง (ร้อยละ 20.1) โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 คดีจะพุ่งสูงขึ้นเรื่อยๆ จนสูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2551 ซึ่งมีการรับแจ้งคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาจำนวน 150,778 คดี แล้วคดีก็กลับลดลงอย่างรวดเร็วในระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2554 จนถึงปัจจุบัน สถิติการรับแจ้งคดีตามประมวลกฎหมายอาญามีแนวโน้มคงที่ในลักษณะที่มีการปรับตัวลดลงเล็กน้อย ในขณะที่การจับกุมมีแนวโน้มคงที่ทำให้สัดส่วนการจับกุมคดีในภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น

ตารางที่ 2.2

กลุ่มข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558

กลุ่มข้อหา	จำนวนคดีรับแจ้ง
ลักทรัพย์	39,371
ความผิดต่อร่างกาย	13,677
ยักยอก	8,578
ความผิดเกี่ยวกับสุรา	8,144
ฉ้อโกง	7,942
ความผิดต่อชีวิต	6,337
บุกรุก	5,428
ทำให้เสียทรัพย์	3,593
หมิ่นประมาท	3,159
วิ่งราวทรัพย์	2,040
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	1,682
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,475
ข่มขืน	1,412
กระทำอนาจาร	1,336
กระทำชำเรา	1,295
พรากผู้เยาว์	1,232
ชิงทรัพย์	1,139
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	843
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	748
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	592
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	

ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับการรับแจ้งในระบบสารสนเทศคดีอาญา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 112,141 คดี โดยคดีที่ได้รับแจ้งสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีลักทรัพย์ จำนวน 39,371 คดี โดยข้อหาที่มีการรับแจ้งมากที่สุด คือ ข้อหาลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ จำนวน 9,130 คดี ข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน จำนวน 7,788 คดี ข้อหาลักทรัพย์ในเคหสถานตาม มาตรา 335 (8) จำนวน 3,555 คดี และข้อหาลักทรัพย์นายจ้างตาม มาตรา 335 (11) จำนวน 1,655 คดี ตามลำดับ

2. ความผิดต่อร่างกาย จำนวน 13,677 คดี โดยข้อหาที่มีการรับแจ้งมากที่สุด คือ ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม มาตรา 295 - 296 สูงถึง 10,868 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 79.4) ของกลุ่มข้อหานี้ รองลงมาเป็นข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัสตาม มาตรา 297 - 298 จำนวน 1,666 คดี ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม มาตรา 290 จำนวน 550 คดี และข้อหาพยายามทำร้ายร่างกาย จำนวน 142 คดี ตามลำดับ

3. คดียักยอกเป็นคดีที่มีการรับแจ้งเป็นจำนวนมาก มีคดีที่รับแจ้งจำนวน 8,578 คดี

4. ความผิดลหุโทษ จำนวน 8,144 คดี โดยข้อหาที่มีการรับแจ้งมากที่สุด คือ ข้อหาทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ จำนวน 2,100 คดี ข้อหาพกอาวุธไปในเมือง จำนวน 2,080 คดี ข้อหาส่งเสียงดัง จำนวน 664 คดี ข้อหาดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จำนวน 503 คดี และข้อหาเมาสุราครองสติไม่อยู่ จำนวน 380 คดี ตามลำดับ

5. คดีฉ้อโกง จำนวน 7,942 คดี โดยข้อหาที่มีการรับแจ้งมากที่สุด คือ ข้อหาฉ้อโกงทรัพย์ มาตรา 341 - 342 ซึ่งมากถึง 7,276 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 91.6) ของจำนวนคดีฉ้อโกงทั้งหมด รองลงมาเป็นข้อหาฉ้อโกงประชาชน มาตรา 343 จำนวน 222 คดี

ตารางที่ 2.3

จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี									
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ลักทรัพย์	53,588	58,004	56,954	55,193	54,144	45,233	45,559	44,092	39,556	39,371
ความผิดต่อร่างกาย	19,013	18,428	18,410	18,212	15,736	13,328	13,658	12,449	12,735	13,677
ยักยอก	10,700	11,953	13,083	11,628	10,704	10,557	10,099	10,103	10,330	8,578
ความผิดต่อชีวิต	9,890	10,250	10,026	9,846	9,109	8,144	8,212	7,663	7,097	6,337
ฉ้อโกง	5,784	7,556	7,499	7,638	7,329	6,867	7,617	7,883	8,446	7,942
บุกรุก	6,449	7,404	7,418	6,956	6,361	6,125	5,971	5,539	5,142	5,428
ความผิดเกี่ยวกับสุขภาพ	3,630	3,978	4,414	4,242	3,801	3,355	4,206	4,668	6,170	8,144
ทำให้เสียทรัพย์	3,679	3,636	3,617	4,019	3,650	3,051	3,025	2,934	3,677	3,593
หมิ่นประมาท	2,001	2,481	2,726	2,773	2,391	2,363	2,465	2,236	2,376	3,159
ข่มขืน	2,624	2,928	3,057	3,055	2,669	2,247	2,010	1,688	1,545	1,412
วิ่งราวทรัพย์	2,835	2,493	2,709	2,434	2,099	1,750	2,060	2,290	2,103	2,040
พรากรผู้เยาว์	2,373	2,733	2,803	2,747	2,452	2,052	1,857	1,737	1,456	1,232
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	2,399	2,423	2,615	2,248	2,010	1,845	1,835	1,625	1,581	1,682
กระทำความผิด	2,570	2,500	2,446	2,406	1,883	1,501	1,339	1,226	1,220	1,336
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	2,095	2,213	2,164	2,083	1,671	1,567	1,432	1,553	1,255	1,475
กระทำชำเรา	1,488	1,640	1,816	1,886	1,845	1,717	1,596	1,498	1,498	1,295

ตารางที่ 2.3

จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี										
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	
ชิงทรัพย์	2,083	1,971	1,830	1,643	1,349	947	1,117	1,308	1,052	1,139	
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	583	909	864	1,689	1,161	1,348	1,280	1,297	1,045	748	
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	1,161	1,355	1,260	1,048	1,071	978	1,052	1,020	1,124	843	
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก	1,052	1,433	1,206	802	628	623	334	300	233	141	
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน	807	1,058	624	711	789	438	494	644	473	592	
ปล้นทรัพย์	1,073	859	707	631	499	334	426	359	393	360	
ความผิดต่อเสรีภาพ	488	484	533	536	438	377	389	309	328	309	
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	595	635	626	314	212	150	174	152	523	97	
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	129	72	113	687	635	547	743	140	266	129	
กรรโชกทรัพย์	196	210	281	290	213	204	243	201	221	210	
(พราวก่อกายยังไม่เกิน 13 ปี)	403	203	175	199	215	194	190	147	192	304	
รับของโจร	239	283	236	209	194	159	197	194	215	216	
โกงเจ้าหนี้	167	194	210	210	226	160	180	187	167	202	
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	200	223	223	207	161	40	41	47	47	21	
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	18	32	20	44	33	30	33	22	52	46	
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	14	29	22	14	15	7	17	19	14	13	
เรียกค่าไถ่	5	12	10	5	8	9	10	12	21	5	

ตารางที่ 2.3

จำนวนการรับแจ้งคดีอาญารายข้อหา ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี									
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ทำให้แท้งลูก	12	13	19	10	7	7	11	4	3	8
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	7	8	3	7	3	3	8	11	7	7
เปิดเผยความลับ	11	6	12	7	5	2	3	2	2	5
พาดคนส่งนอก	2	0	5	1	2	-	-	1	1	0
ความผิดเกี่ยวกับศพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
อื่นๆ	33	40	43	21	21	29	16	13	22	43
รวมทั้งหมด	140,396	150,649	150,779	146,651	135,739	118,288	119,899	115,573	112,588	112,141
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ										

เมื่อมองสถิติการรับแจ้งคดีอาญารายช้อย้อนหลังในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา พบว่า ผลรวมทั้งหมด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – 2558 มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่น ปี พ.ศ. 2557 มียอดรวมอยู่ที่ 112,588 คดี และ ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนลดลงมาเล็กน้อยอยู่ที่ 112,141 คดี โดยสถิติการรับแจ้งเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ดังนี้

1. คดีลักทรัพย์ มียอดรวมการรับแจ้งสูงสุดในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 58,004 คดี และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 39,371 คดี
2. ความผิดต่อร่างกาย มียอดรวมการรับแจ้งสูงสุดในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 19,013 คดี และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 13,677 คดี
3. คดียักยอก มียอดรวมการรับแจ้งสูงสุดในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 13,083 คดี และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 8,578 คดี
4. ความผิดต่อชีวิต มียอดรวมการรับแจ้งสูงสุดในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 10,250 คดี และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 6,337 คดี
5. คดีฉ้อโกง มียอดรวมการรับแจ้งสูงสุดในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 8,446 คดี และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 7,942 คดี

การจับกุม

ตารางที่ 2.4

กลุ่มข้อหาที่สามารถจับกุมได้สูงสุด 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558

กลุ่มข้อหา	การรับแจ้ง	การจับกุม	ร้อยละ
ลักทรัพย์	39,371	18,721	47.5
ความผิดต่อร่างกาย	13,677	10,019	73.3
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ	8,144	6,680	82.0
ความผิดต่อชีวิต	6,337	4,426	69.8
ยักยอก	8,578	4,063	47.4
บุกรุก	5,428	3,536	65.1
ฉ้อโกง	7,942	3,266	41.1
ทำให้เสียทรัพย์	3,593	2,511	69.9
หมิ่นประมาท	3,159	1,556	49.3
ชิงทรัพย์	2,040	1,305	64.0
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,475	1,205	81.7
ข่มขืน	1,412	1,005	71.2
กระทำชำเรา	1,298	962	74.1
กระทำอนาจาร	1,336	952	71.3
ชิงทรัพย์	1,139	840	73.3
พรากผู้เยาว์	1,232	788	64.0
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมฯ	1,682	754	44.8
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	748	659	88.1
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	843	401	47.6

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จำนวนคดีที่รับแจ้งและคดีที่สามารถจับกุมได้

ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับการรับแจ้งในระบบสารสนเทศคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 112,141 คดี และสามารถดำเนินการจับกุมได้ทั้งสิ้น 64,511 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 58.3) โดยมีคดีที่สามารถดำเนินการจับกุมได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. คดีลักทรัพย์ มีการรับแจ้งทั้งสิ้น 39,371 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 18,721 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 47.5) โดยข้อหาที่มีการจับกุมได้มากที่สุด คือ ข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน จำนวน 4,204 คดี ข้อหาลักทรัพย์รถจักรยานยนต์ จำนวน 2,574 คดี ข้อหาลักทรัพย์ในเคหสถานตาม มาตรา 335 (8) จำนวน 1,858 คดี และข้อหาลักทรัพย์นายจ้างตาม มาตรา 335 (11) จำนวน 1,014 คดี ตามลำดับ

2. ความผิดต่อร่างกาย การรับแจ้งทั้งสิ้น 13,677 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 10,019 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 73.3) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด คือ ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม มาตรา 295 - 296 สูงถึง 7,868 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 78.5) ของกลุ่มข้อหานี้ รองลงมา เป็นข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายสาหัสตาม มาตรา 297 - 298 จำนวน 1,272 คดี ข้อหาทำร้ายร่างกายผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม มาตรา 290 จำนวน 435 คดี และข้อหาพยายามทำร้ายร่างกาย จำนวน 99 คดี ตามลำดับ

3. ความผิดลหุโทษ การรับแจ้งทั้งสิ้น 8,144 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 6,680 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 82.0) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด คือ ข้อหาพกพาอาวุธไปในเมือง จำนวน 1,929 คดี ข้อหาทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ จำนวน 1,799 คดี ข้อหาส่งเสียงดัง จำนวน 631 คดี ข้อหาเมาสุราครองสติไม่อยู่ จำนวน 336 คดี และข้อหาดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จำนวน 325 คดี ตามลำดับ

4. คดีความผิดต่อชีวิต การรับแจ้งทั้งสิ้น 6,337 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 4,426 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 69.8) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด คือ ข้อหาพยายามฆ่า จำนวน 2,707 คดี

5. ความผิดยกยอก การรับแจ้งทั้งสิ้น จำนวน 8,578 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 4,063 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 47.4)

ตารางที่ 2.5

ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี									
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก	56.3	72.2	57.5	57.5	54.6	82.2	92.8	97.0	97.9	94.3
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	58.8	84.0	67.9	65.5	71.2	87.4	84.5	85.7	93.7	88.1
รับขบถโจร	56.1	62.5	60.2	61.2	77.3	83.0	81.2	74.2	81.9	82.4
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ	56.4	59.4	54.4	58.8	64.5	77.3	79.5	80.1	85.0	82.0
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	56.5	58.8	54.8	60.0	63.2	69.6	70.9	73.2	74.7	81.7
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	57.5	64.6	69.1	74.4	72.7	87.5	82.9	53.2	72.3	81.0
เรียกค่าไถ่	40.0	75.0	80.0	40.0	75.0	88.9	80.0	91.7	90.5	80.0
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	88.9	43.8	65.0	61.4	78.8	90.0	87.9	72.7	92.3	78.3
ปล้นทรัพย์	50.9	57.6	55.6	64.8	74.9	81.1	80.0	78.6	77.6	78.3
กระทำความผิด	60.1	63.3	58.1	62.2	68.6	78.0	74.7	75.6	75.5	74.3
กรรโชกทรัพย์	48.5	50.0	48.8	56.2	62.4	67.6	67.5	67.2	69.7	73.8
ชิงทรัพย์	43.6	49.5	53.3	63.0	71.8	78.0	74.0	72.9	72.8	73.7
ความผิดต่อร่างกาย	52.1	52.9	51.2	54.7	62.6	74.5	71.1	69.7	72.3	73.3
กระทำความผิด	58.0	58.3	54.7	58.8	63.5	69.9	71.8	70.1	67.7	71.3
ข่มขืน	51.6	52.7	52.5	54.4	63.7	73.9	71.4	73.3	71.3	71.2
ทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์	46.3	45.4	48.5	46.0	57.4	67.7	65.1	63.8	72.5	69.9
ความผิดต่อชีวิต	45.6	46.1	50.5	53.0	58.5	64.5	66.7	66.1	67.0	69.8

ตารางที่ 2.5

ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี												
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558			
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิตรายช่ต่อประชาชน	32.0	38.8	44.7	49.4	50.6	63.0	61.1	56.5	59.6	68.9			
บุกรุก	57.8	53.8	50.9	55.2	60.7	69.7	65.6	64.3	66.3	65.1			
พรากผู้เยาว์	56.2	53.3	54.1	54.9	63.4	69.4	69.1	65.1	66.1	64.0			
วังราวทรัพย์	41.1	52.9	54.3	54.1	62.3	73.7	72.4	67.1	67.9	64.0			
ทำให้แท้งลูก	66.7	30.8	73.7	50.0	57.1	57.1	54.5	75.0	66.7	62.5			
(พรากเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	58.1	60.6	59.4	60.3	65.6	75.3	76.3	70.1	64.1	60.9			
ความผิดต่อเสรีภาพ	48.2	45.9	47.3	42.5	49.8	59.9	60.9	57.3	55.8	56.0			
ความผิดเกี่ยวกับศพ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0			
หมิ่นประมาท	45.3	41.7	41.4	40.1	48.1	52.4	48.4	45.9	46.5	49.3			
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	51.9	51.9	52.9	45.5	52.8	56.1	48.7	49.0	42.6	47.6			
ลักทรัพย์	30.0	35.8	40.5	35.1	42.8	52.3	50.8	48.4	51.3	47.6			
ยักยอก	37.9	33.2	36.0	37.2	44.2	52.9	49.4	48.4	50.4	47.4			
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	38.4	38.5	41.2	38.9	47.3	59.5	53.2	45.4	52.6	44.8			
โกงเจ้าหนี้	46.1	36.6	41.9	37.1	44.2	46.3	50.0	46.5	50.3	43.6			
ฉ้อโกง	37.5	37.5	39.2	42.0	46.2	51.1	51.2	47.8	47.6	41.1			
เปิดเผยความลับ	36.4	16.7	33.3	42.9	40.0	0.0	0.0	0.0	50.0	40.0			
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	14.3	37.9	45.5	42.9	60.0	57.1	70.6	73.7	57.1	38.5			

ตารางที่ 2.5

ร้อยละการจับกุม แบ่งตามข้อหาในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

กลุ่มข้อหา	ปี									
	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	34.3	37.0	30.4	32.5	31.6	27.3	25.3	19.7	7.8	35.1
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	14.3	12.5	33.3	28.6	33.3	0.0	62.5	36.4	28.6	28.6
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	27.9	31.9	20.4	3.1	21.1	3.7	3.0	30.0	30.5	20.2
พวคนสงนอ	50.0	0.0	20.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
อื่นๆ	36.4	25.0	23.3	23.8	42.9	51.7	37.5	38.5	59.1	65.1
รวมทั้งหมด	45.8	45.3	47.8	46.4	55.2	59.0	59.3	57.7	60.4	60.6

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการจับกุมเทียบกับคดีที่รับแจ้ง คดีที่มีสัดส่วนการจับกุม สูงสุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ. 2558 ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก (ร้อยละ 94.3) คดีเกี่ยวกับเครื่องหมายความการค้า (ร้อยละ 88.1) รับขงใจ (ร้อยละ 82.4) ความผิดลหุโทษ (ร้อยละ 82.0) และความผิดต่อเจ้าพนักงาน (ร้อยละ 81.7) ตามลำดับ

คดีที่มีสัดส่วนการจับกมน้อยที่สุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ. 2558 ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง (ร้อยละ 20.2) ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา (ร้อยละ 28.6) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (ร้อยละ 35.1) ความผิดต่อหน้าที่ในงานยุติธรรม (ร้อยละ 38.6) และเปิดเผยความลับ (ร้อยละ 40.0) ตามลำดับ

ตารางที่ 2.6

เปรียบเทียบจำนวนผู้กระทำความผิดที่สามารถลดเงินการจับกุมได้แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558

เพศ	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ชาย	55,819	64,367	70,719	69,492	75,261	75,151	74,575	68,295	69,268	66,201
ผู้ใหญ่ชาย	41,622	48,242	53,740	52,733	55,072	57,225	57,713	52,255	53,182	51,768
เด็กชาย	14,197	16,125	16,979	16,729	20,189	17,926	16,862	16,040	16,086	14,433
หญิง	7,891	9,621	10,931	11,799	12,987	14,682	14,279	14,057	15,080	19,880
ผู้ใหญ่หญิง	6,833	8,449	9,655	10,257	11,135	12,739	12,634	12,428	13,415	12,655
เด็กหญิง	1,058	1,172	1,276	1,542	1,852	1,943	1,645	1,629	1,665	1,225
ไม่ระบุเพศ	14,109	14,201	7,539	3,629	1,741	1,332	1,482	1,843	2,303	3,036
รวม	77,819	88,189	89,189	84,890	89,989	91,165	90,336	84,195	86,651	83,117

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากภาพเพศและอายุของผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้ในปี พ.ศ. 2558 พบว่าส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นชาย โดยผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมได้จำนวนทั้งสิ้น 83,117 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 66,201 คน เพศหญิง จำนวน 13,880 คน และไม่ระบุเพศ จำนวน 3,036 คน (มีการบันทึกข้อมูลว่ามีการจับกุมแต่ไม่ได้ลงรายละเอียดเพศของผู้ต้องหาในระบบฐานข้อมูล)

ผู้ต้องหาเพศชายที่สามารถลดเงินการจับกุมได้ แบ่งเป็นผู้ใหญ่ชาย จำนวน 51,768 คน และเด็กชาย จำนวน 14,433 คน ส่วนผู้กระทำความผิดเพศหญิงที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็นผู้ใหญ่หญิง จำนวน 12,655 คน และเด็กหญิง จำนวน 1,225 คน

จำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเพศชาย คิดเป็น (ร้อยละ 79.6) ของจำนวนผู้ต้องหาทั้งหมด ซึ่งมากเป็น 4.7 เท่า ของจำนวนผู้ต้องหาเพศหญิง โดยเฉพาะในส่วนของเด็กและเยาวชนมีการจับกุมผู้ต้องหาและเยาวชนมากกว่าผู้ต้องหาเด็กและเยาวชนหญิง ถึง 11.8 เท่า

ตารางที่ 2.7

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2558

กลุ่มข้อหา	จำนวนผู้ต้องหา จับกุมได้	เพศ									
		ผู้ใหญ่ ชาย	ร้อยละ	ผู้ใหญ่ หญิง	ร้อยละ	เด็กชาย	ร้อยละ	เด็กหญิง	ร้อยละ	ไม่ได้ระบุ เพศ	ร้อยละ
ลักทรัพย์	24,671	14,736	(59.7)	2,894	(11.7)	5,846	(23.7)	424	(1.7)	771	(3.1)
ความผิดต่อร่างกาย	13,716	9,123	(66.5)	1,673	(12.2)	2,267	(16.5)	219	(1.6)	434	(3.2)
ความผิดเกี่ยวกับสุขภาพ	7,263	4,886	(67.3)	1,024	(14.1)	1,132	(15.6)	88	(1.2)	133	(1.8)
ความผิดต่อชีวิต	6,470	4,548	(70.3)	182	(2.8)	1,414	(21.9)	18	(0.3)	308	(4.8)
บุกรุก	4,659	3,281	(70.4)	676	(14.5)	544	(11.7)	50	(1.1)	108	(2.3)
ลักขโมย	4,587	2,182	(47.6)	1,743	(38.0)	177	(3.9)	122	(2.7)	363	(7.9)
ฉ้อโกง	4,208	1,871	(44.5)	1,797	(42.7)	123	(2.9)	88	(2.1)	329	(7.8)
ทำให้เสียทรัพย์	2,859	2,042	(71.1)	502	(17.6)	229	(8.0)	28	(1.0)	58	(2.0)
หมิ่นประมาท	1,750	799	(45.7)	800	(45.7)	39	(2.2)	56	(3.2)	56	(3.2)
วิ่งราวทรัพย์	1,593	1,104	(69.3)	91	(5.7)	315	(19.8)	14	(0.9)	69	(4.3)
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	1,334	947	(71.0)	274	(20.5)	87	(6.5)	9	(0.7)	17	(1.3)
ข่มขืน	1,190	817	(68.7)	9	(0.8)	311	(26.1)	3	(0.3)	50	(4.2)
ชิงทรัพย์	1,131	744	(65.8)	45	(4.0)	294	(26.0)	13	(1.1)	35	(3.1)

ตารางที่ 2.7

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2558

กลุ่มข้อหา	จำนวนผู้ต้องหา จับกุมได้	เพศ									
		ผู้ใหญ่ชาย	ร้อยละ	ผู้ใหญ่หญิง	ร้อยละ	เด็กชาย	ร้อยละ	เด็กหญิง	ร้อยละ	ไม่ได้ระบุเพศ	ร้อยละ
กระทำชำเรา	1,057	612	(57.9)	8	(0.8)	393	(37.2)	6	(0.6)	38	(3.6)
กระทำอนาจาร	1,008	754	(74.8)	42	(4.2)	179	(17.8)	8	(0.8)	25	(2.5)
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	887	507	(57.2)	273	(30.8)	45	(5.1)	10	(1.1)	52	(5.9)
พรากผู้เยาว์	837	391	(46.7)	17	(2.0)	357	(42.7)	10	(1.2)	62	(7.4)
ปล้นทรัพย์	802	378	(47.1)	23	(2.9)	345	(43.0)	12	(1.5)	44	(5.5)
ความผิดเกี่ยวกับการค้า	669	382	(57.1)	234	(35.0)	29	(4.3)	22	(3.3)	2	(0.3)
ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม	474	288	(60.8)	118	(24.9)	19	(4.0)	5	(1.1)	44	(9.3)
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	446	350	(78.5)	47	(10.5)	43	(9.6)	1	(0.2)	5	(1.1)
ความผิดต่อเสรีภาพ	259	192	(74.1)	26	(10.0)	30	(11.6)	2	(0.8)	9	(3.5)
รับของโจร	254	148	(58.3)	29	(11.4)	68	(26.8)	4	(1.6)	5	(2.0)
กรรโชกทรัพย์	211	157	(74.4)	18	(8.5)	25	(11.8)	5	(2.4)	6	(2.8)
(พรากเด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี)	209	105	(50.2)	9	(4.3)	82	(39.2)	3	(1.4)	10	(4.8)
ความผิดเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของสามก	134	105	(78.4)	22	(16.4)	7	(5.2)	2	(1.5)	2	(1.5)
โกงเจ้าหนี้	106	59	(55.7)	43	(40.6)	0	0.0	2	(1.9)	2	(1.9)
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน	93	68	(73.1)	10	(10.8)	14	(15.1)	1	(1.1)	0	0.0

ตารางที่ 2.7

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ แบ่งตามเพศและข้อหา ปี พ.ศ. 2558

กลุ่มข้อหา	จำนวนผู้ต้องหา จับกุมได้	เพศ									
		ผู้ใหญ่ ชาย	ร้อยละ	ผู้ใหญ่ หญิง	ร้อยละ	เด็กชาย	ร้อยละ	เด็กหญิง	ร้อยละ	ไม่ได้ระบุ เพศ	ร้อยละ
อื่นๆ	59	48	(81.4)	3	(5.1)	7	(11.9)	0	0.0	1	(1.7)
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	55	46	(83.6)	8	(14.5)	2	(3.6)	0	0.0	1	(1.8)
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	54	42	(77.8)	4	(7.4)	7	(13.0)	0	0.0	1	(1.9)
ความผิดเกี่ยวกับศาสนา	42	37	(88.1)	3	(7.1)	2	(4.8)	0	0.0	0	0.0
ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน	8	6	(75.0)	1	(12.5)	0	0.0	0	0.0	1	(12.5)
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	6	3	(50.0)	2	(33.3)	1	(16.7)	0	0.0	0	0.0
ทำให้แท้งลูก	5	3	(60.0)	2	(40.0)	0	0.0	0	0.0	0	0.0
เรียกค่าไถ่	5	3	(60.0)	1	(20.0)	0	0.0	0	0.0	1	(20.0)
ความผิดเกี่ยวกับศพ	2	2	(100.0)	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ทอดทิ้งเด็กคนเจ็บป่วยหรือคนชรา	2	1	(50.0)	1	(50.0)	0	0.0	0	0.0	0	0.0
เปิดเผยความลับ	2	1	(50.0)	1	(50.0)	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รวมทั้งรวม	83,117	51,768	(62.3)	12,655	(15.2)	14,433	(17.4)	1,225	(1.5)	3,036	(3.7)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องหาเพศชายที่เป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ต้องหากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ข้อหาความผิดต่อร่างกาย และความผิดลหุโทษมากที่สุด ส่วนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนชาย ต้องหาว่ากระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์ ข้อหาความผิดต่อร่างกาย และข้อหาความผิดต่อชีวิตมากที่สุด

กรณีผู้ต้องหาเพศหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฉ้อโกง และยักยอกมากที่สุด ส่วนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนหญิงต้องหาว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดต่อร่างกาย และยักยอกมากที่สุด

ส่วนที่ 2 คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

ตารางที่ 2.8

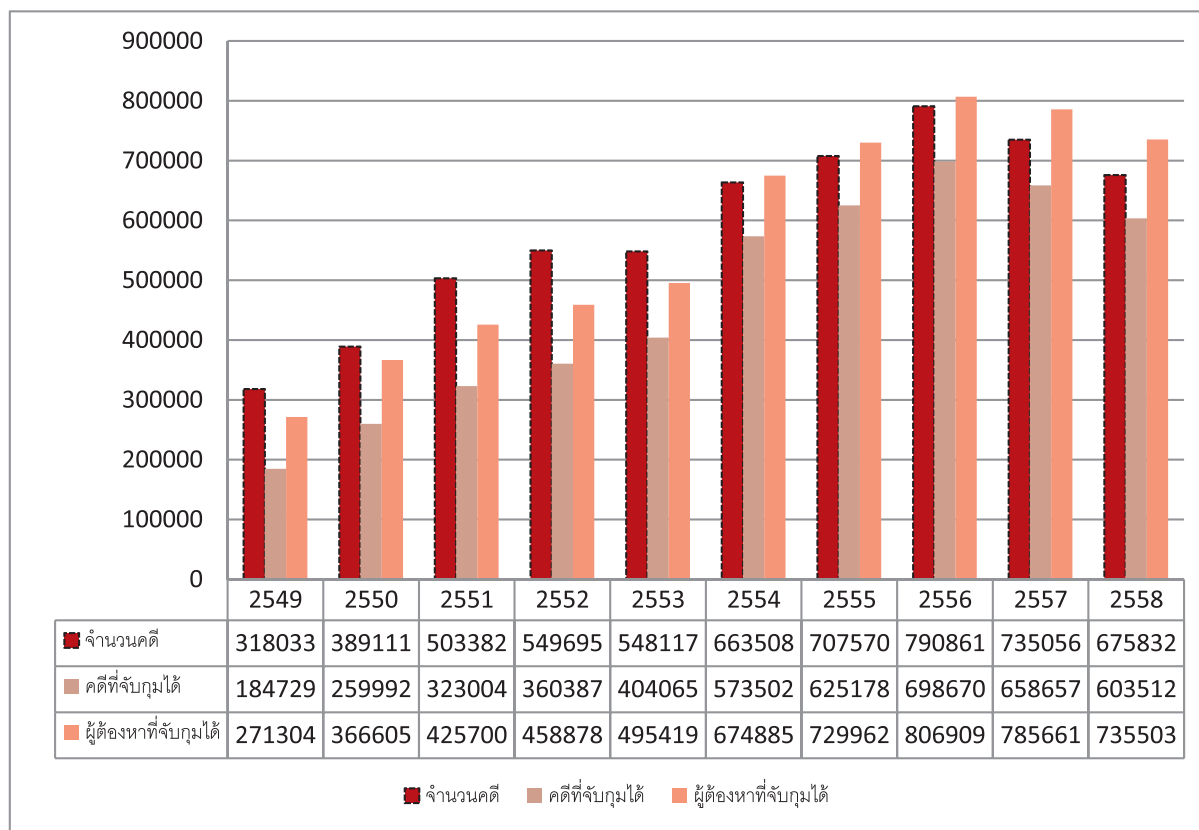
จำนวนรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ในปี พ.ศ. 2558

	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
จำนวนคดีที่รับแจ้ง	735,056	658,706	(-76,350)	(-10.4%)
จำนวนคดีที่จับกุมได้	658,657	591,002	(-67,655)	(-10.3%)
จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้	785,661	722,981	(-62,680)	(-8.0%)
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				

ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ได้รับการรายงานในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น 658,706 คดี ซึ่งเมื่อเทียบกับสถิติปีที่ผ่านมา (735,056 คดี) จะเห็นได้ว่า คดีมีจำนวนลดลง 76,350 คดี หรือคิดเป็น (ร้อยละ 10.3) ในส่วนของการจับกุม ในปี พ.ศ. 2558 สามารถจับกุมได้ จำนวน 591,002 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 89.7) ของจำนวนคดีที่รับแจ้ง และสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้งสิ้น 722,981 คน

แผนภาพที่ 2.2

จำนวนการรับแจ้ง การจับกุม และผู้ต้องหาตามคดี ตามพระราชบัญญัติ ที่มีโทษทางอาญา ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558

จำนวนคดีที่ได้รับแจ้ง

เมื่อพิจารณาย้อนหลังในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงแรกนั้นมีการรับแจ้งคดี และการจับกุมเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเท่าตัว โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 มีการรับแจ้งคดีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เพิ่มสูงสุดในปี พ.ศ. 2556 (จาก 318,033 คดี ในปี พ.ศ. 2549 และเพิ่มขึ้นเป็น 790,861 คดี ในปี พ.ศ. 2556) โดยคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาเริ่มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยเหลือเพียง 675,832 คดี ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจากการพิจารณาสัดส่วนผลการจับกุมต่อคดีที่รับแจ้ง พบว่า ในภาพรวมมีแนวโน้ม สัดส่วนผลการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 2.9

จำนวนคดีที่ได้รับรายงาน ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก ประจำปี พ.ศ. 2558

ชื่อกฎหมาย	จำนวนคดี	
	2557	2558
พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	354,663	257,433
พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	123,587	128,861
พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478	79,366	76,490
พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539	36,445	48,267
พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	22,339	29,855
พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	34,392	29,114
พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	4,537	11,725
พ.ร.บ. ป่าไม้	15,281	10,556
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับเช็ค	8,688	9,455
พ.ร.บ. รัษฎการทหาร	9,100	8,805
พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493	2,821	5,280
พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	1,762	4,366
พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	4,925	3,286
พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534	3,044	2,583
พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528	2,997	2,477
พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509	1,628	1,999
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย	2,566	1,924
พ.ร.บ. ทางหลวง	1,237	1,799
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับศุลกากร	1,130	1,002
พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน	160	932
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		

จำนวนคดี ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ได้รับการรายงานในระบบสารสนเทศคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 658,706 คดี โดยมีพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

โดยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (พ.ศ. 2557) พบว่าคดี พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเช็ค พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติทางหลวง มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ส่วนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับสารระเหย พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับศุลกากร และพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน มีจำนวนลดลง

จำนวนคดีที่สามารถดำเนินการจับกุม ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ที่ได้รับการรายงานในระบบสารสนเทศคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 658,706 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ทั้งสิ้น 591,002 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 89.7) ของจำนวนคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยมีคดีที่สามารถดำเนินการจับกุมได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

1. พระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522 มีคดีที่ได้รับการรายงาน จำนวน 257,433 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 245,691 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 95.4) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด เช่น ข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษ จำนวน 93,702 คดี รองลงมาเป็นข้อหาครอบครองยาเสพติด จำนวน 85,231 คดี

2. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีคดีที่ได้รับการรายงาน จำนวน 128,861 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 115,890 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 89.9) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด เช่น ข้อหาขับรถในขณะมีเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น จำนวน 38,204 คดี ข้อหาขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น มาตรา 43 (2) จำนวน 34,216 คดี และข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในขณะขับขี่ มาตรา 157/1 จำนวน 24,988 คดี

3. พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีคดีที่ได้รับการรายงาน จำนวน 76,490 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 74,005 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 96.7) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด เช่น ข้อหาเป็นผู้เล่นการพนัน จำนวน 25,327 คดี ข้อหาเล่นการพนันสลากกินรวบ จำนวน 12,185 คดี ข้อหาเล่นการพนันอื่นๆ จำนวน 11,111 คดี ข้อหาเล่นการพนันไฮโลว์ จำนวน 6,553 คดี เป็นต้น

4. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีคดีที่ได้รับการรายงาน จำนวน 48,267 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 44,577 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 92.3) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด เช่น ผู้เข้าชักชวนรับเร้าบุคคลตามถนนหรือสาธารณะสถานเพื่อค้าประเวณี จำนวน 42,481 คดี และข้อหาอื่นๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติค้าประเวณี จำนวน 1,335 คดี

5. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีคดีที่ได้รับการรายงาน จำนวน 29,855 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 27,862 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 93.3) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด เช่น ข้อหาเป็น

บุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน 9,563 คดี ข้อหาเป็นบุคคลต่างด้าวประกอบอาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม มาตรา 37(1) และมาตรา 75 จำนวน 6,204 คดี ข้อหาความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมือง จำนวน 4,508 คดี ข้อหาเป็นบุคคลต่างด้าวเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่อนุญาตสิ้นสุดตาม มาตรา 81 จำนวน 2,840 คดี และข้อหาให้ที่พักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร จำนวน 1,243 คดี

ตารางที่ 2.10

จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา แบ่งตามเพศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 - 2558

ปี	ผู้ใหญ่		เด็ก	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
2549	142,502	58,020	19,538	3,535
2550	200,516	76,210	30,154	4,913
2551	266,631	82,528	42,795	6,135
2552	303,325	86,745	50,857	6,763
2553	321,668	86,914	73,345	9,349
2554	465,561	108,270	86,939	13,162
2555	517,634	117,257	83,349	10,591
2556	573,427	122,812	98,933	10,507
2557	546,034	141,122	87,180	9,451
2558	496,206	154,837	61,129	8,576

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จำนวนผู้ต้องหาในคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ที่สามารถจับกุมได้ในปี พ.ศ. 2558 สามารถดำเนินการจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องความผิด ได้ทั้งสิ้น 722,981 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 557,335 คน เพศหญิง จำนวน 163,413 คน และไม่ระบุเพศ จำนวน 2,233 คน (มีการบันทึกข้อมูลว่ามีการจับกุมแต่ไม่ได้ลงรายละเอียดเพศของผู้ต้องหาในระบบฐานข้อมูล)

โดยผู้กระทำความผิดเพศชายที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็นผู้ใหญ่ชาย จำนวน 496,206 คน และเด็กชาย จำนวน 61,129 คน ส่วนผู้กระทำความผิดเพศหญิงที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 154,837 คน และเด็กหญิง จำนวน 8,576 คน

จำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเพศชาย คิดเป็น (ร้อยละ 77.0) ของจำนวนผู้กระทำความผิดทั้งหมดและมากเป็น 3.4 เท่า ของจำนวนผู้กระทำความผิดเพศหญิง โดยผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กชายยังคงมีจำนวนมากกว่าผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหญิง มากถึง 52,553 คน

ตารางที่ 2.11

จำนวนคดีและจำนวนคดีที่จับกุมได้ ตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรก

ชื่อกฎหมาย	คดีที่จับกุมได้	ผู้ต้องหาที่จับกุมได้			
		ผู้ใหญ่ชาย	ผู้ใหญ่หญิง	เด็กหญิง	เด็กชาย
พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	245,691	202,002	23,168	2,320	36,425
พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	115,890	101,814	3,865	476	9,843
พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478	74,005	97,211	73,991	1,722	4,352
พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	44,577	8,147	33,625	1,331	892
พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	27,862	19,684	6,713	883	2,069
พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	27,023	22,923	921	63	4,132
พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	10,665	7,162	2,942	347	708
พ.ร.บ. ป่าไม้	2,640	3,653	360	6	207
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับเช็ค	2,296	1,263	773	60	120
พ.ร.บ. รับราชการทหาร	4,705	4,016	2	1	586
พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493	4,967	3,173	1,574	46	116
พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4,062	2,938	830	44	466
พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	2,216	1,117	922	51	121
พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534	2,306	1,401	827	15	72
พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528	528	686	96	2	26
พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509	1,882	1,221	607	21	66
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย	1,818	1,177	33	21	588
พ.ร.บ. ทางหลวง	1,629	1,597	33	0	40
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับศุลกากร	637	558	151	2	27
พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน	847	554	150	42	121

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาและการกระทำผิด

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาและการกระทำผิดมีผู้ต้องหาเพศชายทั้งผู้ใหญ่และเด็กซึ่งถูกจับกุมตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มากที่สุด จำนวน 238,427 คน คิดเป็น (ร้อยละ 41.2) ของจำนวนผู้ต้องหาทั้งหมดที่จับกุมได้ รองลงมาเป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 111,657 คน และ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 จำนวน 101,563 คน

ในส่วนของผู้ใหญ่หญิงถูกจับเพราะกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มากถึง 73,991 คน รองลงมาเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จำนวน 33,625 คน และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 23,168 คน ตามลำดับ

เด็กหญิงถูกจับกุมเพราะกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 2,320 คน พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 จำนวน 1,722 คน และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จำนวน 1,331 คน ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 อาชญากรรมเชิงพื้นที่ (พื้นที่เกิดเหตุ พื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรม ภูมิศาสตร์อาชญากรรม)

ตารางที่ 2.12

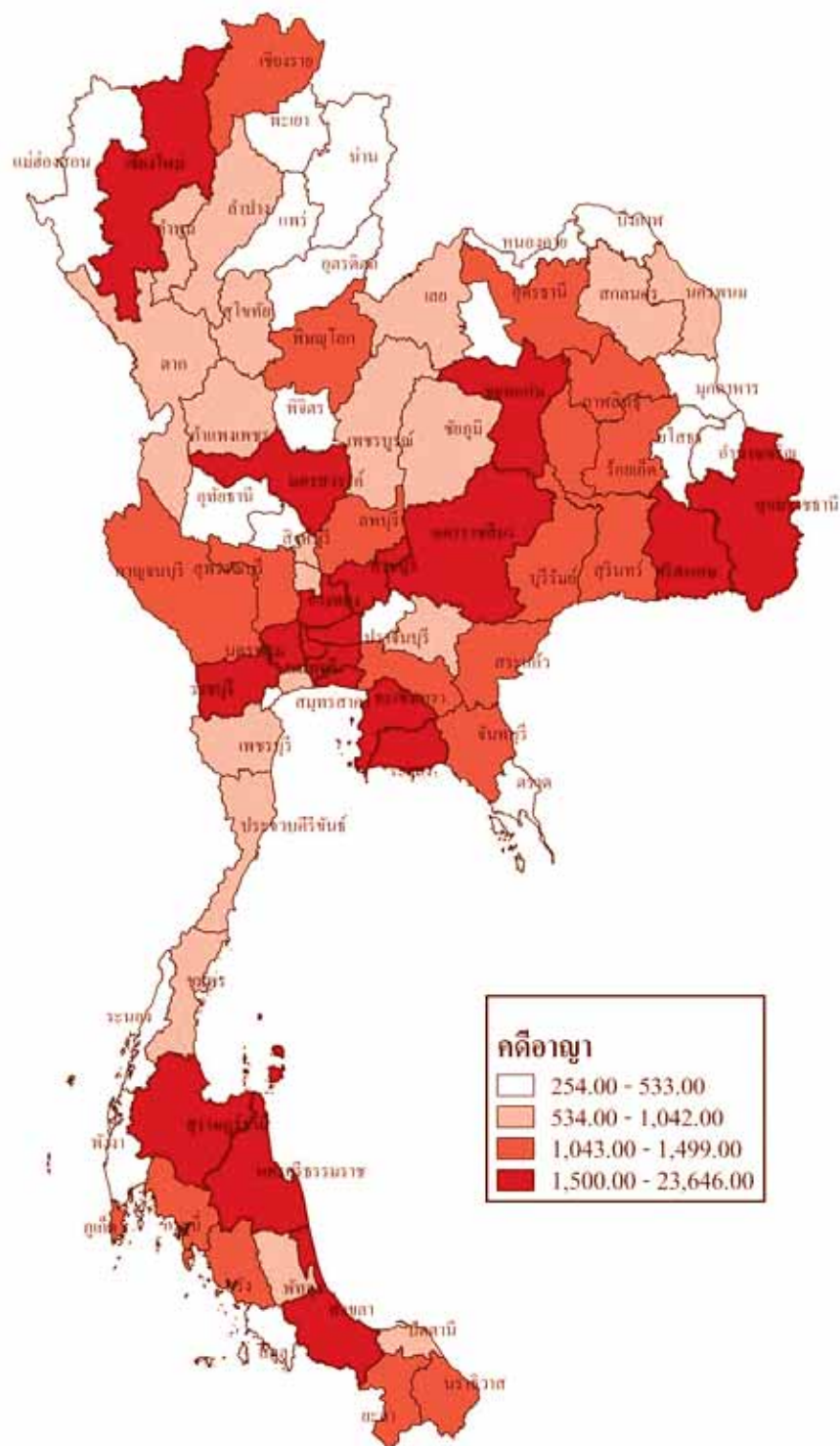
จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญา 10 อันดับแรก

ชื่อย่อหน่วยงาน บก.	จำนวนคดี	จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้
กรุงเทพฯ	23,646	11,234
ชลบุรี	3,757	2,447
เชียงใหม่	3,693	1,552
ปทุมธานี	2,782	1,382
สงขลา	2,606	1,529
สมุทรปราการ	2,559	1,374
พระนครศรีอยุธยา	2,248	825
นครราชสีมา	2,232	1,875
นนทบุรี	2,223	916
นครศรีธรรมราช	2,220	1,545
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		

อาชญากรรมของทุกจังหวัด ในการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมฉบับนี้ ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับพื้นที่จากข้อมูลคดีรายจังหวัด ผลการวิเคราะห์ พบว่า จังหวัดที่มีสถานการณ์อาชญากรรมในคดีตามประมวลกฎหมายอาญารุนแรงที่สุด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 23,646 คดี รองลงมาคือ จังหวัดชลบุรี จำนวน 3,757 คดี และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3,693 คดี

แผนที่ 2.3

พื้นที่เกิดความผิดคดีอาญารายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.13

จังหวัดที่มีความผิดลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	7,954	2,463	2,948
ภ.จว.ชลบุรี	1,449	896	1,230
ภ.จว.เชียงใหม่	1,380	518	661
ภ.จว.ปทุมธานี	1,301	552	682
ภ.จว.สงขลา	1,126	656	881
ภ.จว.สมุทรปราการ	1,124	548	689
ภ.จว.พระนครศรีอยุธยา	1,103	307	373
ภ.จว.นนทบุรี	1,091	414	517
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	794	399	512
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	740	478	641
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			

ในจำนวนคดีลักทรัพย์ทั่วประเทศ จำนวน 18,721 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัดพบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคดีลักทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 7,954 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 2,463 คดี ได้ผู้กระทำความผิด จำนวน 2,948 คน รองลงมาเป็น จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,449 คดี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,380 คดี ตามลำดับ

พื้นที่เกิดความผิดคดีลักทรัพย์รายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.14

จังหวัดที่มีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

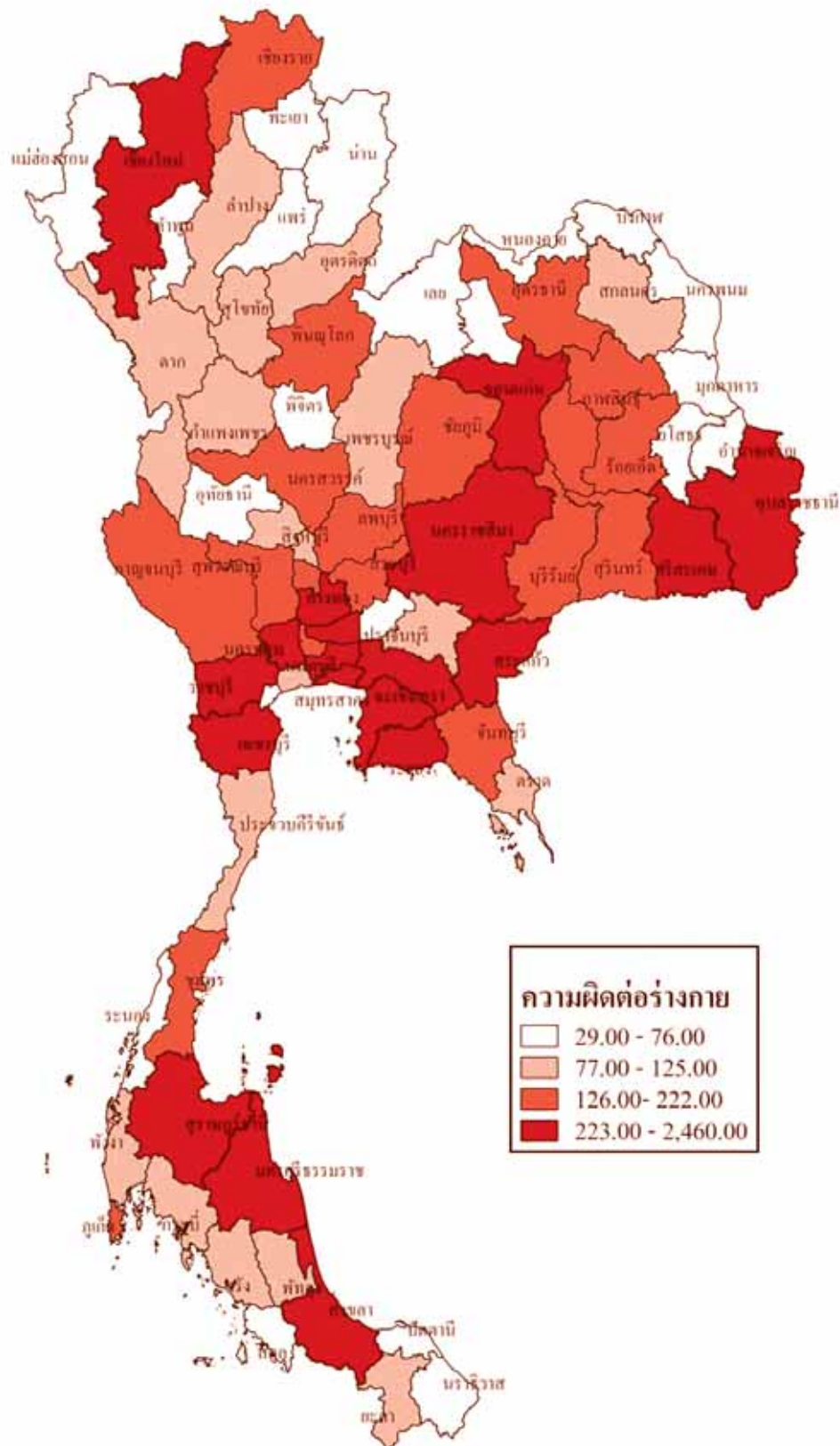
จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	2,460	1,400	1,756
ภ.จว.ชลบุรี	366	270	353
ภ.จว.นครราชสีมา	334	317	478
ภ.จว.ราชบุรี	328	228	315
ภ.จว.สมุทรปราการ	322	195	260
ภ.จว.ปทุมธานี	306	185	270
ภ.จว.นครปฐม	302	237	367
ภ.จว.เชียงใหม่	281	176	239
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	275	228	297
ภ.จว.พระนครศรีอยุธยา	262	124	169

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดต่อร่างกายทั่วประเทศ จำนวน 13,677 คดี เมื่อพิจารณา รายจังหวัด พบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดต่อร่างกายเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 2,460 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 1,400 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 1,756 คน รองลงมาเป็น จังหวัด ชลบุรี จำนวน 366 คดี และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 334 คดี ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2.5

พื้นที่เกิดความผิดต่อร่างกายรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.15

จังหวัดที่มีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

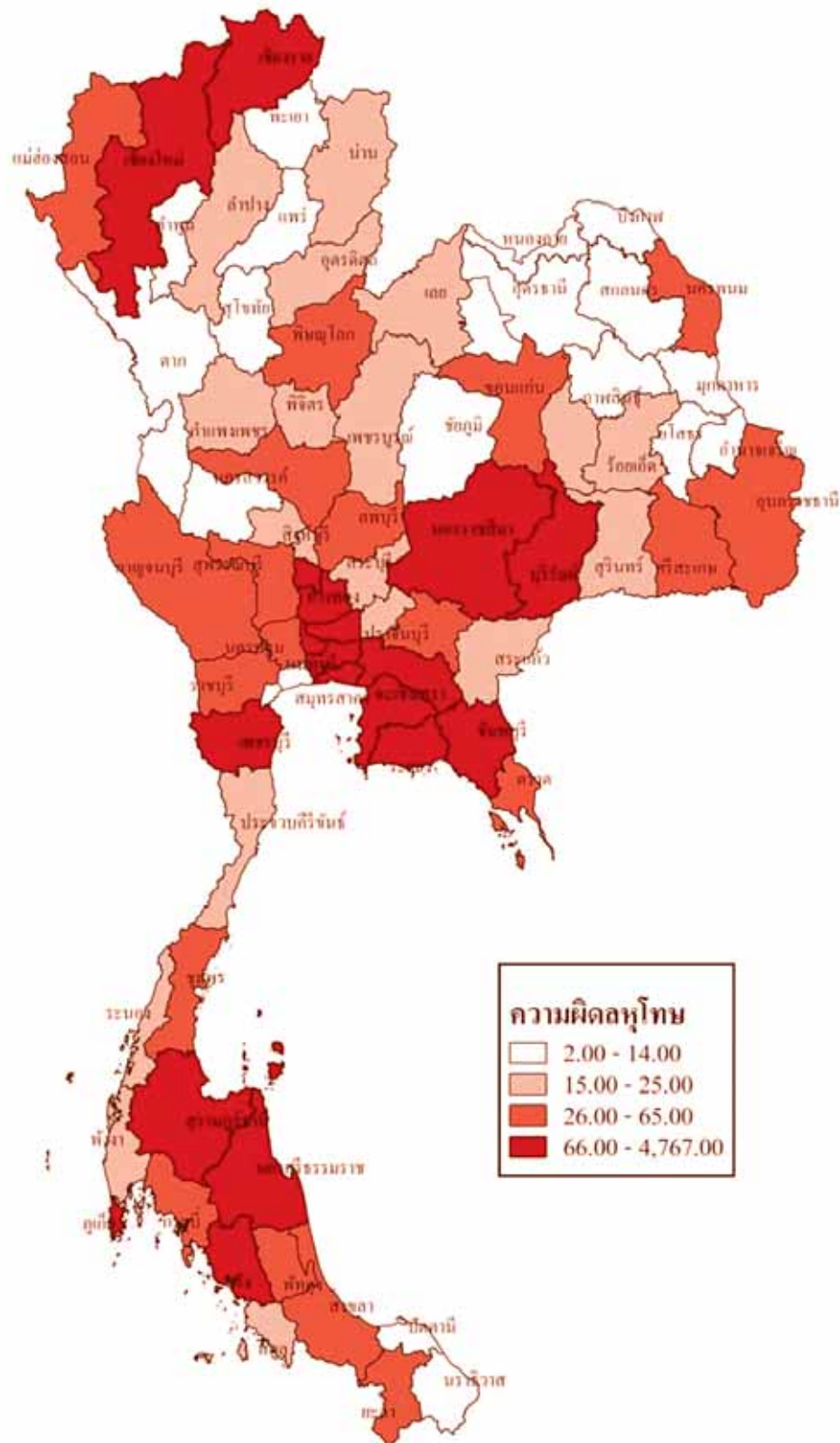
จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม(คดี)	จับกุม(คน)
กรุงเทพมหานคร	4,767	4,069	4,371
ภ.จว.ชลบุรี	251	234	247
ภ.จว.เชียงใหม่	207	33	36
ภ.จว.ตรัง	183	178	184
ภ.จว.สมุทรปราการ	132	105	116
ภ.จว.ระยอง	130	129	132
ภ.จว.จันทบุรี	129	128	132
ภ.จว.ภูเก็ต	119	106	108
ภ.จว.ปทุมธานี	101	92	97
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	95	75	83

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดหูโทษทั่วประเทศ จำนวน 8,144 คดี เมื่อพิจารณา
รายจังหวัด พบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดหูโทษเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 4,768 คดี
สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 4,069 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 4,371 คน รองลงมาเป็น จังหวัด
ชลบุรี จำนวน 251 คดี และจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 207 คดี ตามลำดับ

แผนที่ 2.6

พื้นที่เกิดความผิดหูโทษรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีคดีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.16

จังหวัดที่มีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม(คดี)	จับกุม(คน)
กรุงเทพมหานคร	413	261	429
ภ.จว.สุราษฎร์ธานี	361	287	420
ภ.จว.นครศรีธรรมราช	325	232	313
ภ.จว.สงขลา	267	159	224
ภ.จว.นราธิวาส	234	57	82
ภ.จว.ตรัง	232	161	235
ภ.จว.ปัตตานี	206	58	106
ภ.จว.พัทลุง	172	79	100
ภ.จว.ชลบุรี	156	119	169
ภ.จว.ยะลา	139	30	38

ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดต่อชีวิตทั่วประเทศ จำนวน 6,337 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีคดีความผิดต่อชีวิตเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 413 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 261 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 429 คน รองลงมาเป็น จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 361 คดี และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 325 คดี ตามลำดับ

พื้นที่เกิดความผิดต่อชีวิตราษฎรจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.17

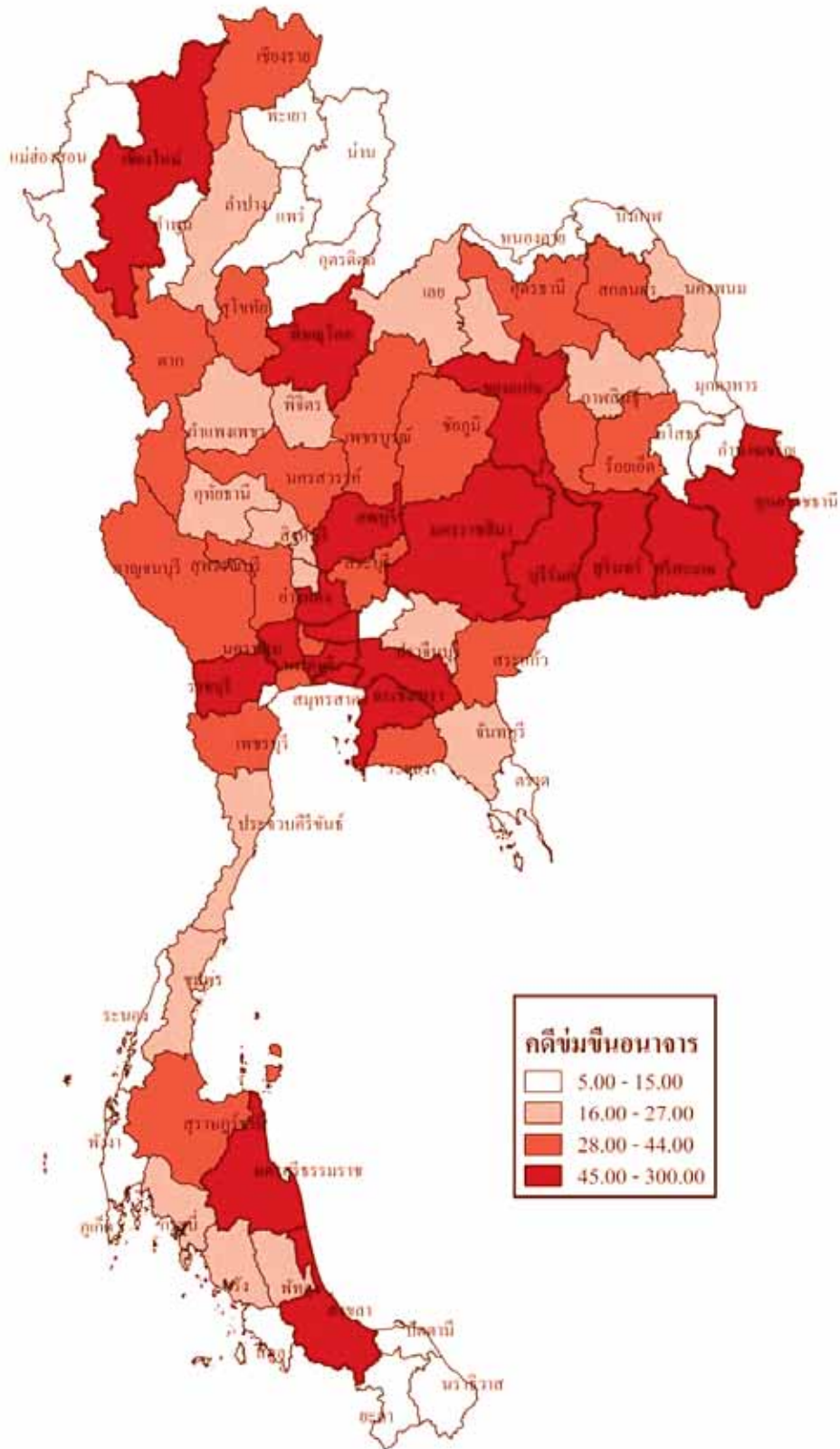
จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับเพศเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม(คดี)	จับกุม(คน)
นครราชสีมา	105	93	106
ชลบุรี	98	72	88
สงขลา	81	51	52
เชียงใหม่	73	39	42
ศรีสะเกษ	68	63	72
สมุทรปราการ	65	48	55
นครศรีธรรมราช	62	45	59
ปทุมธานี	61	35	42
สุรินทร์	59	48	50
ขอนแก่น	57	42	42
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			
หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับเพศ ประกอบด้วย ความผิดฐานข่มขืนและอนาจาร แต่ไม่รวมถึงการกระทำชำเรา			

ความผิดเกี่ยวกับเพศ ประกอบด้วย ความผิดฐานข่มขืนและอนาจาร แต่ไม่รวมถึงการกระทำชำเรา ในจำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศทั่วประเทศ จำนวน 2,748 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัดพบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีความผิดเกี่ยวกับเพศ เกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 105 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 93 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 106 คน รองลงมาเป็น จังหวัดชลบุรี จำนวน 98 คดี และจังหวัดสงขลา จำนวน 81 คดี ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2.8

พื้นที่เกิดความผิดปกติเกี่ยวกับเพศรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด

ตารางที่ 2.18

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม(คดี)	จับกุม(คน)
สุราษฎร์ธานี	972	73	114
อุบลราชธานี	853	293	544
ศรีสะเกษ	688	206	369
นครราชสีมา	648	183	375
ลำปาง	648	110	143
เชียงใหม่	641	149	180
กาญจนบุรี	593	110	155
กรุงเทพมหานคร	403	66	78
มุกดาหาร	388	81	104
ชุมพร	381	74	124

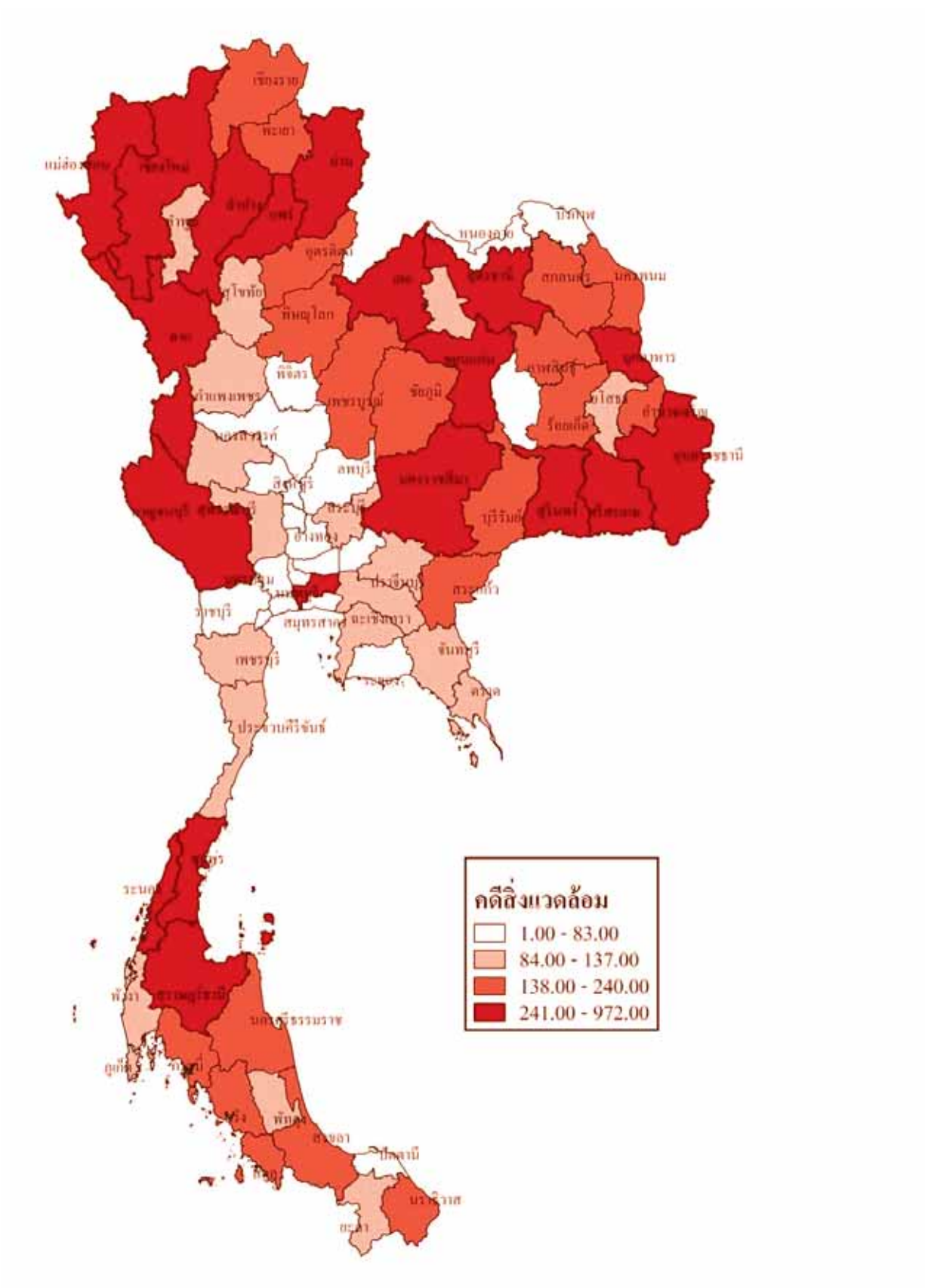
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในส่วนนี้ ประกอบด้วย พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2510, พ.ร.บ. ป่าไม้, พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535, พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518, พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535, พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2528 พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ

ในจำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ จำนวน 14,973 คดี เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคดีเกิดขึ้นมากที่สุด คือ จำนวน 972 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้ จำนวน 72 คดี ได้ผู้กระทำความผิดจำนวน 114 คน รองลงมาเป็น จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 853 คดี และจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 688 คดี ตามลำดับ

แผนที่ 2.9

พื้นที่เกิดความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ

จากการรวบรวมสถิติคดีอาญาที่ได้รับแจ้งทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วคดีที่รับแจ้งจะเป็นคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาหรือคดีที่มีกฎหมายเฉพาะ กำหนดโทษต่อการละเมิดข้อกำหนดหรือมาตรการภาครัฐที่ต้องการให้ประชาชนปฏิบัติ โดยมีคดีตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดพื้นฐานเพียง 112,141 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 14.5) ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด โดยความผิดหลักๆ ที่มีการรับแจ้งจำนวนมาก ได้แก่ คดียาเสพติดให้โทษฯ คดีจราจร คดีการพนัน การค้าประเวณี คนเข้าเมือง อาวุธปืน คนต่างด้าว ปาไม้ ความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็ค การเกณฑ์ทหาร และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นที่น่าสนใจว่า ในประเทศไทยจะใช้แนวคิดการกำหนดโทษทางอาญามาใช้ควบคุมบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ โดยที่ความผิดดังกล่าวไม่ได้เป็นอาชญากรรมที่เกิดจากเจตนาร้ายของผู้กระทำผิด (Mala in se) หากแต่เป็นการละเมิดต่อหน้าที่อันดีของพลเมืองหรือในความผิดที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม (Mala Prohibita) ซึ่งแนวคิดการกำหนดความผิดอาญามาควบคุมการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยมีการออกกฎหมายและบทบังคับโทษทางอาญาจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยรัฐจะกำหนดมาตรการหรือนโยบายทางสังคมในลักษณะที่บังคับใช้กฎหมายกับประชาชน และอาจมีการออกพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญากำหนดความผิดทางอาญารัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐควบคู่กันไปด้วย ซึ่งหากพิจารณาถึงคดีประเภทต่างๆ ที่มีการรับแจ้งจำนวนมากเหล่านี้ในหลายประเภทคดีสามารถใช้มาตรการภาครัฐที่เหมาะสมโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการจับกุมบังคับตามกฎหมายให้เกิดภาระกับกระบวนการยุติธรรมโดยเปล่าประโยชน์ ยกตัวอย่างเช่น คดีรับราชการทหารที่กำหนดโทษทางอาญา กรณีผู้ละเมิดต่อกฎหมายไม่ไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับการตรวจเรียกกราชการทหาร ซึ่งอาจใช้มาตรการการเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐหรือกำหนดให้นายจ้างต้องตรวจสอบสถานะในการเกณฑ์ทหารก่อนเรียกเข้าทำงาน หรือการใช้ระบบทหารอาชีพแทนการเกณฑ์ทหารก็อาจไม่มีความจำเป็นต้องบังคับโทษทางอาญา หรือหากระบบการควบคุมทะเบียนคนต่างด้าวมีประสิทธิภาพก็ไม่จำเป็นต้องติดตามจับกุมคนต่างด้าวมาดำเนินคดี

ในความผิดบางประเภทรุนั้น ในหลายประเทศกลับใช้แนวคิดเปลี่ยนอาชญากรรมใต้ดินให้ถูกกฎหมายหรือลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) ในความผิดบางประเภทที่มีลักษณะไม่ร้ายแรงหรือโดยธรรมชาติของอาชญากรรมนั้น การปราบปรามจับกุมบังคับใช้กฎหมายควบคุมการกระทำผิดมักไม่ได้ผล แต่ถ้าปรับเปลี่ยนอาชญากรรมบางประเภทให้ถูกกฎหมายแล้ว จะช่วยให้สามารถวางระบบการป้องกันควบคุมอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ในประเทศไทยมีความผิดหลายประเภทที่มีคดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมากที่สามารถปรับเปลี่ยนไปใช้นโยบายลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) ได้แทนที่จะเน้นอยู่แต่กับการปราบปรามจับกุม ยกตัวอย่างเช่น ความผิดเกี่ยวกับการพนัน โสเภณี เป็นต้น หรือในความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คหากมีระบบธนาคารและระบบข้อมูลติดตามหนี้ที่ดี ที่ช่วยควบคุมการใช้จ่ายเงินเกินบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องบังคับให้ความผิดในการใช้เช็คเป็นความผิดทางอาญาแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ จึงควรจะได้พิจารณาให้มึนนโยบายเพื่อควบคุมป้องกันการกระทำผิดที่เป็นความผิดภาครัฐ

ขึ้นแทนการจับกุมดำเนินคดีอาญา ซึ่งส่งผลเล็กน้อยต่อการควบคุมปัญหาอาชญากรรมและลดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมไทย

ในส่วนของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญานั้นคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุด คือ คดีลักทรัพย์จำนวน 39,371 คดี (ร้อยละ 35.1 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด) และคดีความผิดต่อชีวิตร่างกาย 20,014 คดี (ร้อยละ 17.8 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด) จากการวิเคราะห์สัดส่วนคดีที่รับแจ้งมากที่สุดมีประเด็นที่น่าสนใจว่า ประเทศไทยมีคดียกและฉ้อโกงในอัตราที่ค่อนข้างสูงโดยเป็นคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดในอันดับที่สามและอันดับที่ห้าของคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาตามลำดับ ซึ่งหากรวมกันจะมีการรับแจ้งถึง 16,520 คดี (ร้อยละ 14.7 ของคดีตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด) ในขณะที่นโยบายด้านอาชญากรรมของตำรวจมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับคดีความผิดต่อทรัพย์และคดีความผิดต่อชีวิตร่างกาย เป็นหลัก และใช้ผลการควบคุมป้องกันคดีลักทรัพย์และคดีความผิดต่อชีวิตร่างกายเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ซึ่งจากการวิเคราะห์สถิติอาชญากรรมแล้ว คดียกและฉ้อโกงถึงแม้เป็นความผิดอันยอมความได้แต่ก็เป็นคดีที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนมาก ซึ่งควรให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการในการควบคุมป้องกันเพิ่มมากขึ้น

จากการวิเคราะห์แนวโน้มคดีตามประมวลกฎหมายอาญาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า คดีความผิดลหุโทษเป็นคดีที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง จากเดิมในปี พ.ศ. 2549 มีการรับแจ้งเพียง 3,630 คดี โดยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8,144 คดีในปี พ.ศ. 2558 โดยคดีลหุโทษดังกล่าว ส่วนใหญ่คดีที่เพิ่มขึ้นจะเป็นคดีทำร้ายร่างกายไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจและข้อหาข่มขืนผู้อื่นซึ่งหน้า ซึ่งคดีลหุโทษจะเป็นคดีที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ แต่คดีที่รับแจ้งเข้าสู่สารบบคดีจะเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากผู้เสียหายไม่ยอมให้เปรียบเทียบปรับ จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คดีทะเลาะวิวาทหรือกรณีพิพาทเล็กน้อยเป็นกลุ่มคดีที่มีแนวโน้มเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เห็นถึงความสำคัญของระบบงานยุติธรรมทางเลือกที่จะช่วยระงับไม่ให้คดีที่ไม่จำเป็นเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ระบบงานไกล่เกลี่ย หรือระบบงานยุติธรรมชุมชนที่ให้ชุมชนเข้าจัดการปัญหาของประชาชนในชุมชนแทนเจ้าพนักงานภาครัฐที่จะมีบทบาทสูงขึ้นในอนาคต

ในส่วนคดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา พบว่า คดียาเสพติดให้โทษฯ มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นสาเหตุให้คดีอาชญากรรมในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง โดยในรอบปี พ.ศ. 2558 คดีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ได้แก่ คดีค้าประเวณี คดีคนต่างด้าวและการทำงานของคนต่างด้าว คดีสุราและการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คดีตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญานั้นเป็นคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายซึ่งแนวโน้มของปริมาณคดีและการจับกุมนั้นมักจะขึ้นอยู่กับนโยบายทางอาญาของประเทศเป็นสำคัญ

แนวโน้มเรื่องเพศและอายุของผู้กระทำผิด พบว่า ผู้ใหญ่เพศหญิงมีแนวโน้มถูกจับกุมดำเนินคดีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่เพศชายมีแนวโน้มการถูกจับกุมลดลง โดยในปี พ.ศ. 2558 เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการจับกุมเด็กและเยาวชนทั้งเพศชายและเพศหญิงน้อยกว่าปีก่อนหน้าอย่างเห็นได้ชัดเจน

ในรายงานฉบับนี้ยังได้วิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมในระดับพื้นที่จังหวัดในความผิดปกติต่างๆ ซึ่งพบแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในส่วนของการกระจายตัวของอาชญากรรมในพื้นที่ภาคอีสาน โดยเฉพาะเมืองหลักของภูมิภาค เช่น จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดข้างเคียงมีแนวโน้มการเกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นและเริ่มติดกลุ่มอันดับที่มีคดีมากที่สุด จากเดิมที่การกระจายตัวของอาชญากรรมมักจะเกิดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคใต้ และพื้นที่ภาคกลางในเขตอุตสาหกรรม

ปัญหายาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นปัญหาอาชญากรรมสำคัญที่กำลังท้าทายกระบวนการยุติธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้ง ปัญหายาเสพติดให้โทษ เป็นภัยร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งกระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการป้องกันปราบปราม การดำเนินการทางกฎหมาย การช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และการพัฒนาพฤตินิสัยทั้งผู้เสพ ผู้ค้า ไม่ให้กลับไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ นอกจากนี้ การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษยังเป็นอาชญากรรมพิเศษที่ผู้กระทำผิดมีการพัฒนารูปแบบวิธีการกระทำผิดกันอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาระบบเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมทั้งในระดับประเทศและเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติระหว่างประเทศ ทำให้กระบวนการยุติธรรมไทยกำลังเผชิญหน้ากับความยากลำบากในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษฯ มากขึ้นเรื่อยๆ

ผลกระทบของยาเสพติดให้โทษต่อกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นปัญหาที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบทบาทของกระบวนการยุติธรรมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบเชิงลบให้เกิดภาระงานในกระบวนการยุติธรรมและประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม เนื่องจากคดียาเสพติดให้โทษ เป็นคดีที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในกระบวนการยุติธรรมในทุกชั้นตอนตั้งแต่ชั้นจับกุม ส่งฟ้องพิจารณาคดี และการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด ในรายงานฉบับนี้จึงได้ศึกษาข้อมูลสถานการณ์และสถิติเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้โทษในประเทศไทยแยกออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์และผลกระทบของปัญหายาเสพติดให้โทษต่อกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งหวังว่าข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนที่ 1 การรับแจ้งและจับกุมยาเสพติดให้โทษ

ตารางที่ 3.1

จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558

ปี	จำนวนคดี	คดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้	ผู้ต้องหาจับกุมได้
2549	75,182	48,891	53,288
2550	114,607	86,399	93,501
2551	193,996	139,767	149,318
2552	228,836	166,959	178,544
2553	262,311	210,879	225,253
2554	377,362	344,014	363,046
2555	390,589	365,939	385,869
2556	444,917	415,943	434,804
2557	354,663	336,106	357,207
2558	257,433	245,691	264,326

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากการศึกษาข้อมูลสถานการณ์คดียาเสพติดให้โทษในประเทศไทย พบว่า คดียาเสพติดให้โทษเป็นคดีที่มีการจับกุมสูงสุดมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. 2558 มีแนวโน้มสำคัญที่คดียาเสพติดให้โทษจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดย ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่ได้รับแจ้งทั้งหมดจำนวน 257,433 คดี สามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 245,691 คดี ได้ผู้ต้องหาทั้งสิ้น 264,326 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าแล้วมีการรับแจ้งคดียาเสพติดให้โทษ ลดลงถึง (ร้อยละ 27.4) (จาก 354,663 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลง 97,230 คดี) ซึ่งข้อหาที่มีการรับแจ้งสูงสุดคือ ข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษ จำนวน 97,658 คดี รองลงมาเป็นข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษ จำนวน 89,047 คดี ข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ จำนวน 43,704 คดี ข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ จำนวน 14,637 คดี และข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อผลิตยาเสพติดให้โทษ จำนวน 11,141 คดี ตามลำดับ

ตารางที่ 3.2

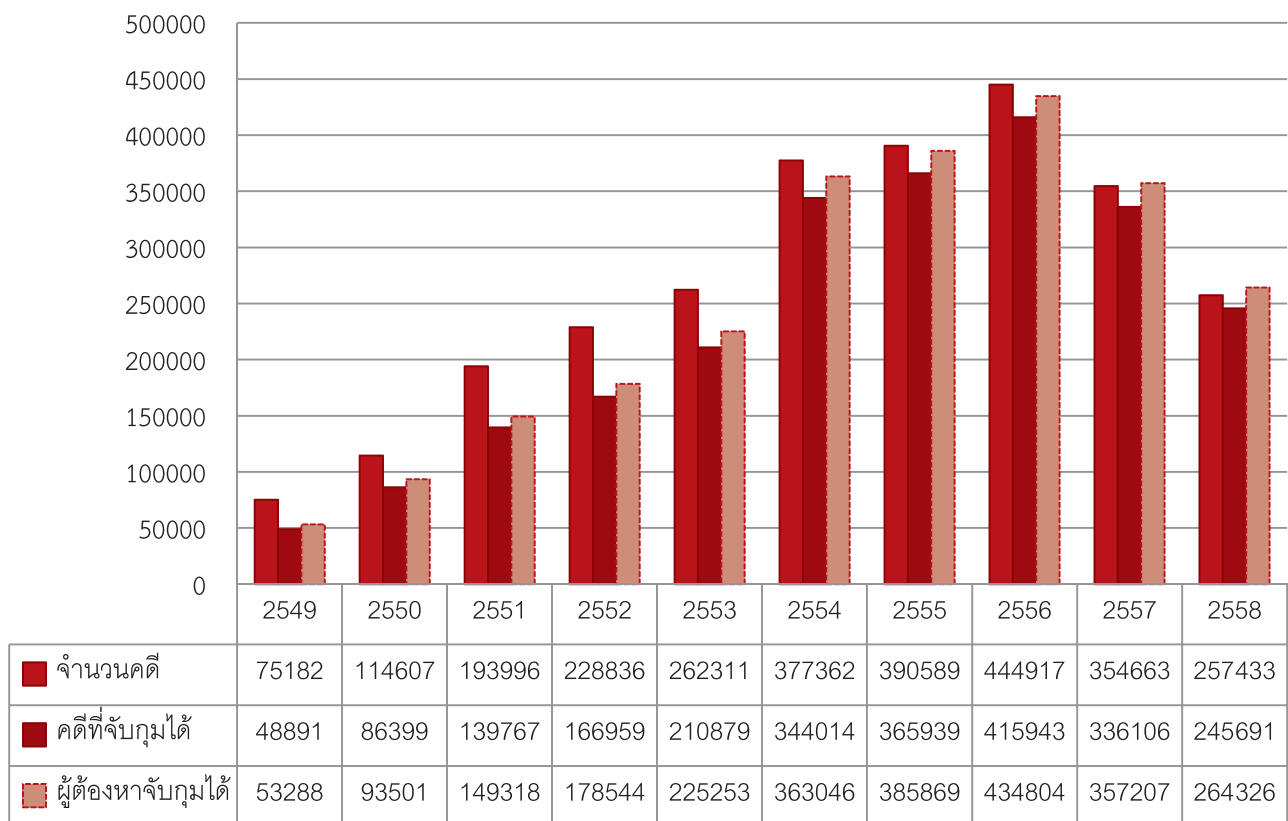
จำนวนและร้อยละของคดีที่มีการรับแจ้งสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทคดี	จำนวนคดี	ร้อยละ
คดีอาญา	112,141	14.50%
พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (เสพ+ครอบครอง)	186,705	24.20%
พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (จำหน่าย)	70,728	9.20%
พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	145,987	18.90%
พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ. 2478	76,490	9.90%
พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539	48,267	6.30%
พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	29,855	3.90%
พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490	29,114	3.80%
พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	11,725	1.50%
พ.ร.บ. ป่าไม้	10,556	1.40%
พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับเช็ค	9,455	1.20%
พ.ร.บ. รับราชการทหาร	8,805	1.10%
พ.ร.บ. อื่นๆ	31,019	4.00%
รวม	770,847	100%
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		

หากพิจารณาถึงคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในภาพรวมแล้วจะเห็นว่า คดียาเสพติดให้โทษเป็นคดีที่มีสัดส่วนสูงสุด โดยเมื่อพิจารณาจากคดีที่ได้รับแจ้งทั้งหมด 770,847 คดี เป็นคดียาเสพติดให้โทษถึง (ร้อยละ 33.4) แยกเป็นคดีเสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษ 186,705 คดี หรือ (ร้อยละ 24.2) และเป็นคดีจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ 70,728 คดี หรือ (ร้อยละ 9.2) ของคดีที่มีการรับแจ้งทั้งหมด (แผนภาพที่ 3.1)

แผนภาพที่ 3.1

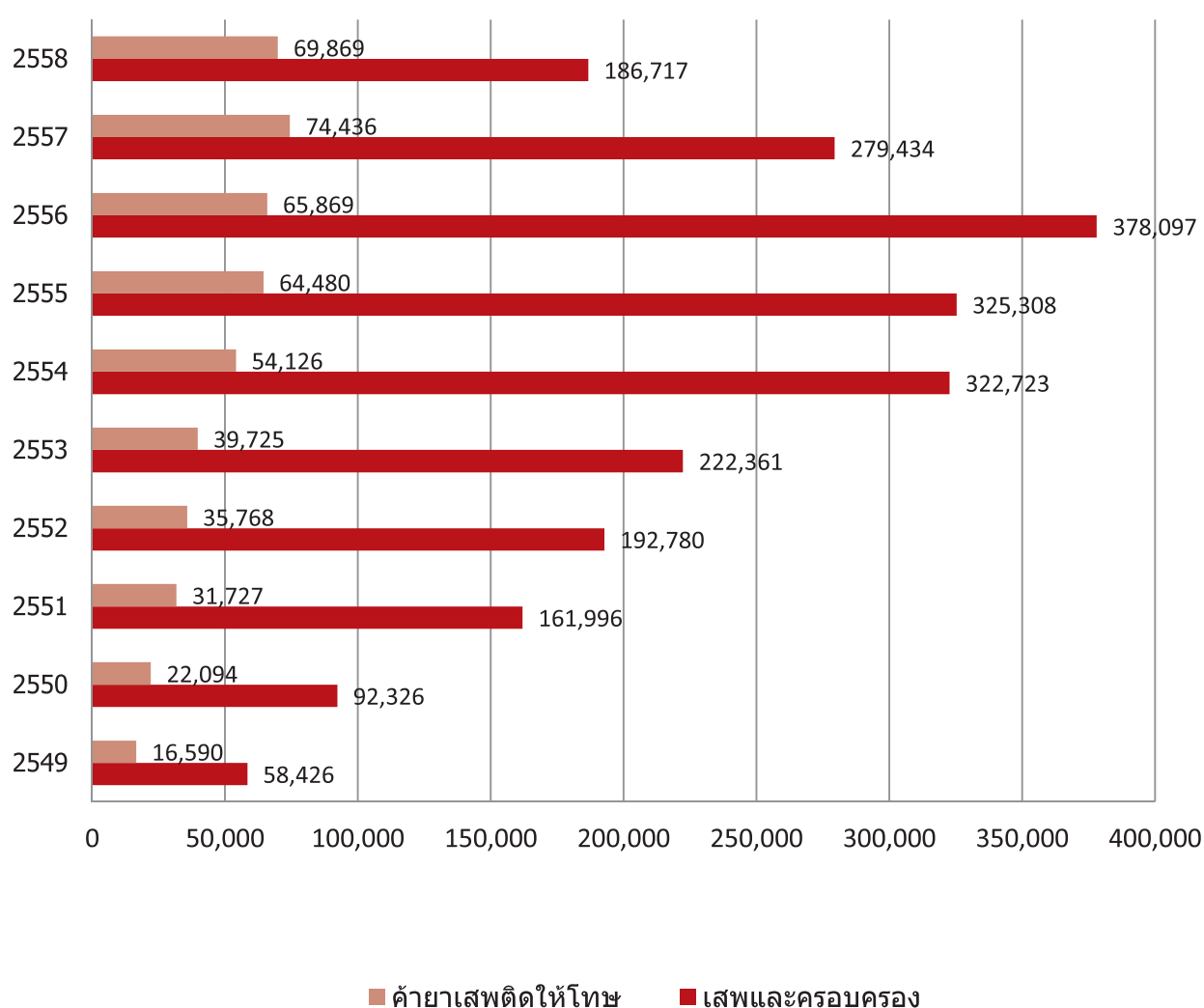
แสดงแนวโน้มคดียาเสพติดให้โทษ จำนวนคดีที่จับกุมผู้ต้องหาได้ และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2558

เป็นที่น่าสนใจว่า คดียาเสพติดให้โทษมีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา เมื่อพิจารณาจากสถิติคดียาเสพติดให้โทษ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – 2558 พบว่า คดียาเสพติดให้โทษที่ลดลงนั้นเป็นส่วนของผู้เสพหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษที่มีการรับแจ้งลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ในส่วนของผู้ค้ายาเสพติดให้โทษ กลับมีปริมาณคดีไม่ต่างกันมากนักในแต่ละปี (แผนภาพที่ 3.2)

แผนภาพที่ 3.2

แนวโน้มคดียาเสพติดให้โทษแยกตามคดีค้ายาเสพติดให้โทษ และคดีเสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษ ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2558

ตารางที่ 3.3

จำนวนคดียาเสพติดให้โทษและจำนวนผู้ต้องหาทั่วประเทศ แบ่งตามชนิดยาเสพติดให้โทษ ประจำปี พ.ศ. 2558

ชนิดยา	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
เมทแอมเฟตามีน	102,021	108,164
พืชกระท่อม	21,656	25,578
กัญชาแห้ง	9,441	10,350
ไอซ์	8,553	9,856
สารระเหย	1,301	1,316
กัญชาสด	1,098	1,167
เฮโรอีน	829	945
วัตถุออกฤทธิ์อื่นๆ	818	917
ฝิ่นดิบ	262	291
คีตาเมีน	126	147
เอ็กซ์ตาซี	106	126
โคคาอีน (โคเคน)	64	89
ฝิ่นสุก	50	53
พืชฝิ่น	45	46
ยางกัญชา/กัญชาน้ำ	3	3
โคเคอีน	0	0
ยาเสพติดให้โทษอื่นๆ	11,450	15,165
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		

เมื่อพิจารณาจากประเภทยาเสพติดให้โทษที่จับกุมได้ เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า เป็นคดีที่มีการจับกุมมากที่สุด รองลงมา คือ พืชกระท่อม กัญชาแห้ง ไอซ์ สารระเหย และกัญชาสด ตามลำดับ ส่วนยาเสพติดให้โทษประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเฮโรอีน ฝิ่น โคเคน นั้น มีการจับกุมไม่มากนัก จำนวนไม่ถึง 1,000 คดีต่อปี

ตารางที่ 3.4

จำนวนคดียาเสพติดให้โทษและน้ำหนักของกลาง แบ่งตามชนิดยาเสพติดให้โทษ ประจำปี พ.ศ. 2558

ชนิดยา	จำนวนคดี	น้ำหนัก (กก.)
พืชกระท่อม	21,656	66,565
กัญชาแห้ง	9,441	24,519
เมทแอมเฟตามีน	102,021	9,894
กัญชาสด	1,098	2,458
พืชฝิ่น	45	2,148
ไอซ์	8,553	1,123
เฮโรอีน	829	235
ฝิ่นสุก	50	224
สารระเหย	1,301	77
โคคาอิน (โคเคน)	64	57
ฝิ่นดิบ	262	30
คีตามีน	126	27
วัตถุออกฤทธิ์อื่นๆ	818	25
ยางกัญชา/กัญชาน้ำ	3	6
เอ็กซ์ตาซี	106	3
โคเดอีน	0	0
ยาเสพติดอื่นๆ	11,450	26,663
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด		

ถ้าหากพิจารณาจำนวนน้ำหนักยาเสพติดให้โทษ ของกลางที่จับกุมได้ทั่วประเทศ พบว่า สามารถยึดของกลางที่เป็นพืชกระท่อม ได้มากที่สุด 66,565 กิโลกรัม รองลงมาเป็นกัญชาแห้ง 24,519 กิโลกรัม ส่วนตัวยาที่สำคัญ อย่างเช่น เมทแอมเฟตามีน เฮโรอีน และ ไอซ์ สามารถยึดของกลางได้ 9,894 กิโลกรัม, 235 กิโลกรัม และ 1,123 กิโลกรัม ตามลำดับ

ตารางที่ 3.5

เปรียบเทียบจำนวนการจับกุมและจำนวนของกลางคดียาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ แบ่งตามตัวยาเสพติดให้โทษที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2557 - 2558

ยาเสพติด	จำนวนคดี		ร้อยละ	จำนวนของกลาง		ร้อยละ
	2557	2558		2557	2558	
เมทแอมเฟตามีน (ล้านเม็ด)	158,620	102,021	-35.7	112.9	109.9	-2.6
ไอซ์ (กก.)	12,050	8,553	-29.0	1,039.6	1,122.8	8.0
เฮโรอีน (กก.)	1,198	829	-31.0	375.2	234.7	-37.5
โคเคน (กก.)	62	64	3.2	28.6	56.6	97.9
กัญชาแห้ง (กก.)	14,839	9,441	-36.4	32,199.5	24,518.9	-23.9
พืชกระท่อม (กก.)	16,005	21,656	35.3	59,737.4	66,564.8	11.4

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวม ในปี พ.ศ. 2557 กับปี พ.ศ. 2558 พบว่า คดียาเสพติดให้โทษมีจำนวนลดลง 59,625 คดี ซึ่งลดลง (ร้อยละ 28.5) ประเภทยาเสพติดให้โทษที่สำคัญ เช่น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า), เฮโรอีน และ กัญชาแห้ง มีจำนวนคดีและปริมาณของกลางลดลง แต่ปรากฏว่า ยาเสพติดให้โทษประเภท โคเคน และพืชกระท่อม มีจำนวนคดีและปริมาณของกลางเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 2 การจับกุมผู้ค้ารายสำคัญและการทำลายแหล่งผลิต

ตารางที่ 3.6

จำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดให้โทษรายสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2558

ปี	จำนวนคดีรายสำคัญ		ร้อยละ
	ทั่วประเทศ	รายสำคัญ	
2551	140,567	5,963	4.24
2552	177,106	6,955	3.92
2553	183,110	7,379	4.03
2554	234,760	7,595	3.24
2555	213,648	8,178	3.83
2556	263,326	10,162	3.86
2557	209,430	15,991	7.64
2558	149,805	14,341	9.57
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด			

คดียาเสพติดให้โทษรายสำคัญ หมายถึง คดีการจับกุมผู้ต้องหาเกี่ยวกับคดียาเสพติดให้โทษรายใหญ่โดยพิจารณาจากปริมาณของกลางที่จับกุมได้ ซึ่งหมายความถึงปริมาณของกลาง เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) 200 เม็ดขึ้นไป, เฮโรอีน 100 เม็ดขึ้นไป, เฮโรอีน 20 กรัมขึ้นไป, ไอซ์ คีตامين โคเคน 100 กรัมขึ้นไป, กัญชาแห้ง 10 กิโลกรัมขึ้นไป รวมทั้งฐานความผิดเกี่ยวกับการผลิต การนำเข้า การส่งออกยาเสพติดให้โทษ รวมถึงกรณีพยายามส่งออกยาเสพติดให้โทษและพยายามส่งออกยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่าย

ในปี พ.ศ. 2558 มีผลการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษรายสำคัญ จำนวน 14,341 คดี มีผู้ต้องหา 18,963 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557 พบว่า คดียาเสพติดให้โทษรายสำคัญมีจำนวนลดลง 1,650 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 10.3)

ตารางที่ 3.7

จำนวนการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษรายสำคัญ แบ่งตามประเภทยาเสพติดให้โทษชนิดสำคัญ ประจำปี พ.ศ. 2558

ชนิดยาเสพติด ให้โทษ	จำนวนคดี		จำนวนของกลาง		การเปลี่ยนแปลงของ จำนวนของกลาง
	2557	2558	2557	2558	
เมทแอมเฟตามีน	19	17	27.38	32.61	19.10
ไอซ์	140	128	915.31	1,013.44	10.72
เฮโรอีน	15	21	363.15	222.07	-38.85
โคเคน	8	12	24.39	52.72	116.15
กัญชาแห้ง	77	66	30,039.41	22,846.70	-23.94
พืชกระท่อม	62	92	16,456.02	16,993.77	3.27

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เมื่อพิจารณาคดีรายสำคัญภายใต้เงื่อนไขปริมาณของกลาง เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) 1 ล้านเม็ดขึ้นไป, ยาไอซ์ เฮโรอีน โคเคน 1 กิโลกรัมขึ้นไป, กัญชาแห้ง พืชกระท่อม 100 กิโลกรัมขึ้นไป เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า ปริมาณของกลางเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 19.10), ไอซ์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 10.72) และโคเคนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 116.15), พืชกระท่อมเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 3.27), ส่วนเฮโรอีนและกัญชาแห้ง มีปริมาณของกลางลดลงจากปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 38.85 และ 23.94) ตามลำดับ

สถานการณ์การปลูกฝิ่นในประเทศไทย

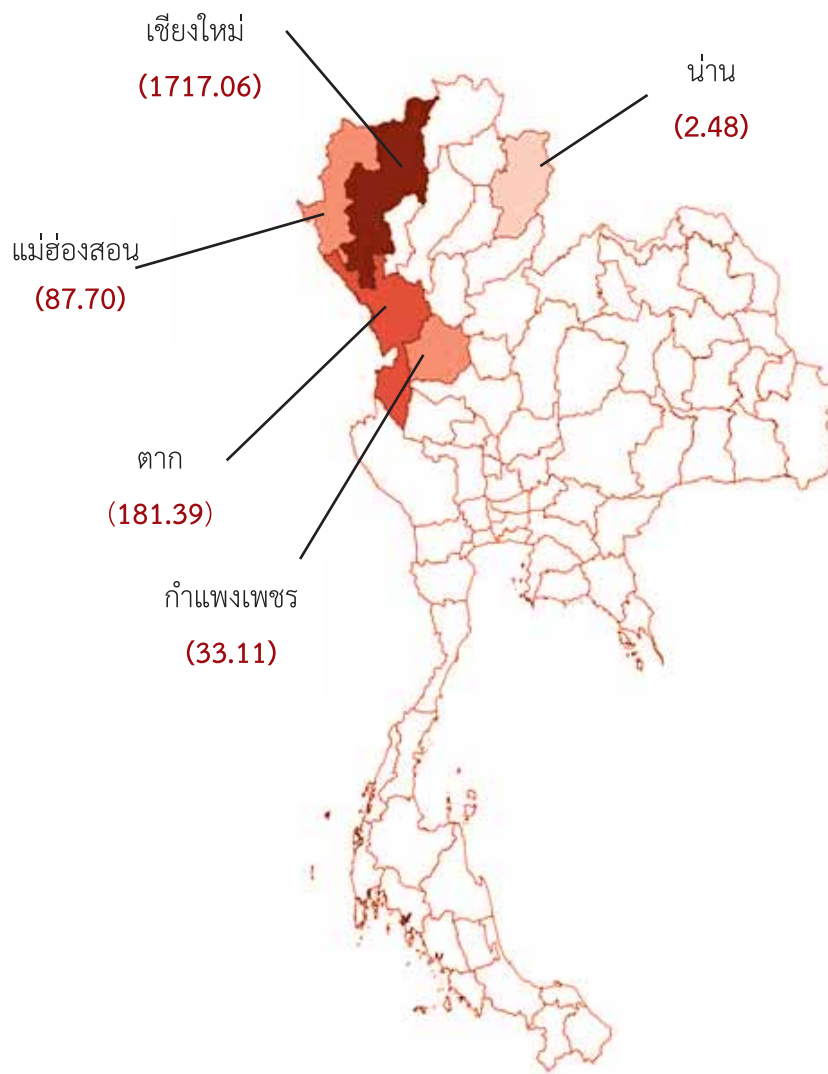
ข้อมูลการปลูกฝิ่นถือเป็นข้อมูลสำคัญต่อการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษในประเทศไทย เนื่องจากฝิ่นเป็นวัตถุดิบในการผลิตยาเสพติดให้โทษที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า), เฮโรอีน หรือไอซ์ จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดให้โทษของประเทศไทยและแนวโน้มของปัญหาโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษได้วิเคราะห์สถานการณ์การปลูกฝิ่นในประเทศไทยไว้ ดังนี้

ตารางที่ 3.8

ผลการสำรวจพื้นที่ปลูกฝิ่น ปี พ.ศ. 2557/2558

จังหวัด	พื้นที่ปลูกฝิ่น		การเปลี่ยนแปลง	
	2556/2557	2557/2558	(+/-)	%
เชียงใหม่	1,717.06	1,196.90	-520.16	-30.29
ตาก	181.39	634.67	453.28	249.89
แม่ฮ่องสอน	87.70	58.42	-29.28	-33.39
กำแพงเพชร	33.11	52.52	19.41	58.62
น่าน	20.48	21.69	17.37	402.08
แพร่	5.81	12.70	-7.78	-37.99
เชียงราย	4.32	4.79	-1.02	-17.56
รวม	2,049.87	1,981.69	-68.18	-33.30
ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด				

จากการสำรวจพื้นที่ลักลอบปลูกฝิ่น ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558 พบว่า มีการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ และจังหวัดเชียงราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,981.69 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกฝิ่นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 1,196.90 ไร่ จังหวัดตาก 634.67 ไร่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 58.42 ไร่ มีการดำเนินการตัดทำลายฝิ่น จำนวน 1,957.34 ไร่ คิดเป็น (ร้อยละ 98.77) ของพื้นที่ปลูกฝิ่นทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับฤดูกาลปลูกฝิ่นในห้วงปี พ.ศ. 2556 - 2557 พบว่า พื้นที่ปลูกฝิ่นลดลงจำนวน 68.18 ไร่คิดเป็น (ร้อยละ 3.33)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการลักลอบปลูกฝิ่น คือ แรงจูงใจด้านราคาของฝิ่นดิบ เพราะฝิ่นดิบมีราคาค่อนข้างสูงและยังมีผู้ที่มีความต้องการเสพยาเสพติดชนิดนี้อยู่ ทำให้มีกลุ่มบุคคลที่อาศัยประโยชน์จากฝิ่นเพื่อเป็นรายได้และค่าแรงงาน แต่เนื่องจากประสิทธิภาพการตัดทำลายไร่ฝิ่นของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการที่หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการในการตัดทำลายไร่ฝิ่นและการลาดตระเวนป้องกันและปราบปรามการปลูกฝิ่น ซึ่งดำเนินการควบคู่กันไปกับการพัฒนาทางเลือก โดยอาศัยการพัฒนาเชิงทางเลือกผ่านโครงการหลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน การปลูกฝิ่นจึงมีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับ

ตารางที่ 3.9

เปรียบเทียบผลการตัดฟันทำลายไผ่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536/2537 ถึง 2557/2558

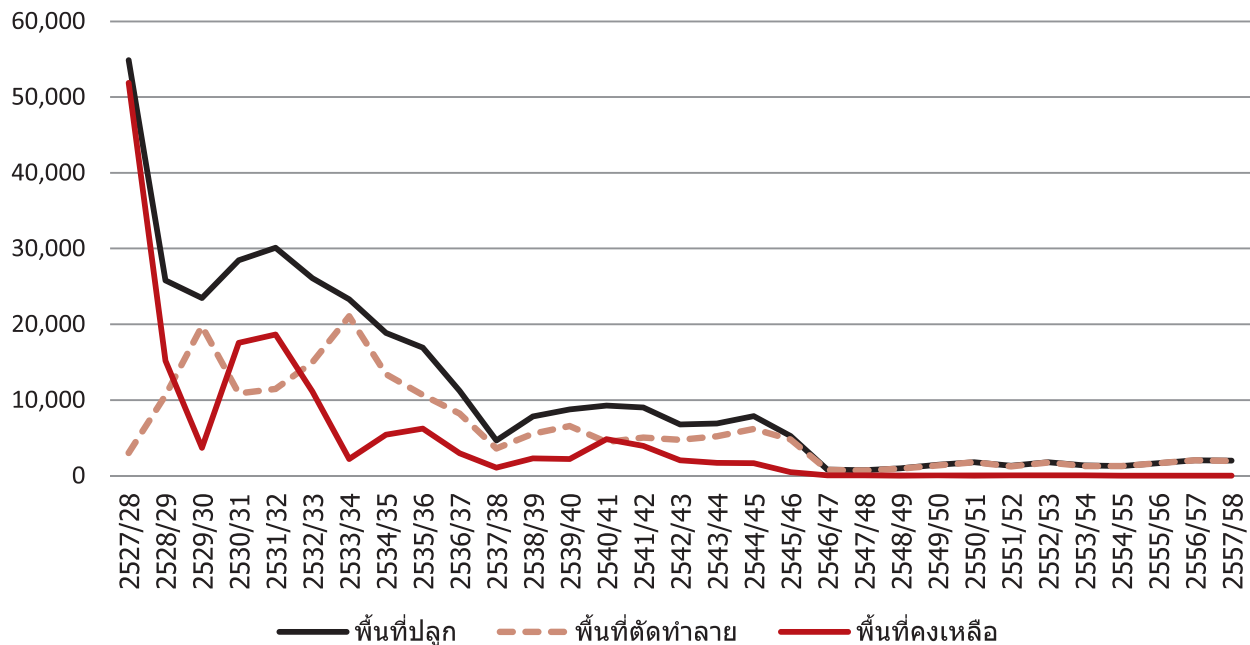
ปี	พื้นที่ปลูก	พื้นที่ตัดทำลาย	คิดเป็น %	พื้นที่คงเหลือ
2536/37	11,198	8,209	73.31	2,989
2537/38	4,680	3,622	77.39	1,058
2538/39	7,839	5,537	70.63	2,302
2539/40	8,784	6,581	74.92	2,203
2540/41	9,286	4,472	48.16	4,814
2541/42	9,007	5,051	56.08	3,956
2542/43	6,796	4,734	69.66	2,062
2543/44	6,897	5,199	75.38	1,698
2544/45	7,857	6,183	78.69	1,674
2545/46	5,266	4,795	91.06	471
2546/47	803	762	94.89	41
2547/48	744	689	92.61	55
2548/49	984	958	97.36	26
2549/50	1,444	1,373	95.08	71
2550/51	1,800	1,778	98.78	22
2551/52	1,319	1,262	95.68	57
2552/53	1,804	1,738	96.34	66
2553/54	1,355	1,297	95.72	58
2554/55	1,303	1,279	98.16	24
2555/56	1,659	1,651	99.52	8
2556/57	2,050	2,037	99.37	13
2557/58	1,982	1,957	98.74	25

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หากพิจารณาจากผลการดำเนินการตัดทำลายไผ่ ในพื้นที่เพาะปลูกซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า สามารถลดพื้นที่ปลูกไผ่ได้เป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2557/2558 มีพื้นที่ปลูกไผ่จากการสำรวจทั้งสิ้น 1,981.69 ไร่ ถูกตัดทำลายไป 1,957.34 ไร่ คิดเป็น (ร้อยละ 98.7) ของพื้นที่ปลูกไผ่ทั้งหมด (แผนภาพที่ 3.3)

แผนภาพที่ 3.3

เปรียบเทียบพื้นที่ปลูก พื้นที่ตัดทำลาย และพื้นที่คงเหลือของไร่มัน ในห้วงปี พ.ศ. 2527/2528 ถึง พ.ศ. 2557/2558

นอกจากนี้ในรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ยังได้แสดงรายละเอียดการจับกุมคดีสำคัญซึ่งแสดงให้เห็นสถานการณ์ที่น่าสนใจหลายประการ เช่น

- การลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าการผลิตจากแหล่งภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะนำเข้ามาทางชายแดนพื้นที่จังหวัดเชียงราย และพื้นที่ทางภาคอีสาน
- เริ่มพบว่ามีผู้ต้องหาชาวลาวและพม่าจำนวนมากที่ลักลอบขน เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มาพร้อมยาไอซ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือของประเทศไทยในปัจจุบันมีขีดความสามารถในการผลิตยาไอซ์ และแสดงให้เห็นถึงความต้องการยาไอซ์ในท้องตลาด (Demand) ที่เพิ่มสูงขึ้น
- การจับกุมและการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้โทษที่ทำอากาศยานสุวรรณภูมิมีจำนวนลดลง แต่เริ่มมีการจับกุมการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้โทษในท่าอากาศยานนานาชาติอื่นในต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
- เริ่มพบการตรวจจับยาเสพติดให้โทษในบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์ทั้งในประเทศและขนส่งระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าสนใจและควรเพิ่มมาตรการในการตรวจตราป้องกันการขนยาเสพติดให้โทษ ทั้งทางไปรษณีย์ภัณฑ์และบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์บริษัทเอกชนต่อไป

ส่วนที่ 3 พื้นที่แพร่ระบาด

ในรายงานฉบับนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์การกระจายตัวของปัญหายาเสพติดให้โทษในแต่ละพื้นที่ โดยอ้างอิงจากข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษในระบบสารสนเทศคดีอาญาของตำรวจ และทำการวิเคราะห์เจาะลึกลงไปในรายละเอียดระดับรายจังหวัด พบว่า

คดีเสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษ

ตารางที่ 3.10

จังหวัดที่มีผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้เสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษเกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	31,791	30,556	31,029
นครศรีธรรมราช	6,689	6,623	7,255
อุบลราชธานี	6,594	6,465	6,499
สุราษฎร์ธานี	6,347	6,319	7,091
สงขลา	5,599	5,354	6,391
สมุทรปราการ	4,836	4,568	4,619
เชียงใหม่	4,714	4,453	4,516
ชลบุรี	4,559	4,413	4,464
นครราชสีมา	4,442	4,278	4,314
ขอนแก่น	4,058	3,960	4,001

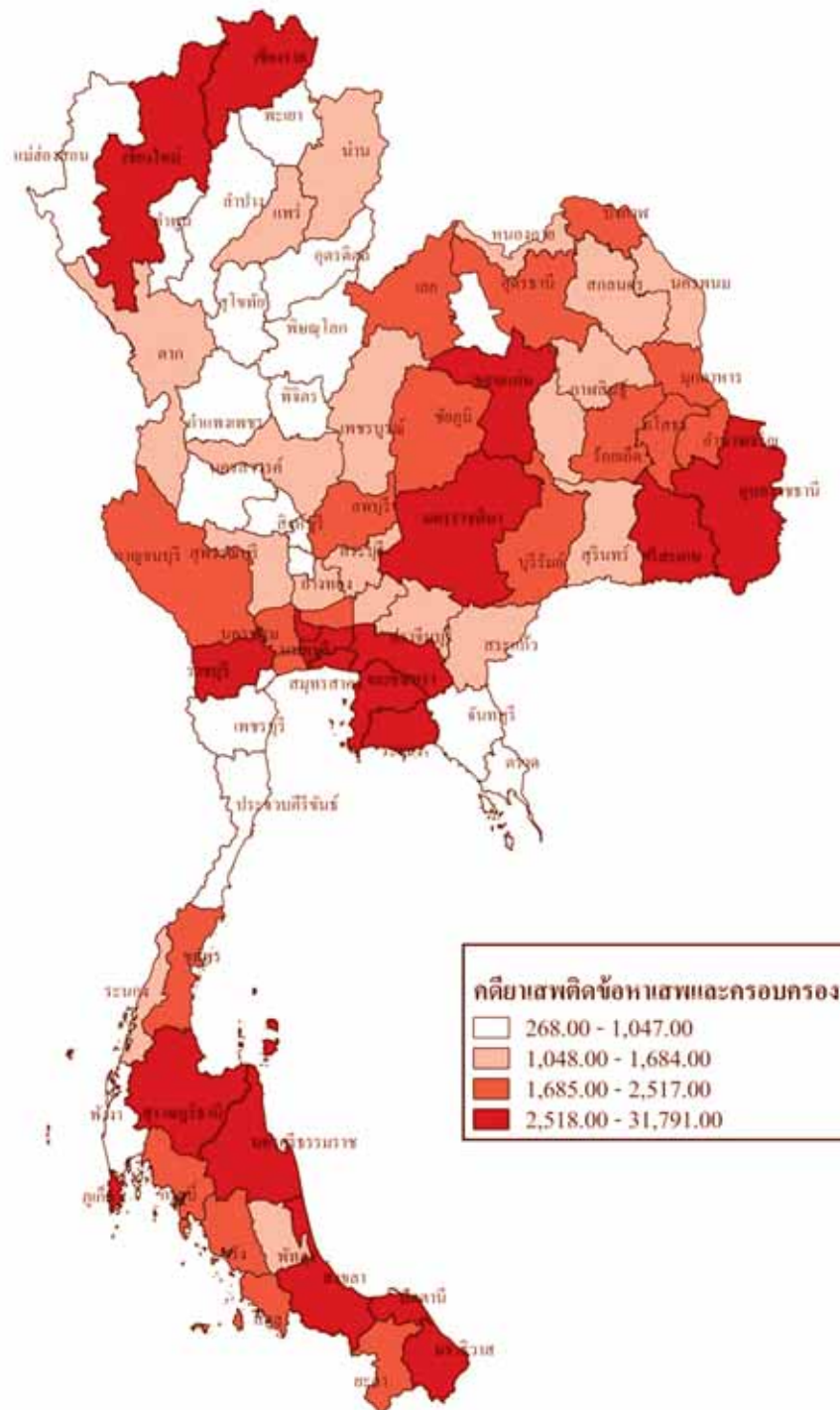
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในส่วนนี้ ประกอบด้วย ข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษและ ข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษ

ในปี พ.ศ. 2558 มีการจับกุมผู้เสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ จำนวน 186,717 คดี โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสานมีการจับกุมสูงขึ้นมากอย่างน่าสนใจ ซึ่งแต่เดิมพื้นที่แพร่ระบาดจะมีมากในเขตเมืองใหญ่และเขตเมืองอุตสาหกรรม โดยจังหวัดที่มีการจับกุมผู้เสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น (แผนภาพที่ 3.4)

แผนภาพที่ 3.4

การกระจายตัวของคดีผู้เสพและครอบครองยาเสพติดให้โทษรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนคดียาเสพติดให้โทษจากระบบสารสนเทศศตติอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คดีค้ายาเสพติดให้โทษ

ตารางที่ 3.11

จังหวัดที่มีความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้โทษ เกิดขึ้นมากที่สุด 10 อันดับแรก

จังหวัด	รับแจ้ง	จับกุม (คดี)	จับกุม (คน)
กรุงเทพมหานคร	5,253	4,995	5,615
นครศรีธรรมราช	3,298	3,264	4,169
สุราษฎร์ธานี	2,642	2,600	3,485
สงขลา	2,533	2,400	3,253
ชลบุรี	2,202	2,134	2,337
ภูเก็ต	1,980	1,939	2,487
สมุทรปราการ	1,931	1,844	1,943
อุบลราชธานี	1,744	1,683	1,886
เชียงใหม่	1,666	1,531	1,808
ระยอง	1,466	1,434	1,608

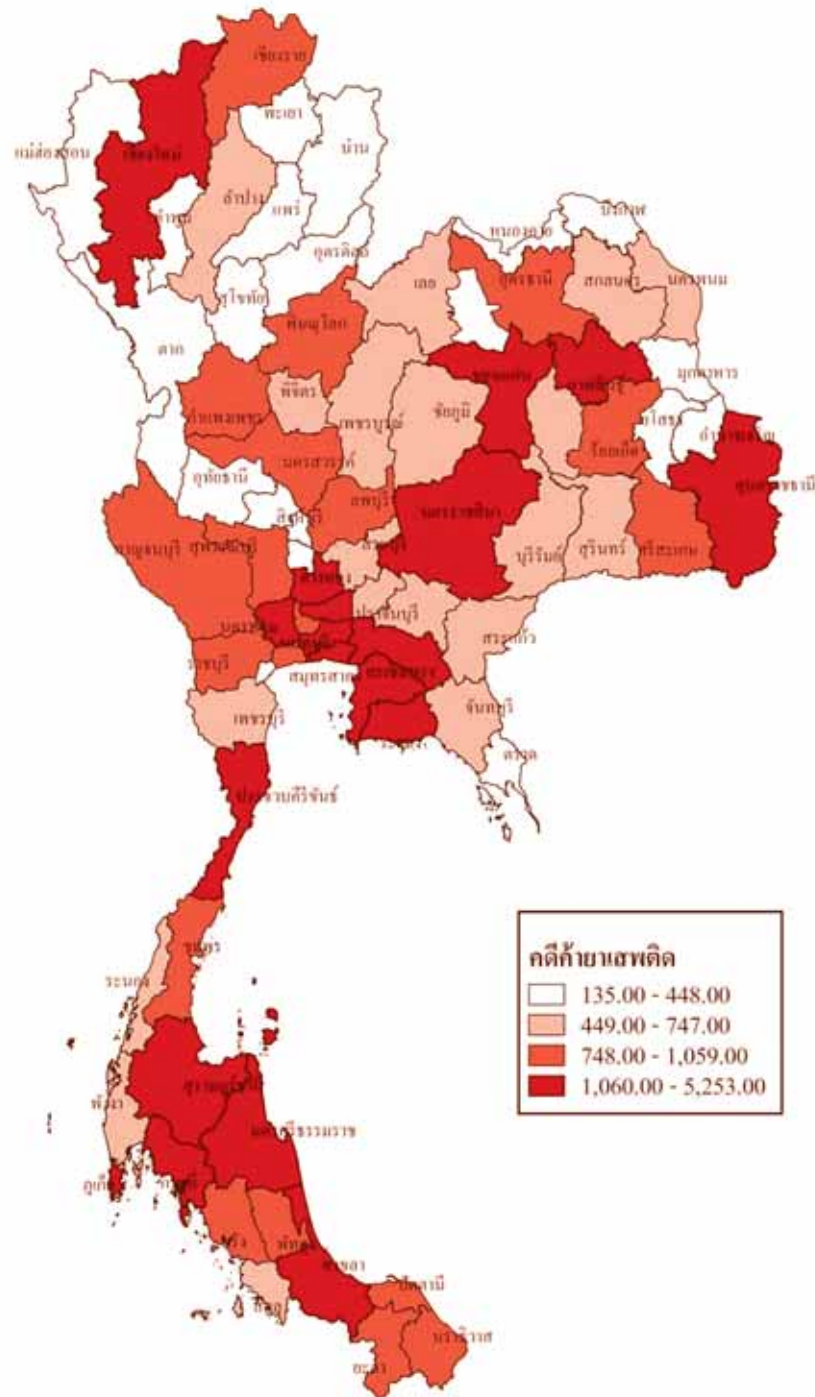
ที่มา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หมายเหตุ : ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในส่วนนี้ ประกอบด้วย ข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่าย, จำหน่ายยาเสพติดให้โทษ, ผลิตยาเสพติดให้โทษ, ส่งออกยาเสพติดให้โทษ, นำเข้ายาเสพติดให้โทษ

ในปี พ.ศ. 2558 มีความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้โทษ จำนวน 69,869 คดี ซึ่งส่วนมากมีการจับกุมความผิดได้ในเมืองใหญ่ที่เป็นเมืองหลักของแต่ละภาคและพื้นที่ภาคใต้ โดยเขตเมืองอุตสาหกรรมภาคกลางก็มีการจับกุมในอัตราสูง โดยจังหวัดที่มีการจับกุมคดีค้ายาเสพติดให้โทษสูงสุด คือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดระยอง ตามลำดับ (แผนภาพที่ 3.5)

แผนที่ 3.5

การกระจายตัวของคดีค้ายาเสพติดรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2558

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนคดียาเสพติดให้โทษจากระบบสารสนเทศศตติอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนที่ 4 ผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่

ในการวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดให้โทษ จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่เป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง และประสิทธิภาพในการควบคุมป้องกันไม่ให้ประชาชนเข้าสู่วงจรของยาเสพติดให้โทษ ปัจจุบันการวิเคราะห์จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่ได้ใช้ตัวเลขผู้เข้าสู่ระบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษโดยตรวจสอบจากเลขบัตรประจำตัวประชาชนว่ามีการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูซ้ำหรือไม่ โดยผู้ต้องหาใหม่คือ ผู้ต้องหาที่พบประวัติถูกจับกุมเป็นครั้งแรกไม่เคยมีประวัติการถูกจับกุมมาก่อน

ตารางที่ 3.12

จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่ เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2558

ปี	จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติด		ร้อยละ
	ทั่วประเทศ	รายใหม่	
2551	152,184	80,558	52.9
2552	191,498	106,129	55.4
2553	197,921	137,953	69.7
2554	249,894	171,228	68.5
2555	227,557	150,222	66.0
2556	278,401	184,604	66.3
2557	225,322	144,910	64.3
2558	162,462	104,122	64.1

ที่มา : ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

จากข้อมูลการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดให้โทษ ของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า มีผู้ต้องหาใหม่ ในปี พ.ศ. 2558 จำนวนทั้งสิ้น 104,122 คน คิดเป็น (ร้อยละ 64.1) ของผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษทั้งหมด ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2557 ที่มีจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่ 144,910 คน ลดลงถึงจำนวน 40,788 คน ซึ่งคิดเป็น (ร้อยละ 28.1)

ในคดียาเสพติดเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มีผู้ต้องหามากที่สุด จำนวน 66,697 คน คิดเป็น (ร้อยละ 64.06) ของผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่ทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหาในข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษมากที่สุด จำนวน 35,132 คน สูงสุดอยู่ในพื้นที่ภาค 3 จำนวน 15,081 คน รองลงมาคือ ภาค 4 จำนวน 10,578 คน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนของผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษรายใหม่ ในรอบ 5 ปี พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยประมาณคิดเป็น (ร้อยละ 65.85)

ส่วนที่ 5 การจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างประเทศ

ตารางที่ 3.13

จำนวนการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ 10 อันดับแรก จำแนกตามสัญชาติ และเพศ ปี พ.ศ. 2558

สัญชาติ	จำนวนคดี	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
พม่า	2,179	2,334	115	2,449
ลาว	871	692	210	902
กัมพูชา	204	191	29	220
มาเลเซีย	122	134	8	142
ไนจีเรีย	36	43	0	43
อังกฤษ	30	28	3	31
รัสเซีย	23	22	2	24
เยอรมัน	19	23	0	23
ฝรั่งเศส	16	14	2	16
ออสเตรเลีย	15	15	0	15

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2558 มีชาวต่างประเทศถูกจับกุมในคดียาเสพติดให้โทษรวม 3,909 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 4,281 คน จำแนกเป็นสัญชาติต่างๆ จำนวน 69 สัญชาติ และไม่ทราบสัญชาติ จำนวน 262 คน สัญชาติประเทศพม่าถูกจับกุมมากที่สุด 2,179 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 2,449 คน คิดเป็น (ร้อยละ 57.2) ของชาวต่างชาติที่ถูกจับกุมคดียาเสพติดให้โทษในประเทศไทย รองลงมา คือ ประเทศลาว 902 คน ประเทศกัมพูชา 220 คน และประเทศมาเลเซีย 142 คน ตามลำดับ ซึ่งจากตัวเลขการจับกุมผู้ต้องหาชาวต่างชาติแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วเป็นการจับกุมผู้ลักลอบนำยาเสพติดให้โทษเข้ามาจากประเทศข้างเคียง

ตารางที่ 3.14

การจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดให้โทษที่ถูกจับกุมมากที่สุดในแต่ละชนิดของยาเสพติดให้โทษ
ปี พ.ศ. 2558

ชนิดของยาเสพติดให้โทษ	สัญชาติ
เฮโรอีน	เดนมาร์ก
เมทแอมเฟตามีน	พม่า
ไอซ์	พม่า
ฝิ่น	พม่า
พืชกระท่อม	พม่า
กัญชา	ลาว
โคเคน	ไนจีเรีย

ที่มา : รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เมื่อพิจารณาถึงการจับกุมชาวต่างประเทศในคดียาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ โดยจำแนกตามชนิดของของกลางแล้ว พบว่ายาเสพติดให้โทษประเภทเฮโรอีนผู้กระทำความผิด ได้แก่ สัญชาติเดนมาร์ก ยาเสพติดให้โทษประเภทเมทแอมเฟตามีน ไอซ์ ฝิ่น และพืชกระท่อม ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นบุคคลสัญชาติพม่า ส่วนยาเสพติดให้โทษประเภทกัญชาผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติลาว และสุดท้าย คือ ยาเสพติดให้โทษประเภทโคเคนมีผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติไนจีเรีย

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีผู้กระทำความผิดในลักษณะเครือข่าย ซึ่งเครือข่ายชาวแอฟริกันมีบทบาทการค้ายาเสพติดให้โทษมากขึ้น โดยลักลอบนำเข้าโคเคน และยาไอซ์ มาจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพฯ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมทั้ง ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านส่งยาเสพติดให้โทษไปยังปลายทางประเทศที่สาม

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ

ในปี พ.ศ. 2558 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการรับแจ้งและจับกุมคดียาเสพติดให้โทษที่ลดน้อยลงอย่างชัดเจนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา โดยคดีที่ลดลงดังกล่าวเป็นส่วนของการจับกุมผู้เสพกับผู้ครอบครองยาเสพติดให้โทษรายย่อย ในขณะที่คดีจำหน่ายยาเสพติดให้โทษยังมีแนวโน้มไม่ต่างจากเดิมมากนัก โดยในส่วนของคดีที่ลดลงดังกล่าวส่งผลให้คดีในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกัน เนื่องจากคดียาเสพติดให้โทษเป็นคดีที่มีการรับแจ้งและจับกุมมากที่สุดนั่นเอง

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การจำหน่ายและผลิตยาเสพติดให้โทษในประเทศพบว่า แหล่งผลิตส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านจึงยากแก่การเข้าไปปราบปราม และมีการกระจายเส้นทางลำเลียงและลักลอบนำยาเสพติดให้โทษไปตามเส้นทางต่างๆ โดยเฉพาะการลักลอบขนยาเสพติดให้โทษในปริมาณที่ไม่มากเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคอีสาน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจและควรนำไปเป็นประเด็นเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการควบคุมป้องกันยาเสพติดให้โทษ ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์การผลิตยาเสพติดให้โทษจะเป็นการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ เริ่มพบว่ามีผู้ต้องหาจากประเทศลาวและประเทศพม่าจำนวนมากที่ลักลอบขน เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เข้ามาพร้อมกับยาไอซ์ แสดงให้เห็นว่าแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือของประเทศไทยในปัจจุบัน มีขีดความสามารถในการผลิตเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) และยาไอซ์เพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการยาไอซ์ในท้องตลาด (Demand) ที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การจับกุมผู้ลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้โทษที่ทำอาชญากรรมสุจริตกรรมมีจำนวนลดลง แต่เริ่มมีการจับกุมยาเสพติดให้โทษที่ลักลอบนำเข้าเข้ามาตามท่าอากาศยานนานาชาติอื่นในต่างจังหวัดเพิ่มมากขึ้น และประเด็นสำคัญในการเฝ้าระวัง คือ เริ่มพบการตรวจจับยาเสพติดให้โทษในบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์ทั้งในประเทศและขนส่งระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าสนใจและควรเพิ่มมาตรการตรวจตราป้องกันการขนยาเสพติดให้โทษทั้งทางไปรษณีย์ภัณฑ์และบริการขนส่งพัสดุภัณฑ์บริษัทเอกชนต่อไป

บทที่ 4

สถานการณ์การดำเนินคดีอาญา

กระบวนการยุติธรรมเป็นระบบขนาดใหญ่และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เริ่มตั้งแต่หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาอรรถคดี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษและแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งงานแต่ละส่วนมีความเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ต้นจนถึงปลายทาง เพื่อให้เห็นภาพและสถานการณ์ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างชัดเจน ในรายงานฉบับนี้ จึงได้พิจารณาคดีอาชญากรรมในชั้นตำรวจและได้พยายามรวบรวมข้อมูลในชั้นของการฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดีด้วย โดยได้แยกประเภทของคดีออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและส่วนที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ซึ่งได้อ้างอิงมาจากคดีในระบบฐานข้อมูลคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถิติคดีที่เข้าสู่การพิจารณาและคดีที่พิจารณาคดีเสร็จสิ้นไปแล้วของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ทำให้เห็นภาพปริมาณคดีและประเภทความผิดต่างๆ ที่จะนำไปพิจารณากำหนดนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีอาญา การลดขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถนำข้อมูลที่ได้นั้นไปประกอบการพิจารณาในการผลักดันนโยบาย การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลและผู้ต้องขังในเรือนจำ และเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยไม่เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคมต่อไป

ส่วนที่ 1 การพิจารณาและการฟ้องคดีของอัยการ

ตารางที่ 4.1

จำนวนคดีอาญารับใหม่และอัตราการเปลี่ยนแปลง แบ่งตามประเภทสำนวน ประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทสำนวนคดีอาญารับใหม่	2557	2558	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	625,905	608,544	(-17,361)	(-2.8%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ)	46,325	45,426	(-899)	(-1.9%)
ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ)	1,851,199	1,725,927	(-125,272)	(-6.8%)
ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	25,948	28,438	(+2,490)	(+9.6%)
อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาล	682,870	667,346	(-15,524)	(-2.3%)

ที่มา : รายงานประจำปี สำนักงานอัยการสูงสุด

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ จากรายงานข้อมูลการฟ้องคดีที่รวบรวมโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ข้อมูลคดีที่เข้าสู่การพิจารณาฟ้องคดีในชั้นพนักงานอัยการ ในปี พ.ศ. 2558 นั้นแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา จำนวน 608,544 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาโดยสามารถจับกุมตัวและนำผู้ต้องหามาส่งตัวให้พนักงานอัยการพิจารณาเห็นทางคดี)
- 2) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (ไม่รวมคดีเปรียบเทียบ) จำนวน 45,426 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมาโดยไม่ส่งตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากยังไม่ได้แจ้งข้อหาหรือยังไม่สามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ไม่นับรวมกรณีไม่ได้ส่งตัวผู้ต้องหาเนื่องจากได้เปรียบเทียบปรับในชั้นพนักงานสอบสวนและคดีสิ้นสุดแล้ว)
- 3) ความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ) จำนวน 1,725,927 เรื่อง (เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับในชั้นตำรวจเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานอัยการ)
- 4) ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด จำนวน 28,438 เรื่อง (เป็นคดีที่สอบสวนแล้วไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด)
- 5) อัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนำคดีขึ้นสู่ศาลทั่วประเทศ จำนวน 667,346 เรื่อง

ในปี พ.ศ. 2558 ได้เห็นแนวโน้มว่าคดีที่มีตัวผู้ต้องหาซึ่งพนักงานสอบสวนได้ส่งตัวมาฟ้องมีจำนวนลดน้อยลง ในขณะที่คดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งตรงกันข้ามกับในช่วงที่มีการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมฉบับก่อนหน้า (ปี พ.ศ. 2556) ที่แสดงให้เห็นว่าถึงแม้การรับแจ้งคดีของตำรวจมีแนวโน้มลดลง แต่คดีรู้ตัวผู้ต้องหาที่อัยการรับสำนวนมาพิจารณามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ คดีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดมีแนวโน้มลดลง เพราะการจับกุมคดียาเสพติดลดลง

ตารางที่ 4.2

จำนวนเรื่องเสร็จไปในบัญชีความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ปี	ฟ้องศาล		ไม่ฟ้อง		อย่างอื่น		รวมเสร็จไป	
	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน
2555	555,923	677,704	5,358	6,753	22,118	23,362	583,399	707,819
2556	581,254	703,150	4,202	5,285	29,851	31,134	615,307	739,569
2557	593,387	733,970	3,627	4,899	27,237	29,060	624,251	767,929
2558	586,491	748,193	2,794	3,699	17,634	19,715	606,919	771,607

ที่มา : รายงานประจำปี สำนักงานอัยการทั่วประเทศ

ในคดีความอาญาที่ปรากฏตัวผู้ต้องหาส่งตัวมาหรือเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหามาสั่งฟ้องต่อพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานอัยการได้พิจารณาแล้วส่วนใหญ่พนักงานจะสั่งฟ้องคดีโดยดูจากคดี ในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานอัยการสูงสุดนับคดีที่เกิดเหตุเป็นเรื่อง) พนักงานอัยการได้พิจารณาคดีเสร็จไป 606,919 เรื่อง เป็นกรณีสั่งฟ้อง 586,491 เรื่อง หรือคิดเป็น (ร้อยละ 96.3)

สำนวนบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาล

ตารางที่ 4.3

จำนวนคดี (เรื่อง) ที่พนักงานอัยการฟ้องชั้นสู่ศาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ปี	ค้างมา		ฟ้องใหม่		รวม	
	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน	เรื่อง	คน
2555	101,393	135,943	555,923	677,704	657,316	813,647
2556	109,360	145,768	581,254	703,150	690,614	848,918
2557	89,483	124,355	593,387	733,970	682,870	858,325
2558	80,855	116,103	586,491	748,193	667,346	864,296

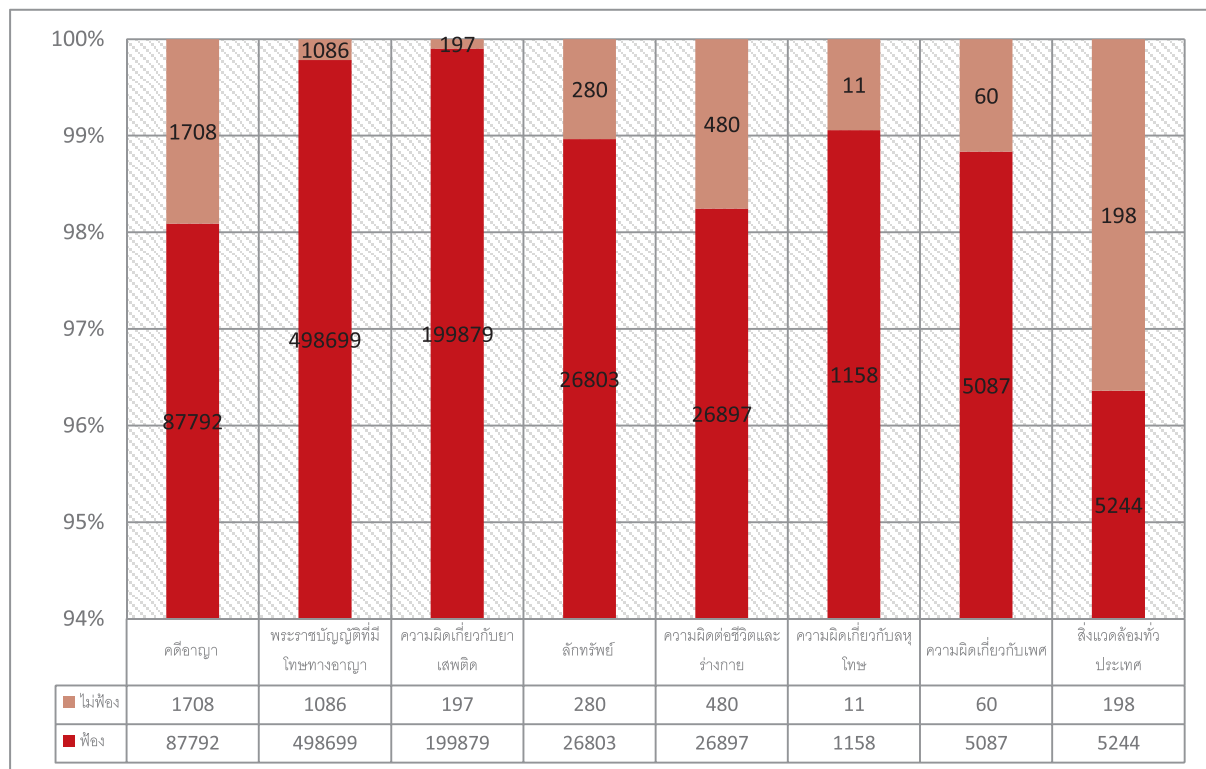
ที่มา : รายงานประจำปี สำนักงานอัยการทั่วประเทศ

ในปี พ.ศ. 2558 มีสำนวนตามบัญชีความอาญาชั้นฟ้องศาล จากสำนักงานอัยการทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2558 ที่อัยการสั่งฟ้องศาลรวม 667,346 เรื่อง โดยมีจำเลยที่ถูกฟ้องคดีทั้งหมด 864,296 คน แบ่งเป็นสำนวนคดีฟ้องใหม่มากถึง จำนวน 586,491 เรื่อง โดยมีจำเลยที่ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวน 748,193 คน คิดเป็น (ร้อยละ 87.9) และสำนวนที่ค้างมาจาก ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 80,855 เรื่อง โดยมีจำเลยที่ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวน 116,103 คน คิดเป็น (ร้อยละ 12.1)

เมื่อวิเคราะห์การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการในคดีสำคัญ พบว่า ส่วนใหญ่พนักงานอัยการดำเนินการสั่งฟ้องคดีเกินกว่า (ร้อยละ 95) โดยคดีที่มีการสั่งฟ้องมากที่สุด ได้แก่ คดียาเสพติดให้โทษ (แผนภาพที่ 4.1)

แผนภาพที่ 4.1

สัดส่วนคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องเปรียบเทียบกับคดีสั่งไม่ฟ้อง ในคดีสำคัญ ปี พ.ศ 2558

ส่วนที่ 2 คดีในศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร

ตารางที่ 4.4

จำนวนสถิติคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

คดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณา ของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	ปี				
	2554	2555	2556	2557	2558
ค้างมา	56,694	52,137	47,114	48,943	45,448
รับใหม่	521,820	567,516	637,696	616,981	600,974
รวม	578,514	619,653	684,810	665,924	646,422

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

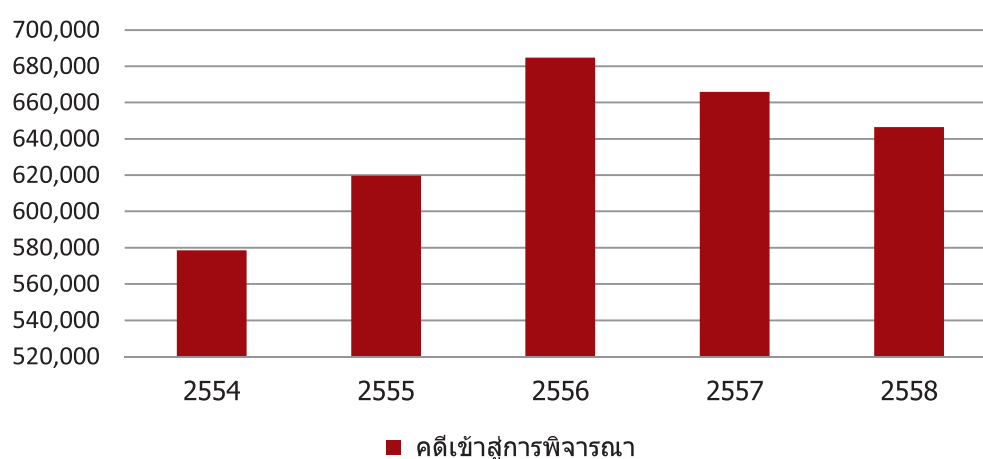
หมายเหตุ 1. ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร หมายถึง ศาลอาญา ศาลอาญานบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง (มีนบุรี) และศาลทรัพย์สินทางปัญญา

2. คดีอาญา ไม่รวมคดีนักโทษเที่ยว (ความอาญา) และคดีล้มละลาย (ความอาญา)

จากข้อมูลรายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558 แสดงปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร พบว่า สถิติคดีอาญาจำแนกตามคดีที่เสร็จไปของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรรวมคดีค้างไปเป็น จำนวนทั้งสิ้น 646,422 คดี แบ่งเป็นคดีรับใหม่ จำนวน 600,974 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 93.0) และคดีค้างมาจากปี พ.ศ. 2557 จำนวน 45,448 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 7.0) ของจำนวนคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรทั้งหมด (ตารางที่ 4.4) เมื่อเปรียบเทียบคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรระหว่างปี พ.ศ. 2557 กับ ปี พ.ศ. 2558 พบว่า สถิติคดีปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนลดลง (ร้อยละ 2.9) (แผนภาพที่ 4.2)

แผนภาพที่ 4.2

เปรียบเทียบจำนวนคดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

ตารางที่ 4.5

จำนวนคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณา จำนวนคดีเสร็จไป และร้อยละคดีเสร็จไป ตั้งแต่
ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ปี	คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณา	คดีเสร็จไป	ร้อยละคดีเสร็จไป
2554	578,514	526,143	91.0%
2555	619,653	572,501	92.4%
2556	684,810	635,858	92.9%
2557	665,924	620,284	93.1%
2558	646,422	603,218	93.3%

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

เมื่อพิจารณาจำนวนคดีอาญาที่ศาลพิจารณาคดีเสร็จไป พบว่า ศาลได้พิจารณาคดีเสร็จไปโดยพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีเป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 538,309 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 89.2) รองลงมา เป็นคดีที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จำนวน 23,223 คดี ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเหตุอื่น จำนวน 21,553 คดี คดีเสร็จไปด้วยเหตุยอมความ จำนวน 7,014 คดี คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะ จำนวน 6,826 คดี และถอนฟ้อง จำนวน 6,293 คดี

ตารางที่ 4.6

สัดส่วนค่าพิพาทคดีอาญาในศาลชั้นต้นทั่วประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2558

คดีเสร็จไปโดย	2554		2555		2556		2557		2558	
	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
พิพาทภายในจังหวัดนครราชสีมา	478,280	90.9%	512,198	89.5%	566,601	89.1%	553,338	89.2%	538,309	89.2%
พิพาทภายในจังหวัดขอนแก่น	7,583	1.4%	6,939	1.2%	14,872	2.3%	13,912	2.2%	6,826	1.1%
ยอมความ	9,098	1.7%	7,477	1.3%	8,129	1.3%	8,160	1.3%	7,014	1.2%
ถอนฟ้อง	4,320	0.8%	4,875	0.9%	5,179	0.8%	5,454	0.9%	6,293	1.0%
จำคุกคดี	16,601	3.2%	16,883	2.9%	17,708	2.8%	20,169	3.3%	23,223	3.8%
โดยเหตุอื่น	10,261	2.0%	24,129	4.2%	23,369	3.7%	19,251	3.1%	21,553	3.6%
รวม	526,143	100.0%	572,501	100.0%	635,858	100.0%	620,284	100.0%	603,218	100.0%

ที่มา : รายงานสถิติคดีอาญาทั่วประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2558

หมายเหตุ 1. ศาลชั้นต้นทั่วประเทศหมายถึง ศาลอาญา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง (มีบุรี) และศาลทรัพย์สินทางปัญญา ฯ

2. คดีอาญา ไม่รวมคดีที่ฟ้องโดย (ความอาญา) และคดีล้มละลาย (ความอาญา)

จากการวิเคราะห์ผลคำพิพากษา พบว่า คดีอาญาที่ขึ้นสู่ศาลในประเทศไทยส่วนใหญ่ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกคดี และศาลตัดสินโดยเห็นว่า จำเลยกระทำผิดตามฟ้อง โดยจากข้อมูลตามผลคำพิพากษาของศาลห้าปีย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558 คดีมากกว่า (ร้อยละ 90) เป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกคดี โดยในปี พ.ศ. 2558 มีคดีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกคดี จำนวน 538,309 คดี จากคดีทั้งหมดที่ขึ้นสู่ศาล 603,218 คดี หรือ คิดเป็น (ร้อยละ 89.2)

ตารางที่ 4.7

จำนวนคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณา จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ฐานความผิด	ปี				
	2554	2555	2556	2557	2558
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา	147,614	147,368	167,728	159,168	150,806
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	35,606	33,725	34,532	34,496	33,793
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	30,895	29,841	31,818	28,905	30,129
ลหุโทษ มาตรา 367 - 398	18,211	20,936	29,446	28,479	16,073
ความผิดฐานยกยอก มาตรา 352 - 356	5,940	6,137	7,541	6,855	7,814
ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม	4,643	5,830	7,383	7,018	7,786
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	9,481	8,340	9,120	8,353	7,712
ความผิดฐานบุกรุก มาตรา 362 - 366	7,463	7,222	8,779	6,930	7,357
ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง	7,447	7,221	8,351	7,264	7,355
ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 341 - 348	4,309	4,862	5,924	6,463	6,973
ความผิดฐานรับของโจร มาตรา 357	7,570	6,822	6,827	6,512	6,684
ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง	3,996	4,527	4,868	5,618	5,381
ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง	4,579	4,506	4,735	4,533	5,285
ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา 358 - 361	3,050	3,032	3,255	3,004	3,433
ความผิดฐานกรรโชก, รีดเอาทรัพย์, ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์	2,631	2,709	3,119	2,844	3,039
ความผิดอื่นๆ	1,793	1,658	2,030	1,894	1,992
ความผิดตามประมวลกฎหมายอื่น	416,407	461,847	543,982	534,766	499,995
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	239,002	282,490	347,285	314,562	273,597
พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478	51,982	52,276	54,947	77,069	74,148
พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ฯลฯ	31,153	33,625	42,260	43,766	36,614
พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	33,545	28,935	28,708	28,386	29,941
พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551	15,028	16,029	15,341	11,370	19,713
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534	9,654	8,355	9,530	10,365	11,609
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497	7,375	7,967	8,665	8,240	7,260

ฐานความผิด	ปี				
	2554	2555	2556	2557	2558
พระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ	4,382	4,636	5,087	6,729	4,988
พระราชบัญญัติอื่นๆ	24,286	27,534	32,159	34,279	42,125
ความผิดเกี่ยวกับจราจร รถยนต์ และขนส่ง	143,544	169,806	197,338	182,165	178,721
พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522	5,810	5,404	5,946	4,880	4,386
พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522	120,309	144,962	170,363	155,365	153,088
พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535	3,410	3,353	3,423	3,942	3,766
พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522	14,015	16,087	17,606	17,978	17,481
ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558					
หมายเหตุ : ศาลชั้นต้น หมายถึง กลุ่มศาลอาญา กลุ่มศาลจังหวัด กลุ่มศาลแขวง และกลุ่มศาลเยาวชน					

เมื่อพิจารณารายข้อหา พบว่า มีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร 5 อันดับแรก มีดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 33,793 คดี โดยข้อหาที่เข้าสู่การพิจารณามากที่สุด คือ ข้อหาลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 - 335 จำนวน 27,817 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 82.3) ของจำนวนคดีในความผิดนี้ รองลงมา เป็นข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์, วิ่งราวทรัพย์ มาตรา 336 ทวิ จำนวน 3,986 คดี และข้อหาวิ่งราวทรัพย์ ตามมาตรา 336 จำนวน 1,990 คดี
2. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 30,129 คดี โดยข้อหาที่เข้าสู่การพิจารณามากที่สุด คือ ข้อหาความผิดต่อร่างกาย มาตรา 295 - 299 จำนวน 11,746 คดี รองลงมา เป็นข้อหาความผิดต่อชีวิต มาตรา 288 - 290, มาตรา 292 - 294 จำนวน 7,298 คดี, ข้อหาความผิดต่อชีวิต (ประมาท) มาตรา 291 จำนวน 6,412 คดี, ข้อหาความผิดต่อร่างกาย (ประมาท) มาตรา 300 จำนวน 4,593 คดี, ข้อหาความผิดทำให้แท้งลูก มาตรา 301 - 305 จำนวน 62 คดี และข้อหาความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก, คนป่วยเจ็บ, คนชรา มาตรา 306 - 308 จำนวน 18 คดี
3. ความผิดหลุโทษ มาตรา 367 - 398 จำนวน 16,073 คดี ในรายงานของศาลไม่ได้แยกฐานความผิด
4. ความผิดฐานยกยอก มาตรา 352-356 จำนวน 7,814 คดี
5. ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม จำนวน 7,786 คดี โดยข้อหาที่เข้าสู่การพิจารณามากที่สุด คือ ข้อหาความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม มาตรา 167 - 199 จำนวน 7,628 คดี รองลงมา เป็นข้อหาความผิดต่อเจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา 200 - 205 จำนวน 158 คดี

ในส่วนข้อหาความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่เข้าสู่อการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น
ทั่วราชอาณาจักร 5 อันดับแรก มีดังนี้

1. ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 273,597 คดี โดยมีคดีที่
เกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีน เข้าสู่อการพิจารณาสูงสุด จำนวน 193,188 คดี
2. ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 153,088 คดี
3. ความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 จำนวน 74,148 คดี
4. ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ฯลฯ พ.ศ. 2490 จำนวน 36,614 คดี
5. ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จำนวน 29,941 คดี

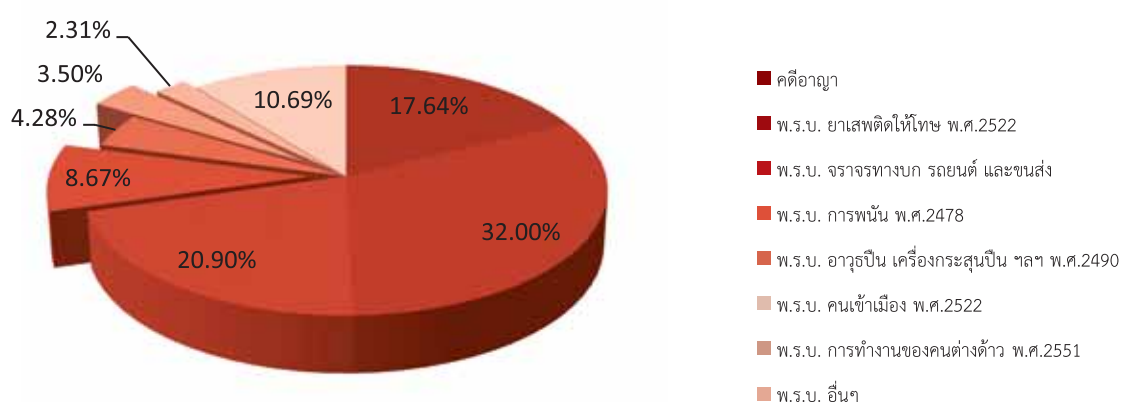
จากการวิเคราะห์คดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้น พบว่า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคดีในสามกลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มคดียาเสพติดให้โทษ กลุ่มคดีจราจร รถยนต์ และขนส่ง และกลุ่มคดีตามประมวลกฎหมายอาญา โดยในปี พ.ศ. 2558 มีข้อหาเข้าสู่การพิจารณาของศาลสูงสุด คือ คดียาเสพติดให้โทษ จำนวน 273,597 คดี (ร้อยละ 32.98) คดีเกี่ยวกับจราจร รถยนต์ และขนส่ง จำนวน 178,721 คดี (ร้อยละ 21.55) และคดีตามประมวลกฎหมายอาญา จำนวน 150,806 คดี (ร้อยละ 18.18)

เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มที่สำคัญจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2558 จะมีคดียาเสพติดให้โทษลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดซึ่งส่งผลต่อปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลในภาพรวม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนคดีประเภทอื่นๆ จำนวนคดีมีแนวโน้มที่สูงขึ้นและลดลงตามลำดับโดยไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน (แผนภาพที่ 4.3)

แผนภาพที่ 4.3

คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล ประจำปี พ.ศ. 2558

แสดงคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ

ตารางที่ 4.8

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษจำแนกตามอายุ เพศ และสัญชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2558

จำแนกตาม	ปี				
	2554	2555	2556	2557	2558
อายุ					
เกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี	168,587	170,809	179,328	176,789	167,348
เกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี	267,682	300,020	315,344	299,635	296,595
เกิน 40 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	139,111	145,929	157,052	169,404	179,744
เกิน 60 ปีขึ้นไป	21,361	20,164	22,171	25,330	31,414
เพศ					
ชาย	510,122	554,588	588,525	582,396	579,917
หญิง	122,265	118,999	122,739	128,135	144,689
สัญชาติ					
ไทย	596,742	636,922	673,895	671,163	675,101
อื่นๆ	35,645	36,665	37,369	39,368	49,505
รวม	632,387	673,587	711,264	710,531	724,606

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

หมายเหตุ 1. การจำแนกตามอายุ จะจำแนกเฉพาะจำเลยที่มีสัญชาติไทย ไม่รวมถึงสัญชาติอื่น
2. จำนวนจำเลย หมายถึง จำเลยที่ถูกฟ้องในศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี ศาลจังหวัดและศาลแขวง แต่ไม่รวมถึงศาลเยาวชนฯ

ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีเข้าสู่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร จำนวน 646,422 คดี และศาลได้พิพากษาคดีเสร็จไป จำนวน 603,422 คดี ซึ่งในจำนวนนี้มีจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวน 724,606 คน แบ่งเป็นสัญชาติไทย 675,101 คน คิดเป็น (ร้อยละ 93.2) และสัญชาติอื่น 49,505 คน คิดเป็น (ร้อยละ 6.8)

เมื่อแบ่งตามเพศ พบว่า มีจำนวนเพศชายสูงกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 579,917 คน คิดเป็น (ร้อยละ 80.0) และเพศหญิง จำนวน 144,689 คน คิดเป็น (ร้อยละ 20.0)

เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ เฉพาะจำเลยที่มีสัญชาติไทย พบว่า ช่วงอายุเกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี มีจำเลย จำนวน 167,348 คน คิดเป็น (ร้อยละ 24.8), ช่วงอายุเกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี จำนวน 296,595 คน คิดเป็น (ร้อยละ 44.0), ช่วงอายุเกิน 40 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี จำนวน 179,744 คน คิดเป็น (ร้อยละ 26.6) และช่วงอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป จำนวน 31,414 คน คิดเป็น (ร้อยละ 4.6) ซึ่งช่วงอายุ เกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี มีจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษมากที่สุด เมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่นๆ

ตารางที่ 4.9

จำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ จำแนกตามการกำหนดโทษ เพศ และสัญชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ประเภทของการกำหนดโทษ	สัญชาติไทย		สัญชาติอื่น		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
โทษประหาร	200	25	8	0	233
จำคุก					
จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	21,531	3,193	689	54	25,467
จำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	15,226	1,767	499	83	17,575
จำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	17,738	2,804	677	71	21,290
จำคุกเกิน 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	13,183	1,693	439	46	15,361
จำคุกเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	9,848	1,355	225	33	11,461
จำคุกเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	5,665	558	195	17	6,435
จำคุกเกิน 10 ปี ขึ้นไป	3,815	526	136	48	4,525
จำคุกตลอดชีวิต	994	96	21	6	1,117
ปรับ					
ทั้งจำทั้งปรับ	41,963	8,155	2,449	624	53,191
ปรับอย่างเดียว	149,302	81,554	10,498	3,574	244,928
ปรับและรอการลงโทษ	2,888	600	123	27	3,638
กักขัง	1,648	239	31	5	1,923
ริบทรัพย์	2,236	328	14	5	2,583
รอการลงโทษ					
คุมประพฤติ	140,258	11,120	2,281	300	153,959
ไม่คุมประพฤติ	106,394	17,978	20,090	5,440	149,902
อื่นๆ	7,966	2,255	687	110	11,018
รวม	540,855	134,246	39,062	10,443	724,606

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

หมายเหตุ 1. จำนวนจำเลย หมายถึง จำเลยที่ถูกฟ้องในศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดและศาลแขวง แต่ไม่รวมถึงศาลเยาวชนฯ

ในจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษ 724,606 คน นั้น สามารถแบ่งตามการกำหนดโทษของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรได้ ดังนี้

1. โทษประหารชีวิต จำนวน 233 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 225 คน สัญชาติอื่น จำนวน 8 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 208 คน เพศหญิง จำนวน 25 คน
 2. โทษจำคุก จำนวนทั้งสิ้น 103,231 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 99,992 คน สัญชาติอื่น จำนวน 3,239 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายมากถึง 90,881 คน คิดเป็น (ร้อยละ 88.0) เพศหญิง จำนวน 12,350 คน คิดเป็น (ร้อยละ 12.0) โดยในการกำหนดโทษ พบว่า โทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน มีจำนวนจำเลยมากที่สุด คือ จำนวน 25,467 คน ส่วนโทษจำคุกตลอดชีวิต มีเพียง 1,117 คน คิดเป็น (ร้อยละ 1.1)
 3. โทษปรับ แบ่งเป็น โทษทั้งจำทั้งปรับรวม 53,191 คน โทษปรับอย่างเดียวรวม 244,928 คน และโทษปรับและรอกการลงโทษรวม 3,638 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 301,757 คน โดยโทษปรับเป็นผู้มี สัญชาติไทย จำนวน 284,462 คน สัญชาติอื่น จำนวน 17,295 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายมากถึง จำนวน 207,223 คน คิดเป็น (ร้อยละ 68.7) เพศหญิง จำนวน 94,534 คน คิดเป็น (ร้อยละ 31.3)
 4. โทษกักขัง จำนวน 1,923 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 1,887 คน สัญชาติอื่น จำนวน 36 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 1,679 คน เพศหญิง จำนวน 244 คน
 5. โทษริบทรัพย์ จำนวน 2,583 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 2,564 คน สัญชาติอื่น จำนวน 19 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 2,250 คน เพศหญิง จำนวน 333 คน
 6. รอกการลงโทษ จำนวน 303,861 คน แบ่งเป็น สัญชาติไทย จำนวน 275,750 คน สัญชาติอื่น จำนวน 28,111 คน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 269,023 คน เพศหญิง จำนวน 34,838 คน
 7. โทษอื่นๆ จำนวน 11,018 คน
- เมื่อพิจารณา พบว่า ศาลตัดสินให้รอกการลงโทษ มากที่สุด คือ จำนวน 303,861 คน โดยมี จำนวนใกล้เคียงกับโทษปรับ จำนวน 301,757 คน

สถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่การพิจารณา

ตารางที่ 4.10

จำนวนสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนเข้าสู่การพิจารณา

คดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณา ของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	ปี				
	2554	2555	2556	2557	2558
ค้างมา	3,364	2,426	2,503	2,908	2,778
รับใหม่	28,523	29,941	25,258	28,306	26,181
รวม	31,887	32,367	27,761	31,214	28,959
ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558					

เมื่อแยกพิจารณาเฉพาะคดีเด็กและเยาวชนกระทำผิด พบว่า มีคดีที่เข้าสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558 จำนวน 28,959 คดี ซึ่งมีจำนวนลดลง (ร้อยละ 7.2) เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557

คดีอาญาเด็กและเยาวชนที่พิจารณาเสร็จไป

ตารางที่ 4.11

จำนวนสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลพิจารณาส่งไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2558

คดีเสร็จไปโดย	2554		2555		2556		2557		2558	
	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
พิพากษาให้จำคุกชดเชยคดี	27,614	93.97%	26,673	90.57%	22,864	90.25%	23,161	81.44%	15,108	57.32%
พิพากษาให้จำเลยชดเชยคดี	275	0.93%	233	0.79%	322	1.27%	215	0.76%	873	3.31%
ยอมความ	8	0.03%	3	0.01%	407	1.61%	3	0.01%	9	0.03%
ถอนฟ้อง	17	0.06%	12	0.04%	29	0.11%	44	0.15%	59	0.22%
จำหนายคดี										
ออกจากรายการ	27	0.09%	112	0.38%	18	0.07%	431	1.52%	625	2.37%
ยุติคดีโดยไม่มีคำพิพากษา	467	1.58%	916	3.11%	651	2.57%	2,955	10.39%	6,607	25.07%
อื่นๆ	842	2.86%	1,067	3.62%	907	3.58%	1,457	5.12%	2,270	8.61%
โดยเหตุอื่น	134	0.45%	434	1.47%	135	0.53%	172	0.60%	805	3.05%
รวม	29,384	100.00%	29,450	100.00%	25,333	100.00%	28,438	100.00%	26,356	100.00%

ที่มา : รายงานสถิติคดีอาญาเด็กและเยาวชนที่ศาลพิจารณาส่งไป พ.ศ. 2554 - 2558

ในจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2558 รวมทั้งสิ้น 28,959 คดี มีคดีที่ศาลพิจารณาส่งไป จำนวน 26,356 คดี ซึ่ง คิดเป็น (ร้อยละ 91.0) ของจำนวนคดีที่เข้าสู่การพิจารณาทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากคดีที่ศาลพิจารณาส่งไป จำนวน 26,356 คดี พบว่า เสร็จไปโดยศาลพิพากษาให้จำคุกชดเชยคดีมากที่สุด คิดเป็น (ร้อยละ 57.3) ศาลพิพากษาให้จำเลยชดเชยคดี จำนวน 873 คดี คิดเป็นเพียง (ร้อยละ 3.3) ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จำนวน 9,502 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 36.0) ถอนฟ้องคดี จำนวน 59 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 0.2) และยอมความ จำนวน 9 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 0.03)

ตารางที่ 4.12

จำนวนจำเลย จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษ จำนวนคนที่ศาลปล่อย และจำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาของคดีอาญาเสร็จไปจำแนกตามอายุ ของศาลเยาวชนและครอบครัว ทหารอาญาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

	จำนวน จำเลยใน คดีอาญา	จำนวนคนที่ ศาลตัดสิน ลงโทษ	จำนวนคนที่ ศาลปล่อยโดย มีเงื่อนไข	จำนวนคนที่ศาล ปล่อยโดยไม่มี เงื่อนไข	จำนวนคนที่ใช้ มาตรการพิเศษแทน การดำเนินคดีอาญา
เพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น					
อายุ					
อายุไม่เกิน 15 ปี	5,529	3,385	236	141	1,767
อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี	23,908	14,690	762	509	7,947
อายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป	1,623	1,364	29	14	216
เพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น					
อายุ					
อายุไม่เกิน 15 ปี	345	236	14	18	77
อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี	1,280	878	43	41	318
อายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป	212	196	4	2	10
รวม	32,897	20,749	1,088	725	10,335

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทหารอาญาจักร ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2558

จำนวนจำเลยในคดีอาญา

ในจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทหารอาญาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558 จำนวนทั้งสิ้น 32,897 คน แบ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยชายจำนวน 30,466 คน หญิงจำนวน 1,714 คน และผู้เป็นสัญชาติอื่น ชายจำนวน 594 คน หญิงจำนวน 123 คน โดยจำเลยผู้มีสัญชาติไทยมากถึงจำนวน 32,180 คน คิดเป็น (ร้อยละ 2.2) เมื่อแบ่งตามช่วงอายุ พบว่า จำนวนคนที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 25,188 คน หรือ คิดเป็น (ร้อยละ 23.4) ของจำนวนจำเลยทั้งหมด

จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญา

จำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญา จำนวน 20,749 คน คิดเป็น (ร้อยละ 63.0) ของจำนวนคนทั้งหมด แบ่งออกเป็นเพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นมากถึง จำนวน 19,439 คน คิดเป็น (ร้อยละ 93.7) เพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น จำนวน 1,310 คน คิดเป็นเพียง (ร้อยละ 6.3) โดยในจำนวนคนที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีอาญาทั้งหมด พบว่า จำนวนคนที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 15,568 คน รองลงมา เป็นช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี จำนวน 3,621 คน

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญา

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญา จำนวน 1,088 คน คิดเป็น (ร้อยละ 3.3) ของจำนวนคนทั้งหมด แบ่งออกเป็นเพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นมากถึง จำนวน 1,027 คน คิดเป็น (ร้อยละ 94.4) เพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น จำนวน 61 คน คิดเป็นเพียง (ร้อยละ 5.6) โดยในจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยมีเงื่อนไขในคดีอาญาทั้งหมด พบว่า จำนวนคนที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 805 คน รองลงมา เป็นช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี จำนวน 250 คน

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญา

จำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญา จำนวน 725 คน คิดเป็น (ร้อยละ 2.2) ของจำนวนคนทั้งหมด แบ่งออกเป็นเพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น จำนวน 664 คน เพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น จำนวน 61 คน โดยในจำนวนคนที่ศาลปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไขในคดีอาญาทั้งหมด พบว่า จำนวนคนที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 550 คน รองลงมา เป็นช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี จำนวน 159 คน

จำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

จำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา จำนวน 10,335 คน คิดเป็น (ร้อยละ 31.4) ของจำนวนคนทั้งหมด แบ่งออกเป็น เพศชายสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นมากถึง จำนวน 9,930 คน (คิดเป็นร้อยละ 96.0) และเพศหญิงสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น จำนวน 405 คน คิดเป็น (ร้อยละ 3.9) โดยในจำนวนคนที่ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาทั้งหมด พบว่า จำนวนคนที่มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น ช่วงอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 8,265 คน รองลงมา เป็นช่วงอายุไม่เกิน 15 ปี จำนวน 1,844 คน

ส่วนที่ 3 แนวโน้มคดีข้อหาสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณา

รายงานฉบับนี้ยังได้รวบรวมสถิติคดีในข้อหาสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาล โดยเปรียบเทียบกับคดีที่ได้รับแจ้งในชั้นตำรวจ อัยการ และศาล เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนคดีสำคัญในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.13

จำนวนคดีสำคัญที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558

ประเภทข้อหา	พิจารณาคดี
คดีอาญา	150,806
พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา	678,716
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	273,597
ลักทรัพย์	27,817
ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	30,129
ความผิดลหุโทษ	16,073
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	7,512
ความผิดต่อสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ	5,796
ที่มา : รายงานสถิติศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558	
หมายเหตุ : สิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ	

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ

เมื่อพิจารณาจากคดีที่พนักงานอัยการส่งฟ้องและคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว พบว่า ในประเทศไทย คดีที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องมีมากกว่า (ร้อยละ 95) โดยเป็นคดีที่ศาลตัดสินให้โจทก์ชนะคดีหรือตัดสินว่าจำเลยผิดตามคำฟ้องประมาณ (ร้อยละ 90) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มี การศึกษาเชิงลึกในคดีที่ศาลพิพากษายกฟ้องว่าสืบเนื่องมาจากสาเหตุใด เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพของ กระบวนการยุติธรรมต่อไป

การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลต่อคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งในชั้นพนักงานอัยการและ ในชั้นพิจารณาคดีของศาลลดน้อยลงตามไปด้วย

ในส่วนคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลแยกเป็นคดีสามกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคดียาเสพติดให้โทษ กลุ่มคดี จราจร รถยนต์ และขนส่ง และกลุ่มคดีพื้นฐานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะในสองกลุ่มแรก ในส่วน คดียาเสพติดให้โทษและคดีที่เกี่ยวข้องกับการจราจรนั้น หากได้มีการวิเคราะห์นโยบายและวางแผนทางแก้ไข ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว จะช่วยลดการใช้วิธีบังคับโทษทางคดีอาญาลง และที่สุดแล้วก็นำไปสู่ การช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรมที่เกินเกณฑ์มาตรฐานลงได้อย่างมากอีกด้วย

นอกจากคดีพื้นฐานสามประเภทดังกล่าวแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่คดีที่เข้าสู่การพิจารณาคดีในชั้นศาล จะเป็นความผิดต่อรัฐ คดีสำคัญที่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลจะพิจารณาจากปริมาณคดีที่มีจำนวนมาก ประกอบด้วย คดีการพนัน อาวุธปืน คนเข้าเมืองและการทำงานของคนต่างด้าว ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ความผิดเกี่ยวกับบรรณาการทหาร คดีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นที่น่าจับตามองว่าในช่วง 2-3 ปี ให้หลังมานี้มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวและการทำงานของคนต่างด้าวเพิ่มสูงขึ้นมากและมีแนวโน้มเพิ่ม สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในปัจจุบัน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาเป็นที่ทราบดีว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของประเทศไทยประสบกับปัญหาหลายประการ จากปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมากเกินไป จำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ปัจจุบันสภาพเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ไม่สามารถขยายตัวได้ทันกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความแออัดและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขปัญหให้แก่ผู้กระทำผิด จากปัญหาดังกล่าว จึงได้มีความพยายามกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ ตัวอย่างเช่น การคุมประพฤติ การลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษ มาตรการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มาตรการพิเศษในการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ รายงานฉบับนี้จึงได้ให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติสำคัญของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบำบัดฟื้นฟูและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะเป็น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์สำคัญที่น่าสนใจในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

ส่วนที่ 1 สถานการณ์นักโทษในเรือนจำ

ตารางที่ 5.1

การเปรียบเทียบจำนวนนักโทษที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ แบ่งตามประเภทของนักโทษ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ประเภทนักโทษ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	2557	2558	เทียบกับปี 2557	
นักโทษเด็ดขาด	239,889	248,199	(-8,310)	(-34.6%)
ผู้ต้องขังระหว่าง	71,409	59,863	(-11,546)	(-16.2%)
- อุทธรณ์ - ฎีกา	37,015	29,451	(-7,564)	(-20.4%)
- ใต้สวน - พิจารณา	13,187	11,524	(-1,663)	(-12.6%)
- สอบสวน	21,207	18,888	(-2,319)	(-10.9%)
เยาวชนที่ถูกฝากขัง	217	172	(-45)	(-20.7%)
ผู้ถูกกักกัน	14	12	(-2)	(-14.3%)
ผู้ถูกกักขัง	3,483	2,153	(-1,330)	(-38.2%)
รวม	315,012	310,399	(-4,613)	(-1.5%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

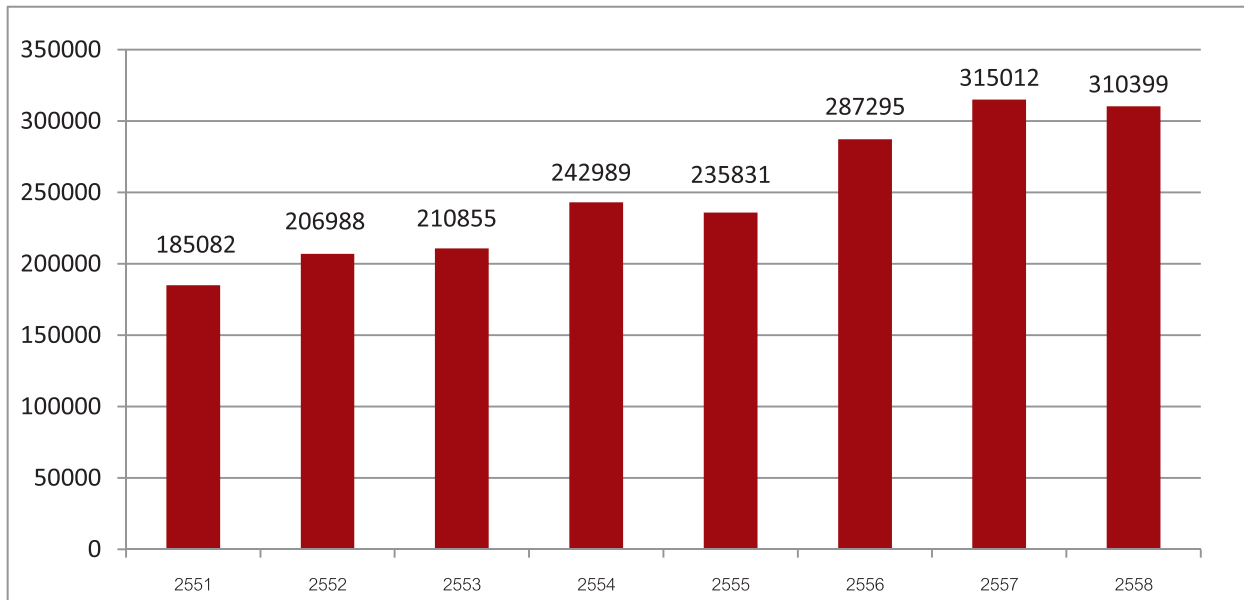
หมายเหตุ : ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่าง เยาวชนที่ถูกฝากขัง ผู้ถูกกักกัน และผู้ต้องกักขัง

ในปี พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของเรือนจำทั้งสิ้น จำนวน 310,399 คน เมื่อมองย้อนจากปี พ.ศ. 2558 ถอยลงไปถึงปี พ.ศ. 2551 จะเห็นว่าจำนวนผู้ต้องขังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยไม่มีความเป็นไปได้ว่าจะลดลง แต่อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ต้องขังระหว่าง ปี พ.ศ. 2558 กับ ปี พ.ศ. 2557 แล้ว กลับปรากฏว่าผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศลดลง จากเดิม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ที่มีจำนวน 315,012 คน เหลือเพียง 310,399 คน ซึ่งเท่ากับลดลง 4,613 คน คิดเป็น (ร้อยละ 1.46) ของจำนวนนักโทษในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ถึงแม้จะเป็นจำนวนที่ไม่มากแต่ก็ ตรงกันข้ามกับแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเกือบทุกปี

เมื่อพิจารณาจำนวนนักโทษที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พบว่า ปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 315,012 คน และ ปี พ.ศ. 2558 พบว่าลดลงเป็นจำนวน 310,399 คน ซึ่งลดลง คิดเป็น (ร้อยละ 1.5) (แผนภาพที่ 5.1)

แผนภาพที่ 5.1

จำนวนนักโทษที่อยู่ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2558

ตารางที่ 5.2

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 – 2558

ช่วงอายุ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
	2557	2558		
ไม่เกิน 18 ปี	928	630	(-298)	(-32.1%)
กว่า 18 - 20 ปี	8,550	2,028	(-6,522)	(-76.3%)
กว่า 20 - 21 ปี	9,272	4,060	(-5,212)	(-56.2%)
กว่า 21 - 25 ปี	46,897	33,026	(-13,871)	(-29.6%)
กว่า 25 - 30 ปี	68,925	50,400	(-18,525)	(-26.9%)
กว่า 30 - 35 ปี	67,427	54,238	(-13,189)	(-19.6%)
กว่า 35 - 40 ปี	45,642	40,102	(-5,540)	(-12.1%)
กว่า 40 - 45 ปี	27,262	24,024	(-3,238)	(-11.9%)
กว่า 45 - 50 ปี	18,497	16,122	(-2,375)	(-12.8%)
กว่า 50 - 60 ปี	19,157	17,718	(-1,439)	(-7.5%)
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5,850	5,851	(+1)	(+0.01%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามอายุ

เมื่อจำแนกนักโทษเด็ดขาดโดยใช้เกณฑ์อายุ จะเห็นได้ว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 นักโทษเด็ดขาดที่มีช่วงอายุกว่า 30 – 35 ปี มีจำนวน 54,238 คน ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับช่วงอายุอื่นๆ รองลงมา คือ ช่วงอายุกว่า 25 – 30 ปี จำนวน 50,400 คน ช่วงอายุกว่า 35 – 40 ปี จำนวน 40,102 คน และช่วงอายุกว่า 21 – 25 ปี จำนวน 33,026 คน ตามลำดับ

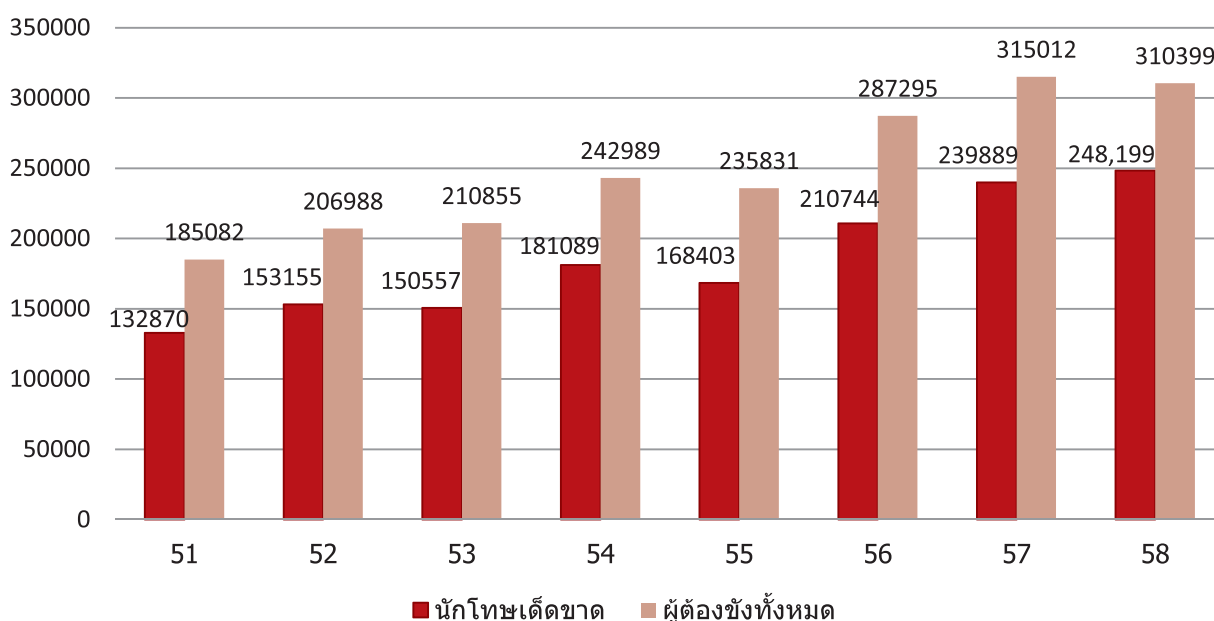
ในส่วนของนักโทษเด็ดขาดที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี มีจำนวน 630 คน คิดเป็น (ร้อยละ 0.25) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด ส่วนนักโทษที่มีช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 5,851 คน คิดเป็น (ร้อยละ 2.35) ของจำนวนนักโทษทั้งหมด

นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่านักโทษเด็ดขาด (บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักโทษเด็ดขาด จำนวน 248,199 คน มากกว่านักโทษประเภทอื่นๆ รวมกัน ซึ่ง คิดเป็น (ร้อยละ 79.96) ของผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมด

เป็นที่น่าสนใจว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี (ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกส่งตัวเข้าเรือนจำเพื่อควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีโดยที่คดียังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด) จำนวน 59,863 คน คิดเป็น (ร้อยละ 19.3) ของผู้ต้องขังที่ถูกขังในเรือนจำทั้งหมด ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2557 ที่มีผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี 71,409 คน มีจำนวนลดลง 11,546 คน หรือลดลงถึง (ร้อยละ 16.2) หากพิจารณาจากตัวเลขผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาในปี พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่ามีจำนวนลดลงอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้า ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมด โดยในช่วงดังกล่าวได้มีนโยบายของกระทรวงยุติธรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้ต้องหา ยากไร้มีสิทธิใช้กองทุนยุติธรรมเป็นหลักทรัพยากรในการประกันตัว และได้มีการดำเนินงานเชิงรุกไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในสถานีดำรวจ การกระจายศูนย์ให้บริการสำนักงานยุติธรรมจังหวัด/ชุมชน รวมถึงการแนะนำผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์เอง ให้ผู้ต้องขังรับทราบสิทธิในการเข้าถึงกองทุนยุติธรรมเพื่อใช้ในการประกันตัว ซึ่งจำนวนผู้ต้องขังที่ลดลงก็น่าจะเป็นผลจากนโยบายดังกล่าว (แผนภาพที่ 5.2)

แผนภาพที่ 5.2

จำนวนนักโทษเด็ดขาดเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 – 2558

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ

ตารางที่ 5.3

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามสัญชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

สัญชาติ	ปี		อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
	2557	2558		
ไทย	229,212	239,183	(+9,971)	(+4.3%)
เมียนมา	2,866	2,096	(-770)	(-26.9%)
ลาว	2,779	3,027	(+248)	(+8.9%)
กัมพูชา	1,729	1,661	(-68)	(-3.9%)
จีน	258	244	(-14)	(-5.4%)
มาเลเซีย	305	325	(+20)	(+6.5%)
ไนจีเรีย	324	339	(+15)	(+4.6%)
เวียดนาม	138	125	(-13)	(-9.4%)
สิงคโปร์	58	51	(-7)	(-12.1%)
กาน่า	26	19	(-7)	(-26.9%)
ไต้หวัน	0	6	(+6)	
อื่น ๆ	2194	1123	(-1,071)	(-48.8%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 นักโทษเด็ดขาดมีจำนวนทั้งสิ้น 248,199 คน ซึ่งเป็นนักโทษสัญชาติไทย จำนวน 239,183 คน คิดเป็น (ร้อยละ 96.36) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด รองลงมา คือ สัญชาติพม่า จำนวน 2,096 คน, สัญชาติลาว จำนวน 3,027 คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน 1,661 คน ตามลำดับ

ซึ่งเมื่อพิจารณาจาก (ตารางที่ 5.3) แล้ว พบว่า มีจำนวนนักโทษสัญชาติในภูมิภาคอาเซียน จำนวน 6 สัญชาติ (ไม่นับรวมสัญชาติไทย) รวมกัน 7,285 คน คิดเป็น (ร้อยละ 2.9) ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด

ตารางที่ 5.4

จำนวนนักโทษเด็ดขาด จำแนกตามลักษณะความผิด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ลักษณะความผิด	ปีงบประมาณ		อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
	2557	2558		
พ.ร.บ. ยาเสพติดฯ	168,108	168,778	(+670)	(+0.4%)
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	22,140	27,828	(+5,688)	(+25.7%)
ความผิดต่อร่างกาย	21,166	20,059	(-1,107)	(-5.2%)
ความผิดต่อชีวิต	18,844	17,982	(-862)	(-4.6%)
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	4,739	4,642	(-97)	(-2.0%)
ภัยอันตรายต่อประชาชน	2,714	2,147	(-567)	(-20.9%)
อื่น ๆ	2,178	6,763	(+4,585)	(+47.5%)
ที่มา : กรมราชทัณฑ์				

เมื่อจำแนกนักโทษตามลักษณะความผิด พบว่า ในจำนวนนักโทษเด็ดขาด 248,199 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักโทษที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษมากที่สุด จำนวน 168,778 คน ซึ่ง คิดเป็น (ร้อยละ 68.0) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด รองลงมา คือนักโทษที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อชีวิต และความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 พบว่า นักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มีจำนวนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 0.3) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ซึ่งแทบจะไม่ต่างจากเดิม

จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

ตารางที่ 5.5

จำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557– 2558

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ปีงบประมาณ		อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับปี 2557	
	2557	2558		
ต้องโทษครั้งที่ 1	205,213	191,837	(-13,376)	(-6.5%)
ต้องโทษครั้งที่ 2	23,331	43,591	(+20,260)	(+86.8%)
ต้องโทษครั้งที่ 3	9,111	8,680	(-431)	(-4.7%)
ต้องโทษครั้งที่ 4	1,457	2,463	(+1,006)	(+69.0%)
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	777	1,628	(+851)	(+91.3%)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

เมื่อจำแนกนักโทษตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ โดยแบ่งเป็น ต้องโทษจำนวน 1 ครั้ง จนถึง จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป พบว่า ในจำนวนนักโทษเด็ดขาด จำนวน 248,199 คน มีนักโทษที่กระทำความผิด และต้องโทษครั้งที่ 1 จำนวน 191,837 คน คิดเป็น (ร้อยละ 77.29) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด และมีจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดแล้วต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 56,362 คน คิดเป็น (ร้อยละ 22.70) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด

เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 แล้วพบว่า จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษครั้งที่ 1 มีจำนวนลดลง ส่วนนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดแล้วต้องโทษมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากเดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 มีจำนวน 34,676 คน เพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 56,362 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต

ตารางที่ 5.6

จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ จำแนกตามลักษณะการเสียชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 – 2558

ประเภท	ปีงบประมาณ	
	2557	2558
1. ฆ่าตัวตาย	32	18
- เลือดออกในทางเดินอาหารจากใบมีดโกนที่กลืนลงไป	-	1
2. อุบัติเหตุ	4	-
- ถูกไฟฟ้าช็อตที่โรงงานฝึกวิชาชีพ	-	2
3. ถูกทำร้ายจากผู้ต้องขังด้วยกัน	9	10
4. เจ้าหน้าที่เข้าระงับเหตุ	-	1
5. บาดเจ็บก่อนส่งตัวเข้าเรือนจำ	-	-
6. ไม่ทราบสาเหตุ รอผลตรวจศพ	11	17
7. มีอาการทางจิต	-	-
8. ลักลอบนำทินเนอร์หรือเมทิลแอลกอฮอล์ผสมน้ำอัดลม	-	-
9. อื่นๆ ได้แก่		
- ทำร้ายกันเอง	1	-
- รับประทานยาเกินขนาด	-	1
- กลืนยาเสพติด	1	1
- ภาวะขาดออกซิเจนในเลือด	1	-
- ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจวิสามัญฆาตกรรม	1	-
- มีอาการชักเกร็งจากการเล่นกันอย่างรุนแรงของเพื่อนผู้ต้องขัง	-	1
รวม	60	52

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักโทษเด็ดขาดที่เสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติ รวมทั้งสิ้นจำนวน 52 คน การเสียชีวิตโดยผิดธรรมชาติประเภทฆ่าตัวตายมากที่สุด จำนวน 18 คน ซึ่งเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 พบว่า นักโทษเด็ดขาดเสียชีวิตประเภทฆ่าตัวตายปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนลดลง

การปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

ตารางที่ 5.7

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2558

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ	จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ
2549	18,480	3,401
2550	19,673	2,554
2551	19,115	1,580
2552	21,139	5,070
2553	22,801	2,925
2554	29,226	5,790
2555	22,821	5,215
2556	31,524	8,827
2557	23,972	19,216
2558	18,453	12,928

ที่มา : กรมราชทัณฑ์

การปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษ

รายงานข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมในส่วนนี้ เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของหน่วยงานด้านการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดอันได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดในเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเข้าสู่ระบบกรมคุมประพฤติ ซึ่งรวมถึงการดำเนินการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การพักการลงโทษ หมายถึง การปลดปล่อยออกไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาลภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ ที่กำหนดการพักการลงโทษ ซึ่งมีใช้สิทธิของผู้ต้องขัง แต่เป็นประโยชน์ที่ทางราชการให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี มีความก้าวหน้าทางการศึกษา ทำงานเกิดผลดีต่อเรือนจำหรือทำความชอบให้หน่วยงานราชการเป็นพิเศษ

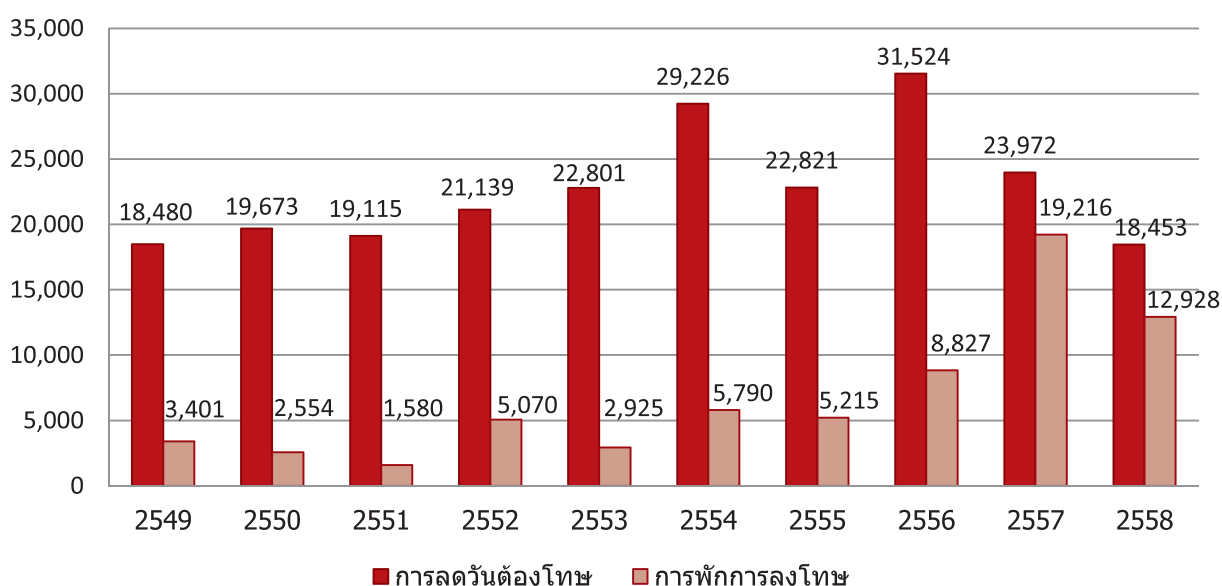
การลดวันต้องโทษ ผู้ต้องขังได้ลดวันต้องโทษจำคุก ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดที่จำคุกมาแล้ว ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป สำหรับนักโทษที่จำคุกตลอดชีวิต ต้องจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี จึงจะได้รับวันลดโทษสะสม โดยจะลดโทษให้ตามขั้นของนักโทษ และเรือนจำจะรวบรวมวันลดโทษสะสมของผู้ต้องขังทุกรายไว้ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการราชทัณฑ์พิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัว เมื่อมีวันลดโทษสะสมเท่ากับโทษที่เหลือ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้ต้องขังที่ได้ลดวันต้องโทษ จำนวน 18,453 คน คิดเป็น (ร้อยละ 7.43) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษแล้วทั้งสิ้น 227,204 คน (ตารางที่ 5.7) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ มากที่สุด จำนวน 31,524 คน รองลงมา เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำนวน 29,226 คน ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษน้อยที่สุดในรอบ 10 ปี (แผนภาพที่ 5.3)

ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ จำนวน 12,928 คน คิดเป็น (ร้อยละ 5.20) ของจำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษแล้วทั้งสิ้น 67,506 คน (ตารางที่ 5.7) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 มีผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษมากที่สุด จำนวน 19,216 คน รองลงมา เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 12,928 คน (แผนภาพที่ 5.3)

แผนภาพที่ 5.3

จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการลดวันต้องโทษ และจำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2558

ส่วนที่ 2 ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน

ในรายงานฉบับนี้ ได้มีการรวบรวมข้อมูลผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรวบรวมไว้ในระบบสารสนเทศงานคดีอาญาเด็กและเยาวชน โดยในรายงานฉบับนี้จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีและแนวโน้มสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

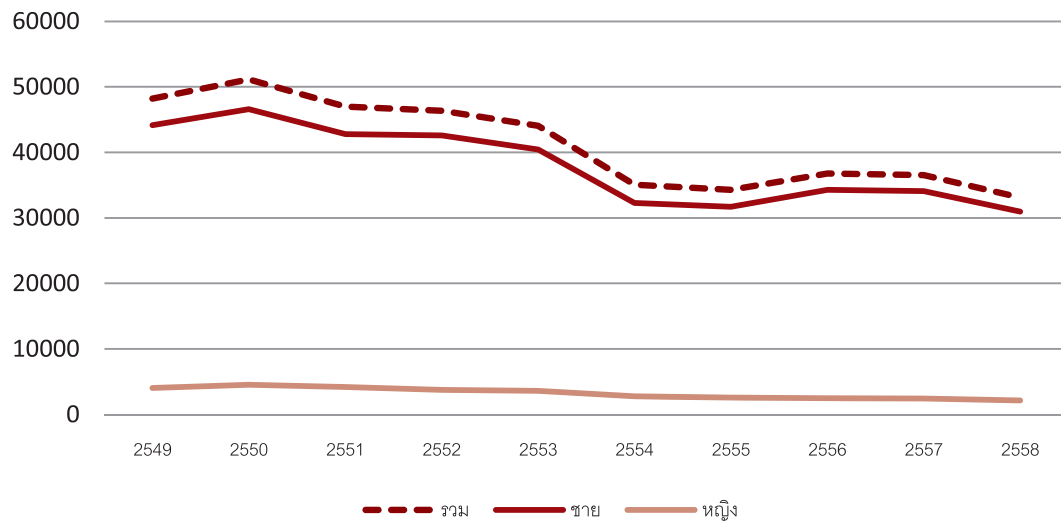
คดีเด็กและเยาวชนในภาพรวม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดถูกจับกุมตัว ข้อมูลอ้างอิงจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมตัวดำเนินคดีมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้เสียหายหรือตกเป็นจำเลย เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองจากรัฐโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมในระหว่างการถูกดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อเพิ่มความคุ้มครองการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และมีการเพิ่มข้อกำหนดในการดำเนินคดีต่อเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นผู้ต้องหาเพิ่มขึ้นจากแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายเดิมอีกหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น การห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก ห้ามมิให้ถามคำให้การผู้ถูกจับซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน และให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันทีภายในเวลาสี่สิบชั่วโมง เป็นต้น

ข้อกำหนดในการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นมาอาจมีผลให้เกิดความไม่มั่นใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการจับกุมและปราบปรามการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กและเยาวชน ลดต่ำลง เมื่อพิจารณาจากสถิติเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงที่ผ่านมา จะเห็นแนวโน้มการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และเริ่มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2557 ซึ่งแสดงถึงความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพิ่มสูงขึ้นหลังจากที่ได้มีการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2558 กลับมีแนวโน้มการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนลดน้อยลงอีกโดยเฉพาะคดียาเสพติดให้โทษในลักษณะเดียวกับแนวโน้มอาชญากรรมในภาพรวม (แผนภาพที่ 5.4)

แผนภาพที่ 5.4

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ
จำแนกตามเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558

เพศของผู้กระทำผิด

ตารางที่ 5.8

จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามเพศปี พ.ศ. 2558

เพศ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	34,108	93.35	30,964	93.5
หญิง	2,429	6.65	2,157	6.5
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 33,121 คดี เป็นเด็กและเยาวชนเพศชาย จำนวน 30,964 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 93.5) ของคดีทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 2,157 คดี ซึ่ง คิดเป็นเพียง (ร้อยละ 6.5) ของคดีทั้งหมด

อายุขณะกระทำผิด

ตารางที่ 5.9

จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามอายุขณะกระทำผิด ปี พ.ศ. 2558

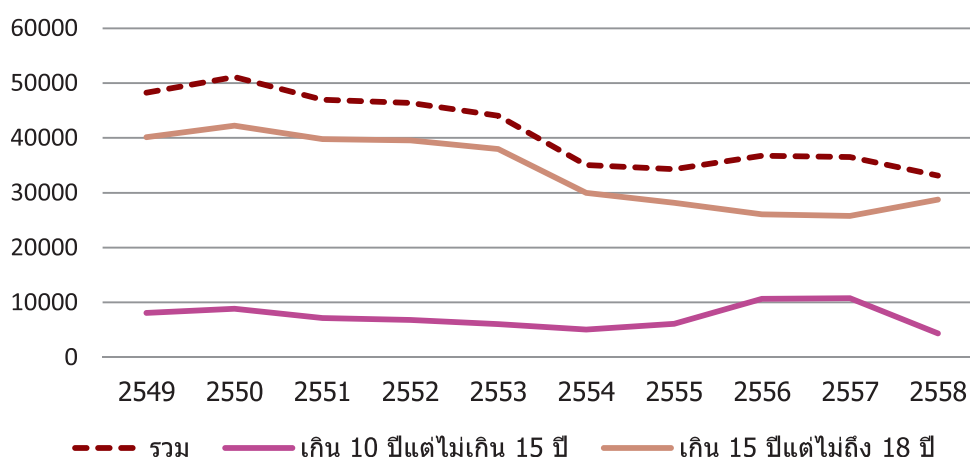
อายุขณะกระทำผิด (ปี)	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เกิน 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี	10,776	29.49	4,383	13.23
เกิน 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปี	25,761	70.51	28,738	86.76
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 33,121 คดี เป็นผู้กระทำความผิดที่มีอายุเกิน 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปี จำนวน 28,738 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 86.76) ของคดีทั้งหมด นอกจากนั้นเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุเกิน 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี จำนวน 4,383 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 13.23) เมื่อเปรียบเทียบกับคดี ปี พ.ศ. 2557 กับ ปี พ.ศ. 2558 แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กเล็กมีจำนวนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดจากเดิมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ในส่วนของผู้กระทำผิดที่เป็นวัยรุ่นมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น (แผนภาพที่ 5.5)

แผนภาพที่ 5.5

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามอายุขณะกระทำผิด ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 - 2558

จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 5.10

จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2558

ระดับศึกษา	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับการศึกษา	1,041	2.84	402	1.21
ประถมศึกษา	6,073	16.62	3,361	10.14
มัธยมศึกษาตอนต้น	15,744	43.09	17,095	51.61
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	13,600	37.22	12,237	36.94
อื่นๆ	79	0.21	26	0.07
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด จำนวน 17,095 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 51.61) ของคดีทั้งหมด รองลงมาเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับสูงกว่า จำนวน 12,237 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 36.94) นอกจากนั้นเป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 3,361 คดี เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 402 คดี และเป็นผู้มีการศึกษาประเภทอื่นๆ จำนวน 26 คดี หรือคิดเป็น (ร้อยละ 10.14 , 1.21 และ 0.07) ตามลำดับ

อาชีพของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด

ตารางที่ 5.11

จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามอาชีพ ปี พ.ศ. 2558

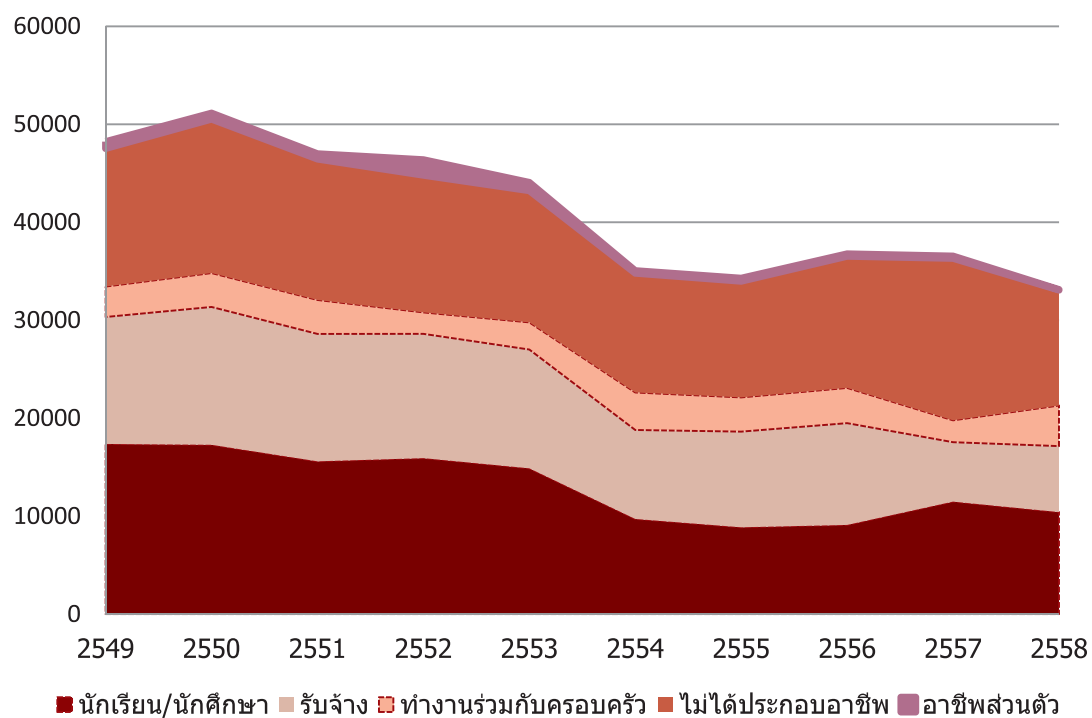
อาชีพ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	11,480	31.42	10,410	31.43
รับจ้าง	6,062	16.59	6,734	20.33
ทำงานร่วมกับครอบครัว	2,232	6.11	4,139	12.49
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	16,534	45.25	11,785	35.58
อาชีพส่วนตัว	229	0.63	53	0.16
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในจำนวนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 33,121 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามอาชีพ พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ประกอบอาชีพมากที่สุด คือ จำนวน 11,785 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 35.58) ของจำนวนคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 10,410 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 31.43) นอกจากนั้น เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 6,734 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 20.33) เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดที่ทำงานร่วมกับครอบครัว จำนวน 4,139 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 12.49) และอาชีพส่วนตัว จำนวน 53 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 0.16) ของจำนวนคดีทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.6)

แผนภาพที่ 5.6

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ
จำแนกตามอาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2558

สถานะครอบครัว

ตารางที่ 5.12

จำนวนคดีและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ปี พ.ศ. 2558

ลักษณะการอยู่อาศัย	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่ร่วมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	12,981	35.52	12,302	37.14
ครอบครัวแยกกันอยู่	23,556	64.47	20,819	62.85
อาศัยกับบิดา	2,849	7.79	6,869	20.73
อาศัยกับมารดา	7,776	21.28	7,530	22.73
บิดาเลี้ยง	116	0.31	51	0.15
มารดาเลี้ยง	108	0.29	24	0.07
คู่สมรส	1,479	4.04	453	1.36
ปู่/ย่า/ตา/ยาย	2,625	7.18	1,137	3.43
พี่น้องหรือญาติ	7,197	19.69	2,932	8.85
นายจ้าง	283	0.77	257	0.77
เร่ร่อน	109	0.29	84	0.25
ตามลำพัง	451	1.23	474	1.43
เพื่อน	169	0.46	288	0.4
อื่นๆ	394	1.07	720	2.17
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาสถานะครอบครัวส่วนใหญ่แล้วเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดไม่ได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดาแยกกันอยู่ มากกว่าผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับครอบครัว คดีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้อยู่กับบิดามารดาหรือบิดามารดาแยกกันอยู่ มีจำนวน 20,819 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 66.85) ของคดีทั้งหมด ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดอยู่ร่วมกับครอบครัว มีจำนวน 12,302 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 37.14) เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของคดีที่ผู้กระทำความผิดครอบครัวแยกกันอยู่จำนวน 20,819 คดี ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ 12 ลักษณะ ดังข้อมูลที่ปรากฏในตาราง พบว่า จำนวนและร้อยละของลักษณะครอบครัวแยกกันอยู่สูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ครอบครัวแยกกันอยู่ อาศัยอยู่กับมารดามีจำนวนมากที่สุด คือ 7,530 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 22.73) ของคดีที่ถูกดำเนินคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่ผู้อาศัยอยู่กับบิดา มีจำนวน 6,869 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 20.73) ส่วนคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับพี่น้องหรือญาติ จำนวน 2,932 คดี และคดีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย มีจำนวน 1,137 คดี หรือ (คิดเป็นร้อยละ 8.85) และ (ร้อยละ 3.43) ตามลำดับ

ข้อหาที่กระทำความผิด

ตารางที่ 5.13

จำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด ปี พ.ศ. 2558

ฐานความผิด	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	7,208	19.72	7,027	21.21
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,759	10.28	4,296	12.97
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,383	3.78	1,473	4.44
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	866	2.37	850	2.56
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษฯ	16,508	45.18	13,125	39.62
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	3,252	8.9	2,864	8.64
ความผิดอื่นๆ	3,561	9.74	3,486	10.52
รวม	36,537	100	33,121	100

ที่มา : รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มีจำนวน 13,125 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 39.62) ของคดีทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 7,027 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 21.21) นอกจากนั้น เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 4,296 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 12.97) คดีที่มีฐานความผิดอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ และพระราชบัญญัติการพนันฯ มีจำนวน 3,486 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 10.52) คดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติอาวุธและวัตถุระเบิดฯ จำนวน 2,864 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 8.64) เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 1,473 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 4.44) และเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง จำนวน 850 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 2.56) ของจำนวนคดีทั้งหมด

การคุมประพฤติดูกระทำผิด

ปัจจุบันกรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ ซึ่งจะมีภารกิจหลากหลายประการ โดยมีกรอบภารกิจตั้งแต่กระบวนการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังการกระทำผิดของบุคคลเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินคดีของศาล งานคุมประพฤติซึ่งรับผิดชอบทั้งการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนและกรณีผู้กระทำผิดเป็นผู้ใหญ่ รวมถึงกรณีการคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษแล้วได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนด รวมถึงงานด้านการดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อย (Aftercare) และการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยแยกตามกรอบงาน ดังนี้

- งานแสวงหาข้อเท็จจริง (สืบเสาะและพินิจ) เป็นการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังทางสังคมและพฤติการณ์คดีของผู้กระทำผิด สภาพความผิดและเหตุอันควรปรานีก่อนศาลมีคำพิพากษา โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วนำมาวิเคราะห์ ประเมินและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาล เพื่อใช้ประกอบการดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีว่าจะใช้มาตรการใดจึงจะเหมาะสมกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล

- งานคุมความประพฤติ (ควบคุมและสอดส่อง) เป็นกระบวนการควบคุมสอดส่อง ติดตามดูแล ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้กระทำผิดภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดเหล่านั้นสามารถปรับปรุงแก้ไขนิสัยความประพฤติ และปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติต่อไป ตลอดจนไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งงานควบคุมและสอดส่องนั้น มีทั้งการคุมประพฤติเด็กและเยาวชน การคุมประพฤติผู้ใหญ่ และการคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษ

- การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ถือว่าผู้เสพยาเสพติดให้โทษเป็นผู้ป่วยมิใช่ผู้กระทำผิด จึงนำเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยมีการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่

- 1) งานตรวจพิสูจน์ เป็นการแสวงหาและประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ เพื่อวิเคราะห์และประเมินองค์ประกอบ ทางกาย จิตใจ และสังคม ว่าผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์เป็นผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติดให้โทษหรือไม่ พร้อมทั้งกำหนดแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษที่เหมาะสมสำหรับผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติดให้โทษแต่ละรายนั้นต่อไป

- 2) งานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษ เป็นการดำเนินการบำบัดอาการติดยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ รวมถึงการเตรียมความพร้อมทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งแบ่งออกเป็น การฟื้นฟูฯ แบบควบคุมตัว และการฟื้นฟูฯ แบบไม่ควบคุมตัว

- 3) งานติดตามผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษโดยการติดตามดูแลและช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่ออกไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 ปี

ภาพรวมงานคุ้มครองประพจน์

ตารางที่ 5.14

ปริมาณงานคุ้มครองประพจน์ในภาพรวม ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2558

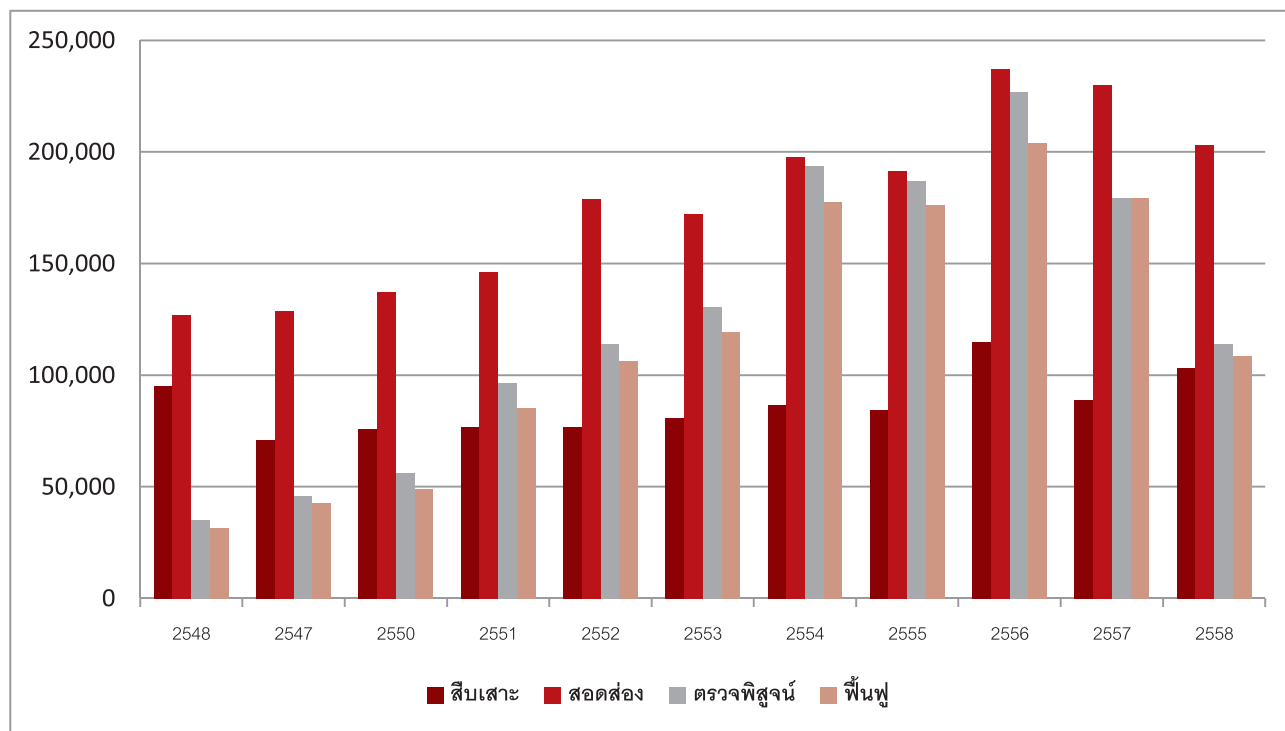
ปี	งานคุ้มครองประพจน์		ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด	
	สืบเสาะ	สอดส่อง	ตรวจพิสูจน์	ฟื้นฟู
2548	95,209	126,974	35,214	31,792
2549	71,054	128,954	45,709	42,659
2550	75,773	137,178	56,186	48,895
2551	76,954	146,031	96,397	85,492
2552	76,880	178,836	113,800	106,186
2553	81,058	172,403	130,402	119,520
2554	86,756	197,799	193,558	177,582
2555	84,283	191,333	187,186	176,066
2556	114,714	237,052	227,093	203,961
2557	88,717	230,015	179,601	179,331
2558	103,059	204,411	114,120	108,638

ที่มา : ระบบสารสนเทศคุ้มครองประพจน์

ในปี พ.ศ. 2558 กรมคุ้มครองประพจน์มีคดีสืบเสาะและพินิจจำนวน 103,288 ราย ควบคุมและสอดส่อง 203,062 ราย และงานในส่วนบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษ เป็นการตรวจพิสูจน์ 114,120 ราย และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษ 108,638 ราย โดยเมื่อพิจารณาจากแนวโน้มย้อนหลัง 10 ปี พบว่า ปริมาณงานในภาพรวมของกรมคุ้มครองประพจน์เพิ่มสูงสุดในปี พ.ศ. 2556 และเริ่มมีแนวโน้มลดลง โดยในส่วนงานสืบเสาะและพินิจกับงานควบคุมและสอดส่องจะมีแนวโน้มคงที่ ส่วนงานด้านบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษทั้งงานตรวจพิสูจน์และบำบัดฟื้นฟูฯ มีปริมาณงานลดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับสัดส่วนการจับกุมผู้ติดยาเสพติดให้โทษที่มีแนวโน้มลดน้อยลงในช่วงระยะเวลาเดียวกัน (แผนภาพที่ 5.7)

แผนภาพที่ 5.7

ปริมาณงานกรมคุมประพฤติในภาพรวม ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2558

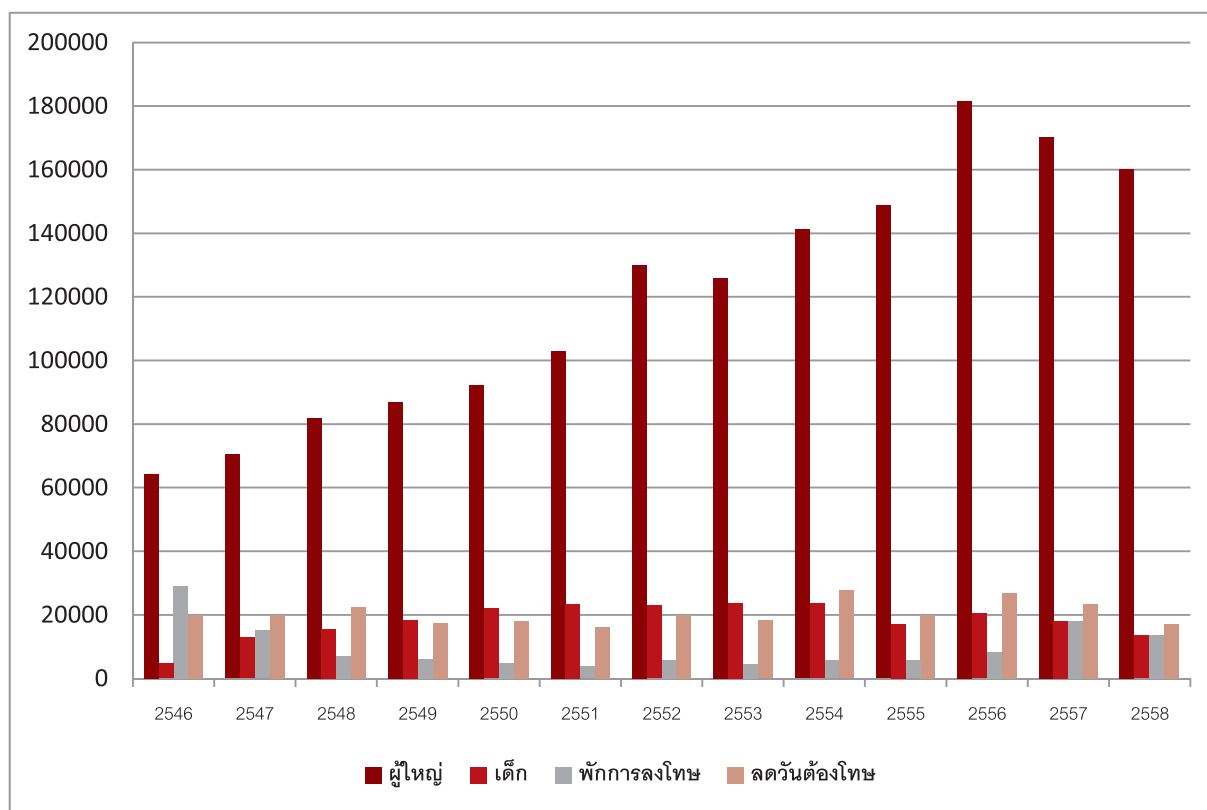

งานคุมประพฤติด้านควบคุมและสอดส่อง

งานคุมประพฤติด้านควบคุมและสอดส่องหรือการดำเนินการคุมประพฤติผู้กระทำความผิด ซึ่งนับรวมการคุมประพฤติตามคำพิพากษา (Probation) การคุมประพฤติเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด (Youth Offender Probation) และการคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดเนื่องจากได้รับการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษ (Parole) ในปี พ.ศ. 2558 มีการคุมประพฤติทั้งหมด 204,411 ราย ซึ่งลดลงจาก 230,015 คดี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 25,604 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 11.13) ของการควบคุมและสอดส่องทั้งหมด โดยในปี พ.ศ. 2558 มีการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้ใหญ่ จำนวน 160,171 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 78.35) การคุมประพฤติเด็กและเยาวชน จำนวน 13,457 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.58) ผู้ถูกพักการลงโทษ จำนวน 13,669 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.68) และผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษ จำนวน 17,114 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 8.37) ของจำนวนคดีควบคุมและสอดส่องทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.8)

แผนภาพที่ 5.8

จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 - 2558

ตารางที่ 5.15

จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามเพศและภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ภารกิจ	2557			2558		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ผู้ใหญ่	158,532	11,824	170,356	147,918	12,253	160,171
พักการลงโทษ	14,433	3,739	18,172	11,070	2,599	13,669
ลดวันต้องโทษ	20,268	3,210	23,478	14,584	2,530	17,114
เด็กและเยาวชน	17,012	997	14,009	12,701	756	13,457
รวม	210,245	19,770	230,015	186,273	18,138	204,411

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเพศชายสูงกว่าเพศหญิง เพศชายมีจำนวน 186,273 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 91.12) ของคดีควบคุมและสอดส่องทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 18,138 คดี ซึ่งคิดเป็นเพียง (ร้อยละ 8.87) ของคดีควบคุมและสอดส่องทั้งหมด

เมื่อแบ่งตามภารกิจของหน่วยงาน พบว่า มีผู้ถูกคุมประพฤติผู้ใหญ่ จำนวน 160,171 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 78.35) แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 147,918 คดี และเพศหญิง จำนวน 12,253 คดี

ผู้ถูกคุมประพฤติเด็กและเยาวชน จำนวน 13,457 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.58) แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 12,701 คดี และเพศหญิง จำนวน 756 คดี ผู้ถูกพักการลงโทษจำนวน 13,669 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.68) แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 11,070 คดี และเพศหญิง จำนวน 2,599 คดี และผู้ที่ได้รับการลดวันต้องโทษ จำนวน 17,114 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 8.37) แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 14,584 คดี และเพศหญิง จำนวน 2,530 คดี

ตารางที่ 5.16

จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามช่วงอายุและภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ภารกิจ	2558			
	10-14 ปี	15-17 ปี	18-24 ปี	มากกว่า 24 ปี
ผู้ใหญ่	-	-	45,445	114,726
พักการลงโทษ	-	-	2,444	11,559
ลดวันต้องโทษ	-	-	2,896	14,538
เด็กและเยาวชน	1,151	12,306	-	-
รวม	1,151	12,306	50,875	140,823

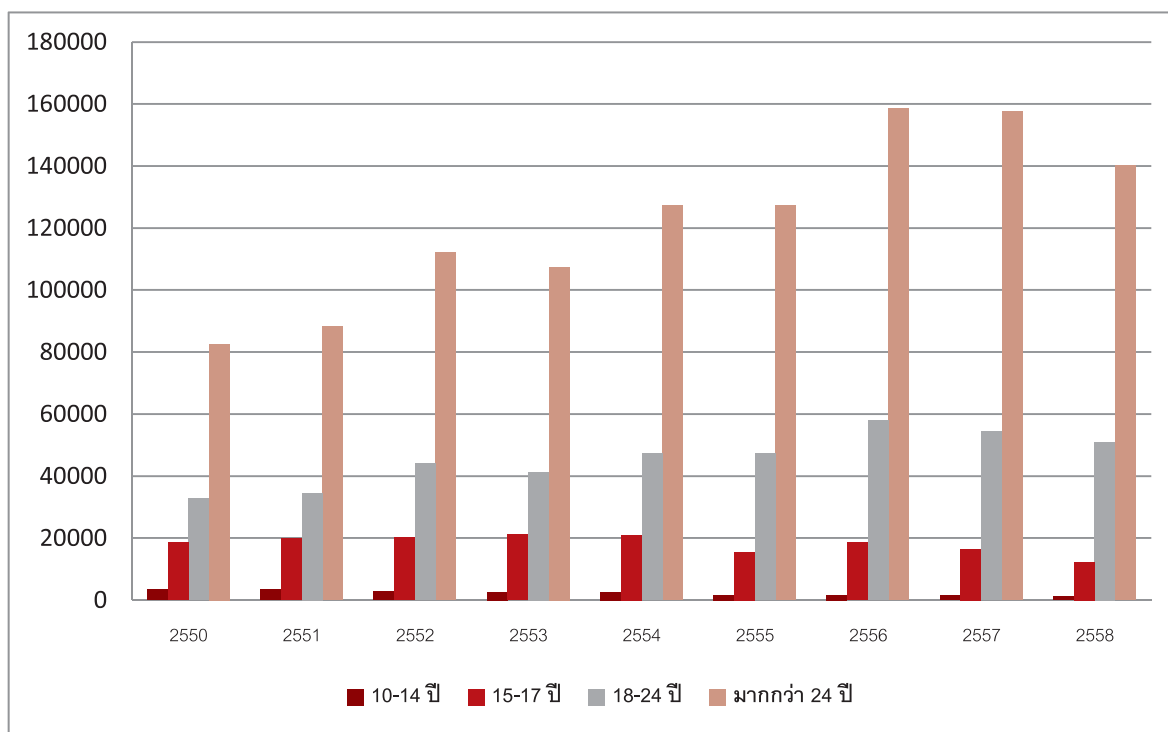
ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุพบว่าผู้ถูกคุมประพฤติที่มีช่วงอายุมากกว่า 24 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 140,823 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 68.89) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 18 - 24 ปี คือ มีจำนวน 50,875 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 24.88) ช่วงอายุ 15 - 17 ปี จำนวน 12,306 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.02) และช่วงอายุ 10 - 14 ปี จำนวน 1,151 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 0.56) ของจำนวนคดีควบคุมและสอดส่องทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากช่วงอายุเด็กและจำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 พบว่า ทุกช่วงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มขึ้นสูงสุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และเริ่มลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 โดยที่ช่วงอายุมากกว่า 24 ปี มีจำนวนลดลงมากที่สุด คือ ลดลง (ร้อยละ 7.34) ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 (แผนภาพที่ 5.9)

แผนภาพที่ 5.9

จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง แบ่งตามช่วงอายุและภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558

ตารางที่ 5.17

จำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง จำแนกตามฐานความผิดและภารกิจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ฐานความผิด	ผู้ใหญ่	พักการ ลงโทษ	ลดวัน ต้องโทษ	เด็ก	รวม
พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ	73,739	8,065	12,662	6,465	100,931
พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ	55,782	8	6	605	56,401
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	5,771	1,953	2,160	2,416	12,300
ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	5,255	2,289	827	1,218	9,589
พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ	5,019	215	297	1,373	6,904
ขับรถประมาท	6,307	43	32	178	6,560
ข่มขืนกระทำอนาจารและเพศ	806	333	644	567	2,350
พ.ร.บ. อื่นๆ	1,986	108	60	116	2,270
พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ	1,429	246	199	58	1,932
บุกรุก	1,601	56	72	192	1,921
ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	789	122	36	6	953
ความผิดอื่นๆ	564	81	42	49	736
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	418	117	36	17	588
พ.ร.บ. การพนันฯ	443	4	0	95	542
ความผิดต่อเสรีภาพ	208	28	37	67	340
พ.ร.ก. สารระเหยฯ	54	1	4	35	94
รวม	160,171	13,669	17,114	13,457	204,411

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

สำหรับฐานความผิดที่มีผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ คดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีจำนวนทั้งสิ้น 100,931 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 49.37) คดีตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ จำนวน 56,401 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 27.59) คดีเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 12,300 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.01) คดีต่อชีวิตและร่างกาย จำนวน 9,589 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 4.69) และคดีตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ จำนวน 6,904 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 3.37) ของคดีควบคุมและสอดส่องทั้งหมด ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดให้โทษ

การดำเนินการตามมาตรการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษแยกเป็นสองส่วน ส่วนแรก คือ การตรวจพิสูจน์ซึ่งเป็นการพิสูจน์ทราบผู้ที่ถูกจับกุมในข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษหรือไม่ ส่วนที่สอง เป็นส่วนของการบำบัดฟื้นฟูซึ่งเป็นการดำเนินการภายหลังจากมีการตรวจพิสูจน์ทราบแล้วว่าผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษจริง ก็จะถูกส่งตัวไปรักษาและบำบัดฟื้นฟูให้พ้นจากการติดยาเสพติดให้โทษนั้น โดยข้อมูลการดำเนินการตามมาตรการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษปรากฏ ดังนี้

งานตรวจพิสูจน์

ตารางที่ 5.18

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

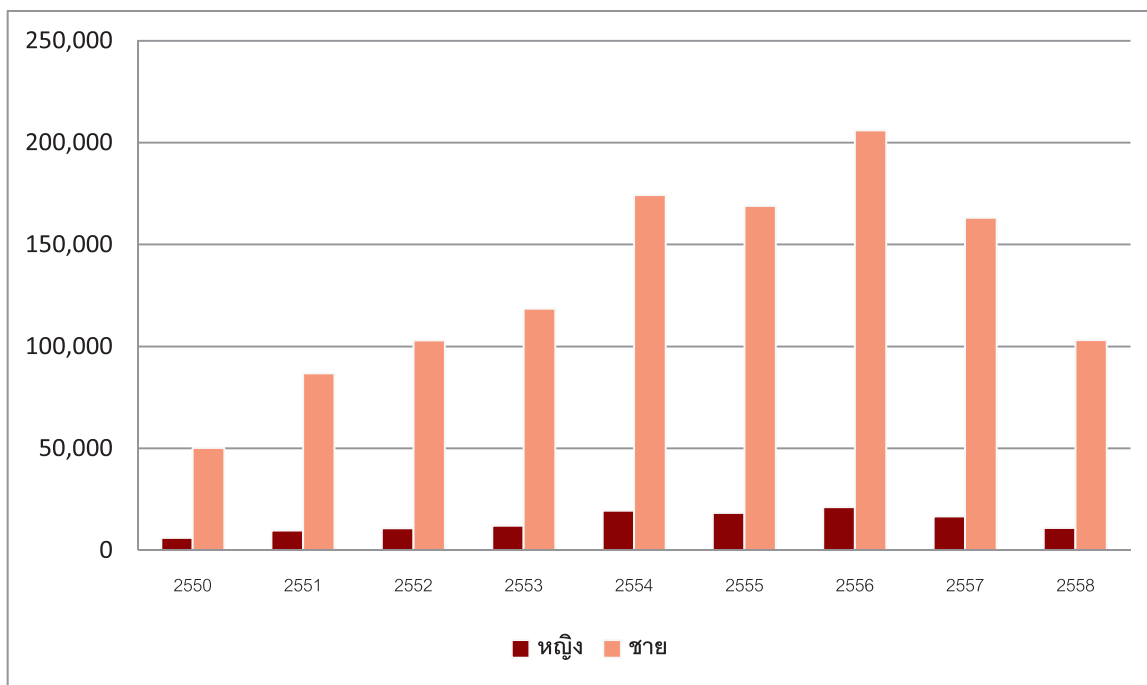
เพศ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	163,050	90.78	103,041	90.43
หญิง	16,551	9.21	10,903	9.56
รวม	179,601	100	113,944	100
ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ				

ผลการตรวจพิสูจน์คดีรับใหม่ มีจำนวน 113,944 ราย ในจำนวนนี้เป็นชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย มีจำนวน 103,041 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 90.43) และเป็นเพศหญิง เพียงจำนวน 10,903 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 9.56) ของจำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์ทั้งหมด

นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ถึง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ผู้เข้าตรวจพิสูจน์เริ่มมีจำนวนสูงขึ้น จากจำนวน 56,186 ราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เมื่อพิจารณาผู้เข้าตรวจพิสูจน์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มีจำนวน 227,093 ราย ซึ่งเป็นปีที่จำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์สูงที่สุดในรอบ 9 ปี และจำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์เริ่มลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 โดยลดลงมาจนมีจำนวนใกล้เคียงกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 (แผนภาพที่ 5.10)

แผนภาพที่ 5.10

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558

ตารางที่ 5.19

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

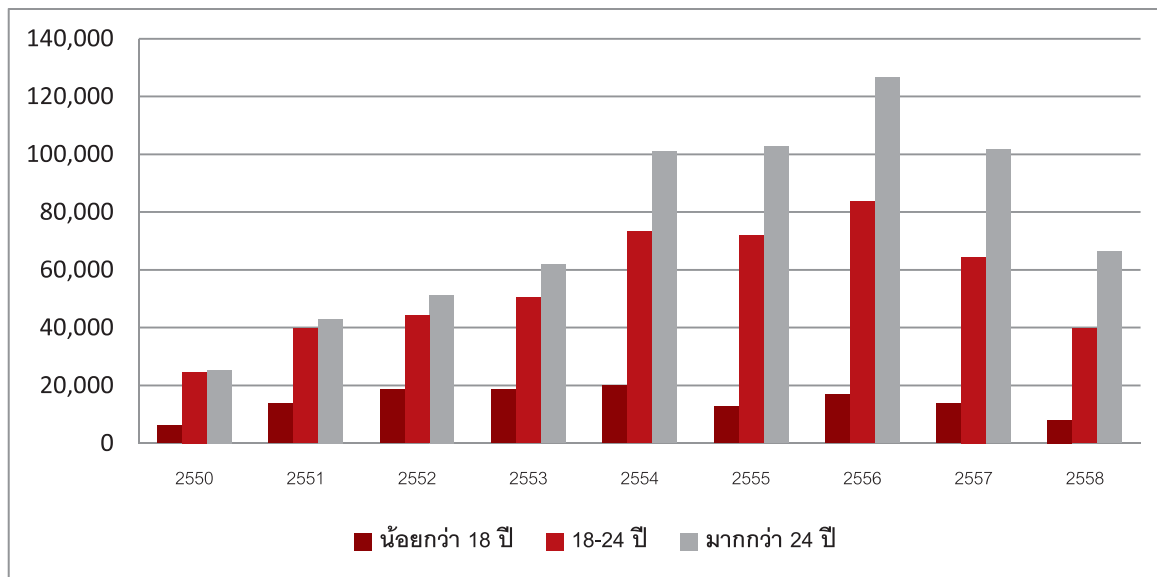
ช่วงอายุ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 18 ปี	13,499	7.51	7,905	6.93
18 - 24 ปี	64,524	35.92	39,656	34.8
มากกว่า 24 ปี	101,578	56.55	66,383	58.25
รวม	179,601	100	113,944	100
ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ				

เมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า เป็นผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ที่มีช่วงอายุมากกว่า 24 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 66,383 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 58.25) รองลงมา คือ อายุช่วง 18 - 24 ปี คือ มีจำนวน 39,656 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 34.8) และช่วงอายุ 15 - 17 ปี จำนวน 7,905 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 6.93) ของจำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์ทั้งหมด

จากสถิติการตรวจพิสูจน์ 10 ปี ย้อนหลัง พบว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เป็นปีงบประมาณที่ผู้เข้าตรวจพิสูจน์ทุกช่วงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นสูงสุด และเริ่มมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา (แผนภาพที่ 5.11)

แผนภาพที่ 5.11

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 - 2558

ตารางที่ 5.20

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ชนิดข้อหา	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสพ	161,420	89.9	99,348	87.19
เสพ/ครอบครอง	15,624	8.70	12,022	10.55
ครอบครองจำหน่าย	1,332	0.74	1,237	1.09
เสพและจำหน่าย	1,225	0.68	1,337	1.17
รวม	179,601	100	113,944	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

เมื่อพิจารณาแบ่งตามข้อหา พบว่า เป็นผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ที่กระทำผิดข้อหา เสพยาเสพติดให้โทษจำนวนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2558 คือ จำนวน 99,348 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 87.19) รองลงมา คือ เสพยาเสพติดและครอบครองยาเสพติดให้โทษ มีจำนวน 12,022 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 10.55) ครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อจำหน่าย จำนวน 1,237 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 1.09) และกรณีเสพยาเสพติด และจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ จำนวน 1,337 คดี ของจำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์ทั้งหมดที่แบ่งตามประเภทของข้อหา

ตารางที่ 5.21

จำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามชนิดยาเสพติดให้โทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

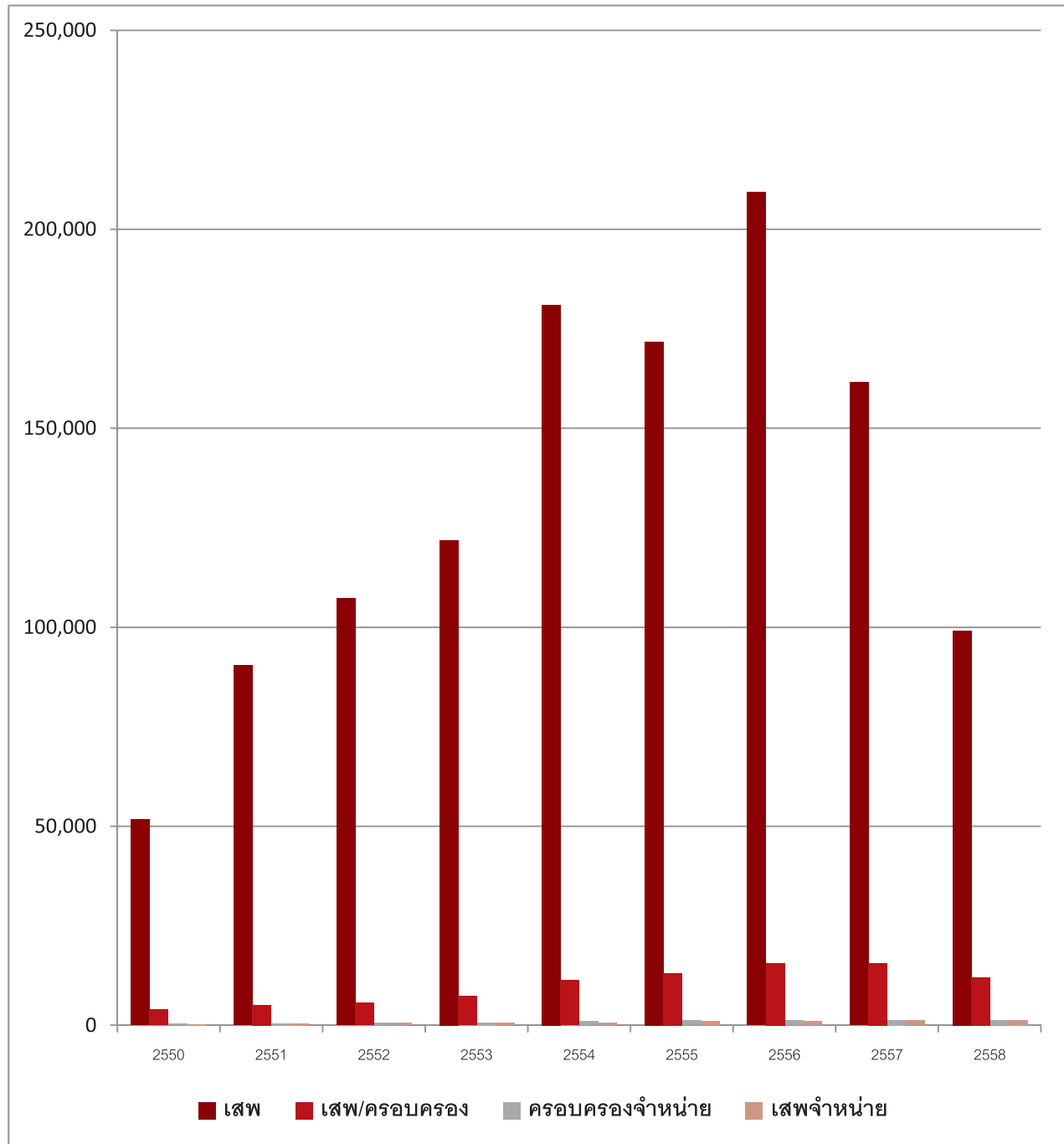
ชนิดยา	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฮโรอีน	622	0.34	603	0.53
ยาบ้า	168,944	94.06	103,856	91.15
เอ็กซ์ตาซี	98	0.05	64	0.06
โคเคน	2	0.00	3	0.00
ฝิ่น	468	0.26	474	0.42
กัญชา	5,609	3.12	5,278	4.63
สารระเหย	2,642	1.47	2,451	2.15
เคตามีน	2	0.0011	3	0.00
กระท่อม	1	0.0006	1	0.00
มอร์ฟีน	18	0.01	21	0.02
ไอซ์	1,195	0.67	1,190	1.04
รวม	179,601	100	113,944	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

ชนิดของยาเสพติดให้โทษที่แพร่ระบาดมากที่สุด ยังคงเป็น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มากถึง 103,856 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 91.15) ของจำนวนผู้เข้าตรวจพิสูจน์ทั้งหมด รองลงมาเป็น กัญชา จำนวน 5,278 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 4.63) สารระเหย จำนวน 2,451 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 2.15) และยาไอซ์ จำนวน 1,190 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 1.04) เป็นต้น (แผนภาพที่ 5.12)

แผนภาพที่ 5.12

แสดงจำนวนคดีตรวจพิสูจน์ แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 – 2558

การฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติด

ตารางที่ 5.22

จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามผลวินิจฉัยคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ผลวินิจฉัยคณะกรรมการฯ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควบคุมตัว	24,997	13.94	21,171	19.29
เข้มงวด	4,276	2.38	3,049	2.78
ไม่เข้มงวด	20,721	11.55	18,122	16.51
ไม่ควบคุมตัว	154,334	86.06	88,572	80.71
โปรแกรมคุมประพฤติ	105,795	58.99	59,891	54.57
ผู้ป่วยใน	238	0.13	194	0.18
ผู้ป่วยนอก	45,659	25.46	27,120	24.71
อื่นๆ	2,642	1.47	1,367	1.25
รวม	179,331	100	109,743	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

สำหรับการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษรายใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 109,743 ราย พบว่า ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ให้ผู้กระทำผิดทั้ง 109,743 ราย เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษแบบควบคุมตัว จำนวน 21,171 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 19.29) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็นแบบเข้มงวด จำนวน 3,049 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 1,227 ราย ลดลง (ร้อยละ 28.69) แบบไม่เข้มงวด จำนวน 18,122 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 2,599 ราย ลดลง (ร้อยละ 12.54) ขณะที่การฟื้นฟูแบบไม่ควบคุมตัว จำนวน 88,572 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 80.70) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดทั้งหมดซึ่งจำแนกเป็นโปรแกรมคุมประพฤติ 59,891 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 45,904 ราย ลดลง (ร้อยละ 43.39) เป็นผู้ป่วยใน จำนวน 194 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 44 ราย ลดลง (ร้อยละ 18.49) เป็นผู้ป่วยนอก จำนวน 27,120 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 18,539 ราย ลดลง (ร้อยละ 40.60) และอื่นๆ จำนวน 1,367 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 1,275 ราย ลดลง (ร้อยละ 48.26)

ตารางที่ 5.23

จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามข้อหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

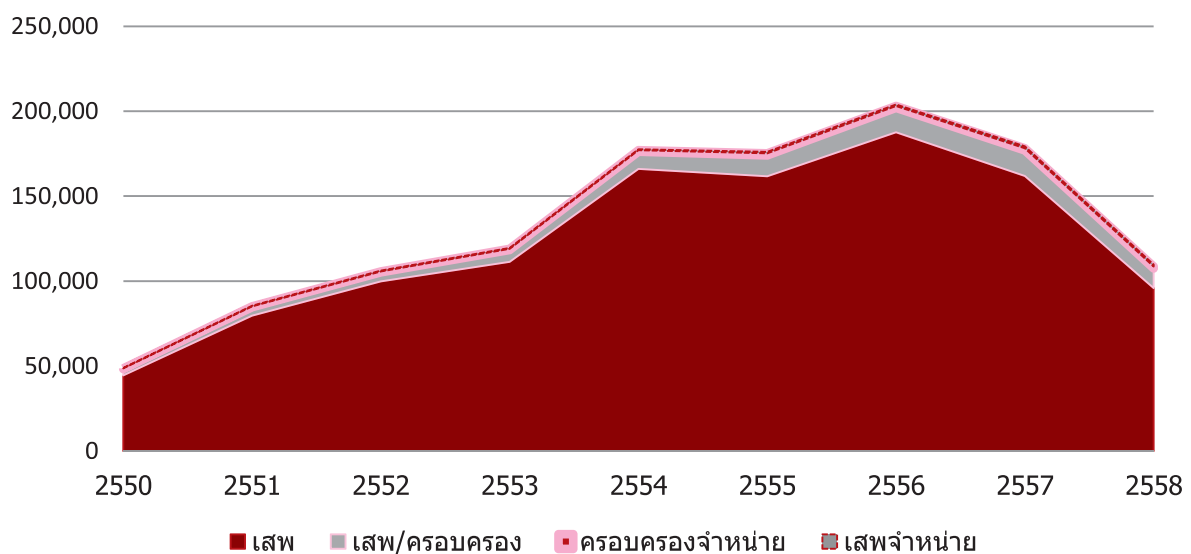
ชนิดข้อหา	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสพ	161,864	90.26	95,906	87.39
เสพ/ครอบครอง	15,047	8.39	11,550	10.52
ครอบครองจำหน่าย	1,258	0.70	1,136	1.04
เสพและจำหน่าย	1,162	0.65	1,151	1.05
รวม	179,331	100	109,743	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดให้โทษ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยข้อหาการเสพมากกว่าข้อหาฐานความผิดอื่น เป็นจำนวน 95,906 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 87.39) รองลงมา เป็นข้อหาเสพ/ครอบครอง จำนวน 11,550 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 10.52) ข้อหาครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน 1,136 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 1.04) และข้อหาเสพและจำหน่าย จำนวน 1,151 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 1.05) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดให้โทษทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.13)

แผนภาพที่ 5.13

แสดงจำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามชนิดยาเสพติดให้โทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ตารางที่ 5.24

จำนวนคดีพินทุฯ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

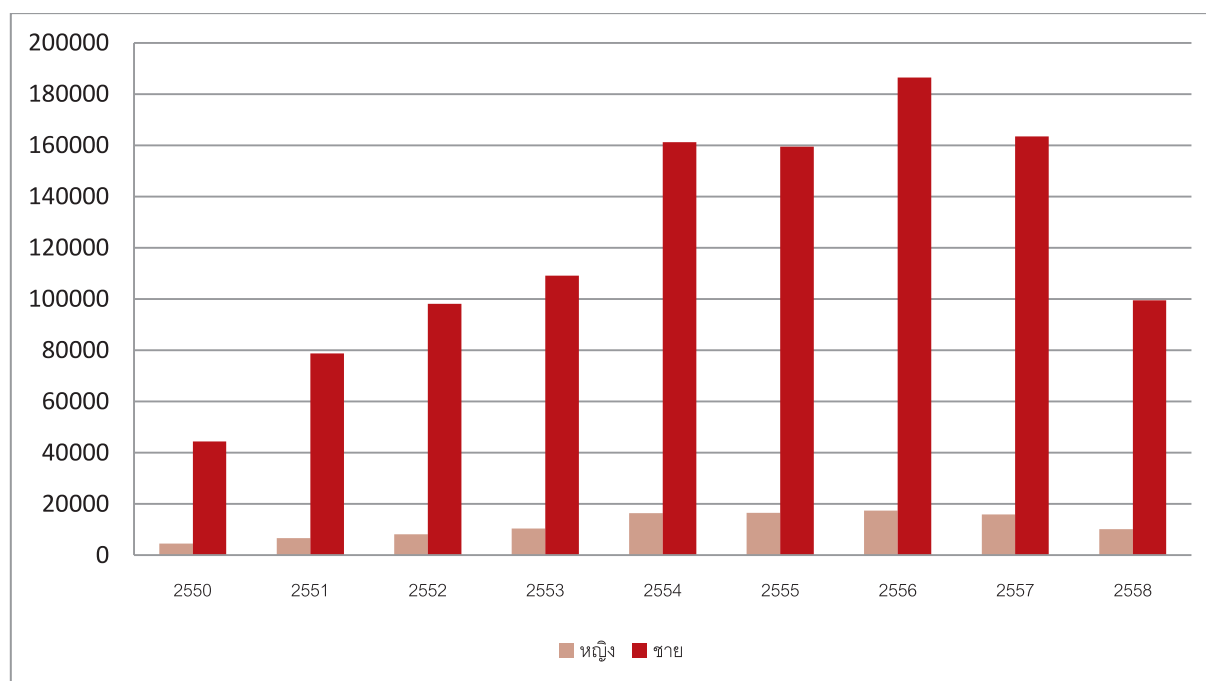
เพศ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	163,429	91.13	99,547	90.70
หญิง	15,902	8.87	10,196	9.29
รวม	179,331	100	109,743	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

จากจำนวนคดีพินทุฯ ดังกล่าว ยังพบว่าเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย มีจำนวน 99,547 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 90.70) และเป็นเพศหญิง เพียงจำนวน 10,196 ราย คิดเป็นเพียง (ร้อยละ 9.29) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.14)

แผนภาพที่ 5.14

จำนวนคดีพินทุฯ แบ่งตามเพศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ตารางที่ 5.25

จำนวนคดีพินทุฯ แบ่งตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

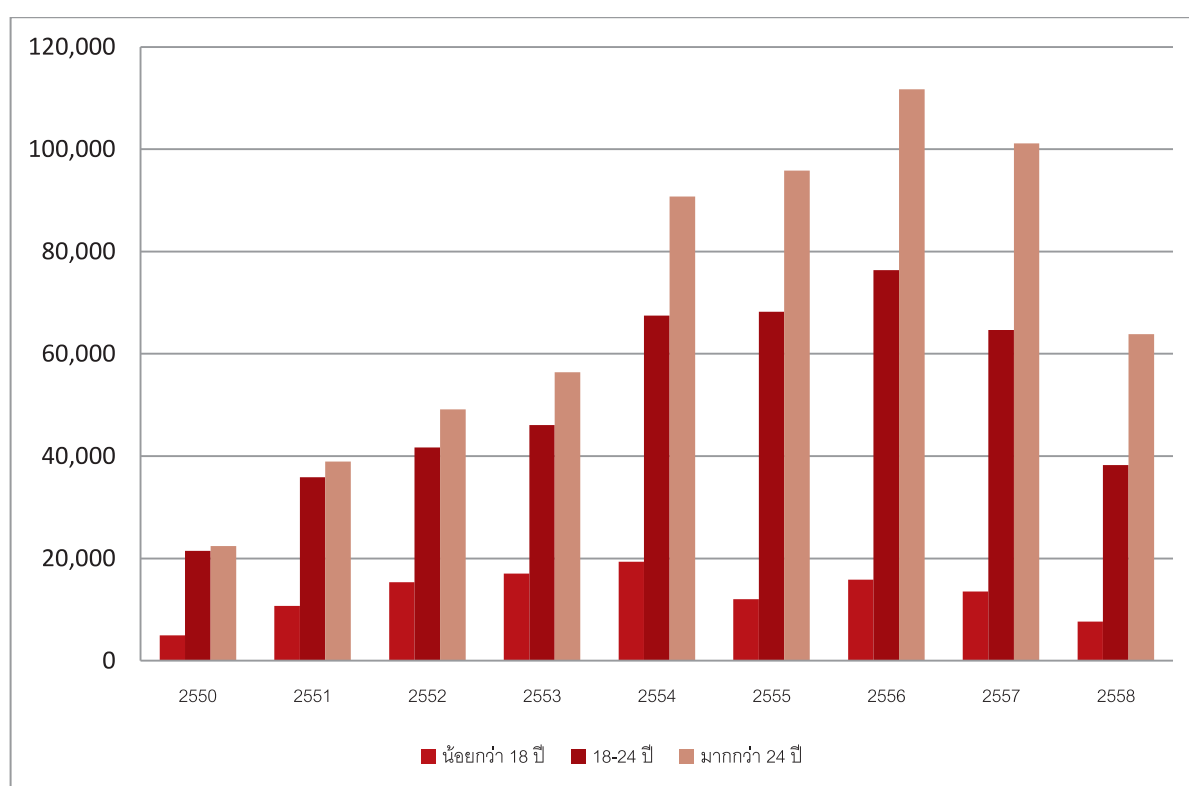
เพศ	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 18 ปี	13,548	7.55	7,633	6.96
18-24 ปี	64,632	36.04	38,256	34.86
มากกว่า 24 ปี	101,151	56.40	63,854	58.19
รวม	179,331	100	109,743	100
ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ				

นอกจากนี้ กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 24 ปี ยังเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยอื่น เมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า เป็นผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีอายุช่วงมากกว่า 24 ปี ถึงจำนวน 63,854 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 58.19) รองลงมา คือ อายุช่วง 18 - 24 ปี คือ มีจำนวน 38,256 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 34.86) และช่วงอายุน้อยกว่า 18 ปี จำนวน 7,633 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 6.96) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดทั้งหมด

สถิติการฟื้นฟูสมรรถภาพ 10 ปี ย้อนหลัง แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในช่วงอายุมากกว่า 24 ปี และช่วงอายุ 18 - 24 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ 111,728 ราย และ 76,359 ราย ตามลำดับ และเริ่มมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 แต่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 18 ปี มีจำนวนลดลง นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 (แผนภาพที่ 5.15)

แผนภาพที่ 5.15

จำนวนคดีฟื้นฟู แบ่งตามช่วงอายุ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ตารางที่ 5.26

จำนวนคดีพินทุฯ แบ่งตามชนิดยาเสพติดให้โทษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558

ชนิดยา	2557		2558	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฮโรอีน	553	0.31	537	0.49
ยาบ้า	169,102	94.30	100,058	91.17
เอ็กซ์ตาซี	96	0.05	59	0.05
โคเคน	2	0.00	2	0.00
ฝิ่น	419	0.23	454	0.41
กัญชา	5,454	3.04	5,190	4.73
สารระเหย	2,503	1.40	2,366	2.16
เคตามีน	2	0.001	3	0.003
กระท่อม	1	0.001	1	0.001
มอร์ฟีน	16	0.01	20	0.02
ไอซ์	1,183	0.66	1,053	0.96
รวม	179,331	100	109,743	100

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ

ชนิดของยาเสพติดให้โทษที่แพร่ระบาดมากที่สุด ยังคงเป็น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) มากถึง 100,058 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 91.17) ของจำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติดให้โทษทั้งหมด รองลงมาเป็น กัญชา จำนวน 5,190 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 4.73) สารระเหย จำนวน 2,366 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 2.16) และยาไอซ์ จำนวน 1,053 ราย คิดเป็น (ร้อยละ 0.96) เป็นต้น

แนวโน้มและสถานการณ์สำคัญ

จากข้อมูลการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยไม่ว่าจะเป็นกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แสดงให้เห็นถึงการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษที่ลดน้อยลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 และลดน้อยลงอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งส่งผลดีต่อสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของทุกหน่วยงาน เพราะทำให้จำนวนผู้กระทำความผิดในความดูแลของแต่ละหน่วยงานลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำที่เริ่มมีแนวโน้มลดลงจากที่เคยเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาโดยตลอด ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษที่มีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างมากในช่วง 2 ปีดังกล่าว รวมถึงเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจฯ ที่มีแนวโน้มลดน้อยลงเช่นเดียวกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 สัดส่วนของผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาในเรือนจำมีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายเชิงรุกผลักดันการใช้กองทุนยุติธรรมในการช่วยเหลือการประกันตัวผู้ต้องขัง โดยตัวเลขผู้ต้องขังดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายในเบื้องต้น และเริ่มมีความตื่นตัวของศาลยุติธรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องขังที่มีความเสี่ยงน้อยแต่เป็นผู้ที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งหากนโยบายการคุมขังผู้ต้องหาเท่าที่จำเป็นมีการปฏิบัติในวงกว้างก็น่าจะช่วยลดความแออัดในเรือนจำได้อีกมาก

สัดส่วนผู้กระทำความผิดในความดูแลของหน่วยงานฝ่ายพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล ส่วนใหญ่แล้วผู้กระทำผิดจะมีอัตราการกระทำผิดในคดียาเสพติดให้โทษสูงที่สุด

บทที่ 6

บทวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรม กับกระบวนการยุติธรรมไทย

รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม (The White Paper on Crime and Justice) ฉบับนี้ เป็นความพยายามในการรวบรวมและวิเคราะห์สถิติเกี่ยวกับอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย เพื่อบ่งชี้ถึงแนวโน้มและทิศทางความรุนแรงของการเกิดอาชญากรรมในประเทศไทย และสถานการณ์สำคัญที่กำลังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ โดยใช้ข้อมูลสถิติทางการ (Official Statistics) ของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งสถิติอาชญากรรมของตำรวจ สถิติคดีในชั้นอัยการและศาล และสถิติการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

จากการประมวลสถานการณ์อาชญากรรมและวิเคราะห์แนวโน้มกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มสำคัญ ดังนี้

คดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มลดลง

ในปี พ.ศ. 2558 มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดโดยมีการรับแจ้งคดีลดลง เหลือ 770,847 คดี จากเดิม 847,644 คดีในปี พ.ศ. 2557 หรือลดลงถึง (ร้อยละ 9.1) ซึ่งจากการวิเคราะห์ ปริมาณคดีที่ลดน้อยลงจะเป็นส่วนของการจับกุมผู้เสพหรือครอบครองยาเสพติดรายย่อย โดยในส่วนของ คดีพื้นฐานตามกฎหมายอาญายังมีการรับแจ้งคดีไม่แตกต่างกันมากนัก จากคดีที่ลดลงได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวม ของงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนอื่นไม่ว่าจะเป็นอัยการ ศาล เรือนจำ การคุมประพฤติ การบำบัดฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้โทษ และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่เริ่มแสดงให้เห็นแนวโน้ม จำนวนคดีหรือผู้กระทำผิดในความดูแลที่ลดน้อยลงตามไปด้วย

ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีมีแนวโน้มลดลง

ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำมีจำนวนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด โดยลดลง เหลือเพียง (ร้อยละ 16.2) ต่อจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมด จากที่สองถึงสามปีก่อนหน้าจะมีสัดส่วน ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาต่อจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำทั้งหมดอยู่ประมาณ (ร้อยละ 25) ซึ่งแสดงให้เห็น ถึงผลของมาตรการเชิงรุกของกระทรวงยุติธรรมในการใช้มาตรการเชิงรุกในการช่วยเหลือ และใช้กองทุน ยุติธรรมในการช่วยเหลือเป็นหลักประกันตัวผู้ต้องหา

การเคลื่อนตัวของอาชญากรรมสู่ภาคอีสาน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมเชิงพื้นที่ในระดับจังหวัด เป็นที่น่าสังเกตว่า ในหลายจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสถิติการเกิดอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นมากและติดกลุ่มจังหวัดที่มีอาชญากรรมสูงที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมืองหลักของภูมิภาคและจังหวัดข้างเคียง โดยคดีที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นทั้งคดีอาชญากรรมพื้นฐานและคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จากเดิมจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมน้อยมากหรือน้อยที่สุด ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ควรเฝ้าระวังกันต่อไป

ความผิดภาครัฐและนโยบายอาชญากรรม

จากการรวบรวมสถิติข้อมูลกระบวนการยุติธรรมไทย พบว่า คดีส่วนใหญ่ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นคดีความผิดต่อรัฐหรือความผิดที่กำหนดโดยนโยบายภาครัฐมากกว่าความผิดพื้นฐาน เนื่องจากในประเทศไทยมักจะใช้แนวคิดการกำหนดโทษทางอาญามาใช้บังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐโดยมีคดีหลายประเภทที่มีปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมาก แต่เป็นกลุ่มคดีที่น่าจะสามารถใช้นโยบายภาครัฐอื่นที่เหมาะสมกว่าการจับกุมบังคับโทษตามกฎหมาย เช่น ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ความผิดเกี่ยวกับการใช้เชือก ความผิดต่อการรับราชการทหาร และความผิดเกี่ยวกับคนต่างด้าว เป็นต้น จึงควรมีการพิจารณาถึงการใช้นโยบายภาครัฐอื่นเพื่อใช้ในการควบคุมป้องกันการกระทำผิดที่ได้ผลกว่าการจับกุมบังคับโทษตามกฎหมาย

ความผิดหลัก คือ คดีอาญา ยาเสพติดให้โทษ และความผิดเกี่ยวกับจราจร

จากการวิเคราะห์โครงสร้างคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม พบว่า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคดีในสามกลุ่มใหญ่ คือ คดียาเสพติดให้โทษ คดีตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ หรือความผิดเกี่ยวกับการใช้รถและการจราจรบนท้องถนน และความผิดพื้นฐานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มความผิดยาเสพติดให้โทษและความผิดเกี่ยวกับจราจรนั้นมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งหมด โดยความผิดทั้งสองประเภทดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่มีความซับซ้อน ดังนั้น การพิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมจึงควรพิจารณาถึงมาตรการทางเลือกในการดำเนินความผิดดังกล่าว หรือมีมาตรการ/วิธีการพิจารณาคดีพิเศษในการลดขั้นตอนการดำเนินคดีความผิดในลักษณะดังกล่าวก็สามารถช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรมได้อีกมาก

ความผิดลหุโทษและความผิดอัตราโทษเล็กน้อยกลับมีปัญหามากขึ้น

เป็นที่น่าสนใจว่า ในระยะหลังกระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มที่จะต้องดำเนินคดีในความผิดลหุโทษเพิ่มสูงขึ้นทั้งในชั้นตำรวจและในชั้นศาล ทั้งที่ความผิดในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเล็กน้อย ซึ่งสามารถดำเนินการเปรียบเทียบปรับได้ในชั้นสอบสวน ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของระบบงานใกล้เคียงและงานยุติธรรมชุมชนที่จะช่วยรองรับงานดังกล่าวมากขึ้น

การเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดให้โทษรูปแบบใหม่

ส่วนใหญ่แล้วแหล่งผลิตยาเสพติดให้โทษจะอยู่ในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งยากแก่การเข้าไปควบคุมปราบปราม โดยในระยะหลังมีการตรวจพบคนต่างด้าวในประเทศเพื่อนบ้านเป็นผู้ลักลอบขนยาเสพติดให้โทษเข้าประเทศไทยมากขึ้น และปรากฏข้อมูลการลักลอบขนยาไอซ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการยาเสพติดให้โทษในท้องตลาดที่มากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบการขนส่งยาเสพติดให้โทษผ่านบริการขนส่งทางพัสดุภัณฑ์บริษัทเอกชนซึ่งต่อไปจะทำให้ยากต่อการปราบปรามและการจับกุมมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป จากการรวบรวมสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นส่วนของการจับกุมผู้เสพหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษรายย่อยที่มีจำนวนลดน้อยลง ผลของการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษที่ลดลงส่งผลต่อปริมาณงานในส่วนอื่นของกระบวนการยุติธรรม ทำให้งานในส่วนอื่นของกระบวนการยุติธรรมลดน้อยลงตามไปด้วย ทั้งการพิจารณาคดีและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์สถานการณ์ยังพบความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจ ทั้งความสำเร็จของนโยบายในเรื่องการลดจำนวนผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณา และสถานการณ์สำคัญที่ควรนำไปเป็นประเด็นในการแก้ปัญหากระบวนการยุติธรรมต่อไป เช่น การเฝ้าระวังสถานการณ์อาชญากรรมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดให้โทษรูปแบบใหม่ การใช้นโยบายภาครัฐอื่นแทนการกำหนดโทษทางอาญา การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก การใช้วิธีพิจารณาคดีพิเศษในคดียาเสพติดให้โทษ คดีตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ และการพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชนให้รองรับผู้ที่กระทำความผิดหุโทษและความผิดที่มีอัตราโทษเล็กน้อยต่อไปด้วย

บรรณานุกรม

กลุ่มระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม. รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2557 – 2558 กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง, 2558/2559.

สำนักงานอัยการสูงสุด ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ. รายงานประจำปี พ.ศ. 2557.

สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด. ข้อมูลสถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปีไตรมาสที่ 4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติข้อมูลการรับแจ้งและจับกุมปี พ.ศ. 2548 – 2558 แยกเป็นรายปี : กลุ่มงานสารสนเทศภูมิศาสตร์และสื่อประสมเพื่อการบริหาร.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน, สำนักพัฒนาวิทยา ส่วนมาตรการ, ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์, ส่วนพัฒนาจิตใจ, สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, สำนักพัฒนาปฏิบัติ ส่วนพักการลงโทษ, สำนักพัฒนาปฏิบัติ ส่วนลดวันต้องโทษ, ส่วนสังคมสงเคราะห์, ส่วนงานอภัยโทษ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์. ข้อมูลสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานของปี พ.ศ. 2558.

กองแผนงานและสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมคุมประพฤติ. ข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมสถิติพื้นฐานและผลการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2558.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2558.

ส่วนการข่าวและฐานข้อมูล สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี 2558 : พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อกร, 2558.

คณะผู้จัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2558

(White Paper on Crime & Justice 2015)

คณะที่ปรึกษากำกับทิศทางและอำนวยการผลิต

1. นายวัลลภ นาคบัว (ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)
2. นางศิวากร คุรัตน์เวช (รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)
3. นางสาวนันทศรี เทพดลไชย (รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม)

คณะที่ปรึกษาพัฒนารายงานฯ

1. รองศาสตราจารย์พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์
(รองคณบดี ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
2. รองศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย
(รองคณบดี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
3. พ.ต.ท.ดร. กฤษณพงศ์ พุตระกูล
(ประธานหลักสูตรอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรมมหาวิทยาลัยรังสิต)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัยกานต์ รุจิภักดิ์
(อาจารย์อาชญาวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล)

คณะทำงาน

1. พ.ต.ต.ชวนันท์ เจนการ (ผู้จัดทำและประสานงานหลัก)
2. นางสาวธัญราณินทร์ วีระณรงค์ (ผู้จัดทำสถานการณ์การดำเนินคดีอาญาและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด)
3. นายอรรถเดช โคกก่ายาน (ผู้จัดทำสถานการณ์อาชญากรรมและยาเสพติด)
4. นางสาวสรญา ผิวงาม (ผู้จัดทำภาพรวมสถานการณ์อาชญากรรมและบทวิเคราะห์)
5. นายศาสวัต ทองสีด้า (ผู้จัดทำภาพรวม)
6. นางสาวกัญญณัช โตคงทองวัฒนา (ผู้เรียบเรียงและเผยแพร่)
7. นางสาวอรณิชา วิสารทสกุล (ผู้เรียบเรียงและเผยแพร่)

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

1. หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการ และบุคลากร หน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจฯ กรมคุมประพฤติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม
3. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด
4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

Website : www.oja.go.th

Facebook : www.facebook.com/weareoja